

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (trzecia izba)

z dnia 12 grudnia 2014 r. *

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Rynek wosków parafinowych — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 81 WE — Ustalanie cen — Dowód naruszenia — Wytoczne z 2006 r. w sprawie metody ustalania grzywien — Okres odniesienia — Obliczanie wartości sprzedaży — Waga naruszenia — Koncentracja w okresie trwania naruszenia — Równość traktowania — Proporcjonalność

W sprawie T-551/08

H&R ChemPharm GmbH, z siedzibą w Salzbergen (Niemcy), reprezentowana początkowo przez M. Klusmanna, adwokata oraz S. Thomasa, profesora, a następnie przez M. Klusmanna,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez A. Antoniadis oraz R. Sauera, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot, tytułem żądania głównego, wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2008) 5476 wersja ostateczna z dnia 1 października 2008 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 81 [WE] oraz w art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39.181 – Woski do świec) w części dotyczącej skarżącej oraz, tytułem żądania ewentualnego, wnioski o obniżenie wysokości grzywny nałożonej na skarżącą,

SĄD (trzecia izba),

w składzie: O. Czúcz (sprawozdawca), prezes, I. Labucka i D. Gratsias, sędziowie,

sekretarz: K. Andová, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 10 lipca 2012 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: niemiecki.

Wyrok

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

1. Postępowanie administracyjne i wydanie zaskarżonej decyzji

- 1 Decyzją Komisji C(2008) 5476 wersja ostateczna z dnia 1 października 2008 r. dotyczącą postępowania przewidzianego w art. 81 [WE] i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39.181 – Woski do świec) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”) Komisja Wspólnot Europejskich stwierdziła, że skarżąca H&R ChemPharm GmbH wraz z innymi przedsiębiorstwami naruszyły art. 81 ust. 1 WE i art. 53 ust. 1 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), uczestnicząc w kartelu na rynku wosków parafinowych w EOG oraz na niemieckim rynku gaczu parafinowego.
- 2 Adresatami zaskarżonej decyzji są następujące spółki: Eni SpA, Esso Deutschland GmbH, Esso Société anonyme française, ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA i Exxon Mobil Corp. (zwane dalej łącznie „grupą ExxonMobil”), H&R ChemPharm, H&R Wax Company Vertrieb GmbH i Hansen & Rosenthal KG (zwane dalej łącznie „grupą H&R”), Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG (zwany dalej „spółką Tudapetrol”), MOL Nyrt., Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA, Repsol Petróleo SA i Repsol YPF SA (zwane dalej łącznie „grupą Repsol”), Sasol Wax GmbH, Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH i Sasol Ltd (zwane dalej łącznie „grupą Sasol”), Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Ltd, The Shell Petroleum Company Ltd, Shell Petroleum NV i The Shell Transport and Trading Company Ltd (zwane dalej łącznie „grupa Shell”), RWE Dea AG i RWE AG (zwane dalej łącznie „RWE”), jak również Total SA i Total France SA (zwane dalej łącznie „grupą Total”) (motyw 1 zaskarżonej decyzji).
- 3 Woski parafinowe są produkowane w rafineriach z ropy naftowej. Wykorzystywane są do produkcji wyrobów takich jak świece, produkty chemiczne, opony i wyroby samochodowe, a także w sektorach gumy, opakowań, klejów i gum do żucia (motyw 4 zaskarżonej decyzji).
- 4 Gacz parafinowy jest surowcem niezbędnym do wyrobu wosków parafinowych. Powstaje w rafineriach jako produkt uboczny przy produkcji olejów bazowych z ropy naftowej. Jest także sprzedawany odbiorcom końcowym, na przykład producentom płyt wiórowych (motyw 5 zaskarżonej decyzji).
- 5 Komisja wszczęła swoje dochodzenie po tym, jak spółka Shell Deutschland Schmierstoff poinformowała ją pismem z dnia 17 marca 2005 r. o istnieniu kartelu, składając do niej wnioski o zwolnienie z grzywny na podstawie komunikatu Komisji w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. 2002, C 45, s. 3, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy z 2002 r.”) (motyw 72 zaskarżonej decyzji).
- 6 W dniach 28 i 29 kwietnia 2005 r. Komisja przeprowadziła, na podstawie art. 20 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1), kontrole na miejscu w pomieszczeniach spółek „H&R/Tudapetrol”, Eni, MOL, a także w pomieszczeniach należących do spółek grup Sasol, ExxonMobil, Repsol i Total (motyw 75 zaskarżonej decyzji).
- 7 W dniach 25–29 maja 2007 r. Komisja skierowała do spółek wymienionych w pkt 2 powyżej, w tym do skarżącej, pismo w sprawie przedstawienia zarzutów (motyw 85 zaskarżonej decyzji). Pismem z dnia 14 sierpnia 2007 r. spółki należące do grupy H&R, w tym skarżąca i Tudapetrol złożyły wspólną odpowiedź na to pismo.

- 8 W dniach 10 i 11 grudnia 2007 r. Komisja przeprowadziła przesłuchanie, w którym uczestniczyły wspólnie spółki z grupy H&R, w tym skarżąca, oraz Tudapetrol (motyw 91 zaskarżonej decyzji).
- 9 W zaskarżonej decyzji na podstawie dostępnych dowodów Komisja stwierdziła, że jej adresaci, stanowiący większość producentów wosków parafinowych i gaczu w EOG, uczestniczyli w jednolitym, złożonym i ciągłym naruszeniu art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG, obejmującym terytorium EOG. Naruszenie to polegało na porozumieniach lub praktykach uzgodnionych dotyczących ustalania cen oraz wymiany i ujawniania poufnych informacji handlowych odnoszących się do wosków parafinowych (zwanym dalej „główną częścią naruszenia”). W odniesieniu do grup RWE (później Shell), ExxonMobil, MOL, Repsol, Sasol i Total naruszenie odnoszące się do wosków parafinowych dotyczyło także podziału klientów lub rynków (zwane dalej „drugą częścią naruszenia”). Poza tym naruszenie popełnione przez grupy RWE, ExxonMobil, Sasol i Total dotyczyło także gaczu sprzedawanego odbiorcom końcowym na rynku niemieckim (i jest zwane dalej „częścią naruszenia dotyczącą gaczu”) (motywy 2, 95, 328 i art. 1 zaskarżonej decyzji).
- 10 Noszące znamiona naruszenia praktyki skonkretyzowały się podczas mających antykonkurencyjny charakter spotkań zwanych przez ich uczestników „spotkaniami technicznymi”, a czasami spotkaniami „Blauer Salon”, oraz podczas „spotkań w przedmiocie gaczu” poświęconych właśnie kwestiom związanym z gaczem.
- 11 Kwota grzywien nałożonych w niniejszym przypadku została obliczona na podstawie wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.”), które obowiązywały w momencie doręczenia ww. w pkt 2 spółkom pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 12 Zaskarżona decyzja stanowi między innymi, co następuje:

„Artykuł 1

Następujące przedsiębiorstwa naruszyły art. 81 ust. 1 [WE], a od dnia 1 stycznia 1994 r. – art. 53 porozumienia EOG, uczestnicząc we wskazanych okresach w ciągłym porozumieniu lub praktyce uzgodnionej w sektorze wosków parafinowych na wspólnym rynku, a od dnia 1 stycznia 1994 r. – w EOG:

[...]

Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG: od dnia 24 marca 1994 r. do dnia 30 czerwca 2002 r.;

H&R Wax Company Vertrieb GmbH: od dnia 1 stycznia 2001 do dnia 28 kwietnia 2005 r.;

Hansen & Rosenthal KG: od dnia 1 stycznia 2001 do dnia 28 kwietnia 2005 r.;

H&R ChemPharm GmbH: od dnia 1 lipca 2001 r. do dnia 28 kwietnia 2005 r.;

[...]

Artykuł 2

Z tytułu naruszenia, o którym mowa w art. 1, nakłada się następujące grzywny na:

Eni SpA: 29 120 000 EUR;

Esso Société anonyme française: 83 588 400 EUR,

z której to kwoty odpowiadają solidarnie:

ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA i ExxonMobil Corporation w odniesieniu do kwoty 34 670 400 EUR, w tym solidarnie z Esso Deutschland GmbH w odniesieniu do kwoty 27 081 600 EUR;

Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG: 12 000 000 EUR;

Hansen & Rosenthal KG solidarnie z H&R Wax Company Vertrieb GmbH: 24 000 000 EUR,

z której to kwoty odpowiadają solidarnie:

H&R ChemPharm GmbH w odniesieniu do kwoty 22 000 000 EUR;

MOL Nyrt.: 23 700 000 EUR;

Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA solidarnie z Repsol Petróleo SA i Repsol YPF SA: 19 800 000 EUR;

Sasol Wax GmbH: 318 200 000 EUR,

z której to kwoty odpowiadają solidarnie:

Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH i Sasol [Ltd] w odniesieniu do kwoty 250 700 000 EUR;

Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited, the Shell Petroleum Company Limited, Shell Petroleum NV i the Shell Transport and Trading Company Limited: 0 EUR;

RWE-Dea AG solidarnie z RWE AG: 37 440 000 EUR;

Total France SA solidarnie z Total SA: 128 163 000 EUR”.

2. Powiązania pomiędzy grupą H&R i Tudapetrol

13 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, co następuje:

„(22)

Grupa [H&R] jest światowej skali producentem produktów petrochemicznych. Tudapetrol [...] była spółką sprzedażową i dystrybucyjną wosków parafinowych i gaczu dla H&R. Dochodzenie wykazało, że H&R i Tudapetrol są odrębnymi prawnie i niezależnymi przedsiębiorstwami. Jednakże, z uwagi na ścisłe powiązania osobowe (jak dalej wskazano bardziej szczegółowo, jeden ze współników Tudapetrol, [pan H.] był jednocześnie pracownikiem H&R) oraz stosunki w zakresie dostaw łączące H&R i Tudapetrol, przedsiębiorstwa te są dalej zwane: »H&R/Tudapetrol«. Grupa »H&R/Tudapetrol« prowadzi działalność głównie w dwóch lokalizacjach na terenie Niemiec w Hamburgu i Salzbergen.

(23) Grupa H&R/Tudapetrol weszła na rynek wosków parafinowych w dniu 24 marca 1994 r. po zakupie przez spółkę Hansen & Rosenthal KG, w drodze wspólnego przejęcia, rafinerii (SRS GmbH) smarów w Salzbergen (Niemcy), należącej do Wintershall AG, spółki powiązanej z BASF, i przekształceniu jej w zakład produkcyjny.

(24) Rafineria w Salzbergen (SRS GmbH) zarządzana jest przez spółkę H&R Chemisch-Pharmazeutische Spezialitäten GmbH, będącą spółką zależną H&R ChemPharm GmbH, w której H&R ChemPharm GmbH posiada 100% kapitału. ChemPharm GmbH jest z kolei spółką zależną spółki H&R Wasag AG, w której H&R Wasag AG posiada 100% kapitału. Głównym akcjonariuszem spółki H&R Wasag AG jest H&R Beteiligung GmbH (pozostałe akcje są w rękach drobnych akcjonariuszy). H&R Beteiligung GmbH jest z kolei spółką zależną H&R Wax Company Vertrieb GmbH, spółki zależnej Hansen & Rosenthal KG, w której Hansen & Rosenthal KG (spółka wiodąca grupy H&R) posiada 100% kapitału.

(25) Na początku woski parafinowe i gacz dystrybuowane były przez niezależne przedsiębiorstwo Tudapetrol («Komplementäre» [komplementariuszami] są [panowie HA., HAN. i H.] a »Kommanditist« [komandytariuszem] jest [pan Hans]). W dniu 1 maja 2000 r. dystrybucja powierzona została spółce H&R Wax Company Vertrieb Komplementär GmbH & Co. KG, a od 1 stycznia 2001 r. dystrybucją zarządza H&R Wax Company Vertrieb [...]. Niemniej jednak dochodzenie wykazało, że choć spółka Tudapetrol z dniem 1 maja 2000r. wycofała się w znacznej mierze z sektora parafiny, to zachowała kilku klientów [nabywających produkty parafinowe].

[...]

(28) Osobami odpowiedzialnymi za zarządzanie działalnością grupy H&R/Tudapetrol w sektorze wosków parafinowych i gaczu, reprezentującymi H&R/Tudapetrol lub mającymi wiedzę co do uzgodnień opisanych w niniejszej zaskarżonej decyzji byli [...].

[Pan H.] stażysta w spółce SRS GmbH, w latach 1994–1997; dział sprzedaży i marketingu spółki Tudapetrol [...], w latach 1997–2002; szef działu sprzedaży w spółce H&R Wax Company Vertrieb GmbH od 2001 r. do dzisiaj; [Geschäftsführer (dyrektor zarządzający)] H&R Wax Company Vertrieb GmbH od 2002 r.;

[Pan G.] szef produkcji w spółce SRS GmbH, w latach 1994–2001; szef produkcji w spółce H&R Management & Service GmbH/H&R ChemPharm GmbH od 2001 r. do dzisiaj (w 2002 r. H&R Management & Service GmbH zmieniła nazwę na H&R ChemPharm GmbH); szef sprzedaży w spółce Tudapetrol [...], 1999–2000; szef sprzedaży w spółce H&R Wax Company Vertrieb GmbH od 2001 r. do dzisiaj;

[Pan W.] szef sprzedaży w Tudapetrol [...], w latach 1994–1998; doradca w spółce Tudapetrol [...], 1999 r.; szef sprzedaży w spółce SRS GmbH (od lipca 2001 r. pracownik spółki H&R Management & Service GmbH, która w 2002 r. zmieniła nazwę na H&R Chem-Pharm GmbH), 2000–2001; przed 1994 r., szef sprzedaży w spółce Wintershall AG.

(29) W [zaskarżonej decyzji], o ile nie zaznaczono inaczej, przedsiębiorstwa z grupy Hansen & Rosenthal/Tudapetrol, które uczestniczyły w kartelu, określane są jako »H&R/Tudapetrol«.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 14 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 15 grudnia 2008 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 15 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 12 sierpnia 2009 r. skarżąca wniosła o rozstrzygnięcie kwestii incydentalnej w rozumieniu art. 114 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem, domagając się usunięcia z akt sprawy corrigendum do odpowiedzi na skargę złożonego przez Komisję w dniu 28 lipca 2009 r.
- 16 Postanowieniem z dnia 28 października 2009 r. Sąd (czwarta izba) postanowił o rozpoznaniu wniosku o rozstrzygnięcie kwestii incydentalnej łącznie z rozpoznaniem sprawy co do istoty.

- 17 Po zapoznaniu się ze sprawozdaniem sędziego sprawozdawcy Sąd (trzecia izba) postanowił o otwarciu ustnego etapu postępowania. W ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu Sąd wezwał strony do udzielenia pisemnej odpowiedzi na pewne pytania i do przedstawienia dokumentów. Strony udzieliły odpowiedzi na te pytania i przedstawiły wskazane dokumenty w wyznaczonym terminie. Natomiast Komisja wskazała, że nie może przedstawić kopii ani transkrypcji pewnych poufnych oświadczeń złożonych w ramach programu Komisji dotyczącego łagodzenia sankcji.
- 18 Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2012 r., wydanym na podstawie, po pierwsze, art. 24 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a po drugie, art. 65 lit. b) i art. 66 § 1 regulaminu postępowania, Sąd (trzecia izba) zobowiązał Komisję do przedstawienia transkrypcji lub kopii poufnych oświadczeń, o których mowa w pkt 17 powyżej. Dokumenty te mogły być przeglądane przez adwokatów skarżących w sekretariacie Sądu przed rozprawą.
- 19 Na rozprawie w dniu 10 lipca 2012 r. zostały wysłuchane wystąpienia stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.
- 20 Z uwagi na powiązania faktyczne ze sprawami T-540/08 Esso i in./Komisja, T-541/08 Sasol i in./Komisja, T-544/08 Hansen & Rosenthal i H&R Wax Company Vertrieb/Komisja, T-548/08 Total/Komisja, T-550/08 Tudapetrol/Komisja, T-551/08 H&R ChemPharm/Komisja, T-558/08 ENI/Komisja, T-562/08 Repsol YPF Lubricantes y especialidades i in./Komisja oraz T-566/08 Total Raffinage i Marketing/Komisja, jak również ze względu na podobieństwo podniesionych kwestii prawnych Sąd zdecydował ogłosić wyrok w niniejszej sprawie dopiero po rozprawach w powyższych sprawach powiązanych, z których to rozpraw ostatnia miała miejsce w dniu 3 lipca 2013 r.
- 21 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- tytułem żądania głównego – stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w części, która jej dotyczy;
 - tytułem żądania ewentualnego – odpowiednie obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą w zaskarżonej decyzji;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 22 Komisja wnosi do Sądu o:
- oddalenie skargi w całości, w tym w zakresie żądania ewentualnego;
 - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

1. W przedmiocie wniosku o usunięcie dokumentu z akt sprawy

- 23 Jeśli chodzi o wniosek skarżącej o usunięcie z akt sprawy corrigendum do odpowiedzi na skargę złożonego przez Komisję w dniu 28 lipca 2009 r., należy podkreślić, że wspomniane corrigendum prostuje pewne omyłki pisarskie zawarte w odpowiedzi na skargę, w większości w przypisach, które mogłyby zostać z łatwością wykryte tak przez skarżącą, jak przez Sąd w oparciu o zaskarżoną decyzję oraz inne dowody i dokumenty złożone przez strony w ramach postępowania przed Sądem.

- 24 Poza tym, w pkt 93 pierwotnej wersji odpowiedzi na skargę, Komisja wnosi do Sądu o „oddalenie jako bezzasadnych trzech zarzutów skarżącej” podczas gdy, zgodnie z corrigendum, wnosi o oddalenie czterech zarzutów. Błędny charakter pierwotnej wersji mógł zostać jednak z łatwością wykryty tak przez Sąd, jak i przez skarżącą, biorąc pod uwagę, że w pkt 94 pierwotnej wersji odpowiedzi na skargę Komisja wnosi o oddalenie skargi w całości.
- 25 W związku z powyższym należy stwierdzić, że corrigendum miało na celu jedynie ułatwienie pracy Sądowi oraz, że omyłki pisarskie, które miało korygować, mogły zostać z łatwością wykryte przez skarżącą i przez Sąd. Ponadto żadna z dokonanych przez Komisję poprawek nie dotyczyła istoty argumentacji, wobec czego skarżąca nie może skutecznie podnosić, że dodanie corrigendum do akt sprawy mogło ograniczać jej prawo do obrony.
- 26 W każdym razie Sąd skierował do skarżącej pisemne zapytanie celem podania rzekomych negatywnych konsekwencji corrigendum dla jej prawa do obrony. Skarżąca nie wskazała takich konsekwencji w swojej odpowiedzi.
- 27 W związku z tym wniosek o usunięcie corrigendum do odpowiedzi na skargę z akt sprawy zostaje odrzucony.

2. Co do istoty

- 28 W uzasadnieniu swojej skargi skarżąca podnosi cztery zarzuty. Zarzut pierwszy jest oparty na naruszeniu art. 81 WE i 253 WE oraz naruszeniu prawa do obrony skarżącej z uwagi na domniemany brak rozróżnienia w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji pomiędzy grupą H&R a Tudapetrol. Zarzut drugi, podniesiony posiłkowo, jest oparty na naruszeniu art. 81 WE z uwagi na brak dowodu na istnienie naruszenia po stronie skarżącej. Zarzut trzeci, również podniesiony posiłkowo, jest oparty na naruszeniu art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 wynikającym z błędnego zdaniem skarżącej ustalenia jej obrotów wziętych pod uwagę przy obliczaniu kwoty grzywny. Zarzut czwarty, także podniesiony posiłkowo, jest oparty na naruszeniu art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 z powodu błędów w ocenie przy obliczaniu kwoty grzywny.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu art. 81 WE i 253 WE oraz naruszeniu prawa do obrony skarżącej z uwagi na domniemany brak rozróżnienia w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji

- 29 Zarzut pierwszy jest podzielony na dwie części. Pierwsza część jest oparta na naruszeniu art. 81 WE i 253 WE. Druga część dotyczy naruszenia prawa skarżącej do obrony.

W przedmiocie części pierwszej opartej na naruszeniu art. 81 WE i 253 WE

- 30 Skarżąca podnosi, że Komisja uznała grupę H&R i Tudapetrol za dwa niezależne i odrębne przedsiębiorstwa (motyw 22 zaskarżonej decyzji). Tymczasem w zaskarżonej decyzji, w toku analizy dowodów naruszenia, Komisja potraktowała obydwa te przedsiębiorstwa jednolicie, określając je wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol”.
- 31 W pierwszej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła obowiązek uzasadnienia i art. 81 WE, nie przedstawiając w zaskarżonej decyzji odrębnego uzasadnienia dotyczącego naruszeń zarzucanych spółce Tudapetrol i spółkom z grupy H&R.

- 32 W szczególności skarżąca twierdzi, że jeżeli H&R i Tudapetrol stanowią dwa odrębne przedsiębiorstwa, Komisja powinna ustalić, iż każde z nich brało udział, w sposób indywidualny i autonomiczny w całości naruszenia z art. 81 WE, o którym mowa w niniejszej sprawie. Jednakże w zaskarżonej decyzji Komisja nie przeprowadziła takiego dowodu.
- 33 Skarżąca kwestionuje również, jeśli chodzi o okres od dnia 1 stycznia 2001 r. do 30 czerwca 2002 r., ustalenie przez Komisję równoległej odpowiedzialności spółki Tudapetrol, z jednej strony, i spółki Hansen & Rosenthal lub jej spółki zależnej H&R Wax Company Vertrieb, z drugiej strony, jak również spółki H&R ChemPharm począwszy od dnia 1 lipca 2001 r.
- 34 W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji brak jest oceny co do tego, czy i w jakim zakresie skarżąca może ponosić odpowiedzialność za naruszenie art. 81 WE wraz ze spółką Tudapetrol z uwagi na „jednolity punkt widzenia” przyjęty przez Komisję.
- 35 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że nie do niej należy poszukiwanie uzasadnienia zaskarżonej decyzji pośród zawartych w niej informacji ani rekonstruowanie logiki, jaka doprowadziła Komisję do przypisania jej odpowiedzialności za pewne spotkania techniczne i pewne okresy. Zaskarżona decyzja powinna zawierać wyraźne uzasadnienie w tym zakresie.
- 36 W trzeciej kolejności skarżąca utrzymuje, że sama obecność pana G. na niektórych spotkaniach technicznych nie może być wystarczająca dla ustalenia udziału spółki H&R ChemPharm w kartelu, tak że samo odesłanie do tej okoliczności nie stanowi wystarczającego uzasadnienia w rozumieniu art. 253 WE. Pan G. nie był zatrudniony w dziale sprzedaży skarżącej i wykonywał pracę na rzecz skarżącej jedynie przez 30% swojego czasu. Jego zadania, jako jednego z trzech menadżerów produktów skarżącej, polegały na opracowywaniu produktów parafinowych i emulsji woskowych przy użyciu nowych składów chemicznych, a zatem nie obejmowały żadnych zadań ani odpowiedzialności związanych z działalnością handlową skarżącej. Ponadto, w rozpatrywanym okresie, H&R ChemPharm była spółką holdingową, a więc nie prowadziła sama żadnej działalności produkcyjnej.
- 37 W związku z powyższym, zdaniem skarżącej, Komisja powinna była wyjaśnić w zaskarżonej decyzji powody, dla których obecność pana G. implikowała udział spółki H&R ChemPharm w kartelu dotyczącym cen wosków parafinowych, biorąc pod uwagę fakt, że jako szef produkcji nie mógł podejmować decyzji w tym zakresie w stosunku do spółki H&R ChemPharm oraz że ta ostatnia nie prowadziła żadnej działalności produkcyjnej ani handlowej.
- 38 W pierwszej kolejności należy rozpatrzyć zastrzeżenie skarżącej dotyczące niewystarczającego uzasadnienia decyzji.
- 39 Należy przypomnieć w tym względzie, że uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE powinno być dostosowane do charakteru danego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny tok rozumowania instytucji, która wydała akt, w sposób umożliwiający zainteresowanym zaznajomienie się z podstawą podjętego rozstrzygnięcia, a właściwemu sądowi dokonanie jego kontroli (wyroki: z dnia 22 marca 2001 r., Francja/Komisja, C-17/99, Rec, EU:C:2001:178, pkt 35; z dnia 29 września 2011 r., Elf Aquitaine/Komisja, C-521/09 P, Zb.Orz., EU:C:2011:620, pkt 145).
- 40 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem celem obowiązku uzasadnienia decyzji indywidualnej obok umożliwienia kontroli sądowej jest dostarczenie zainteresowanemu danych wystarczających do zweryfikowania, czy decyzja jest ewentualnie obarczona wadą pozwalającą zakwestionować jej ważność (zob. podobnie wyroki: z dnia 2 października 2003 r., Corus UK/Komisja, C-199/99 P, Rec, EU:C:2003:531, pkt 145; a także z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, Zb.Orz., EU:C:2005:408, pkt 462).

- 41 Zainteresowany powinien zatem zostać poinformowany o uzasadnieniu w zasadzie w tym samym czasie co o niekorzystnej dla niego decyzji. Brak uzasadnienia nie może być konwalidowany faktem, że zainteresowany zapozna się z uzasadnieniem decyzji w trakcie postępowania przed sądami Unii (wyrok z dnia 26 listopada 1981 r., Michel/Parlament, 195/80, Rec, EU:C:1981:284, pkt 22; ww. w pkt 40 wyrok w sprawie Dansk Rørindustri i in./Komisja, EU:C:2005:408, pkt 463; ww. w pkt 39 wyrok Elf Aquitaine/Komisja, EU:C:2011:620, pkt 149).
- 42 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wymóg uzasadnienia należy oceniać w świetle okoliczności danego przypadku, w szczególności treści aktu, charakteru podniesionych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu wyjaśnień mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. Nie jest wymagane, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi wspomnianego art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulujących daną dziedzinę (wyroki: z dnia 2 kwietnia 1998 r., Komisja/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, Rec, EU:C:1998:154, pkt 63; z dnia 10 lipca 2008 r., Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Zb.Orz., EU:C:2008:392, pkt 166, 178).
- 43 Jeżeli tak jak w niniejszym przypadku decyzja dotycząca zastosowania przepisów Unii w dziedzinie prawa konkurencji odnosi się do wielu adresatów i dotyczy możliwości przypisania naruszenia, to musi ona zawierać wystarczające uzasadnienie względem każdego z adresatów, w szczególności względem tych spośród nich, którzy zgodnie z tą decyzją ponoszą odpowiedzialność za to naruszenie (zob. podobnie ww. w pkt 39 wyrok Elf Aquitaine/Komisja, EU:C:2011:620, pkt 152 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 Po pierwsze, w niniejszej sprawie należy zauważyć, że w motywie 22 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, iż posłużenie się wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol” było uzasadnione bliskimi powiązaniem o charakterze osobistym pomiędzy spółką Tudapetrol a grupą H&R, jak również utrzymywanymi przez te podmioty relacjami w zakresie dystrybucji.
- 45 Jeżeli chodzi o powiązania o charakterze osobistym, z motywu 28 zaskarżonej decyzji wynika, że każda z trzech osób biorących udział w spotkaniach antykonkurencyjnych, to jest panowie H., G. i W. byli zatrudnieni, w różnych rozpatrywanych okresach, przez spółkę Tudapetrol i grupę H&R. Ponadto pan H. był równocześnie komplementariuszem spółki Tudapetrol oraz – począwszy od 2001 r. i wciąż jeszcze w dacie wydania zaskarżonej decyzji – kierownikiem sprzedaży w spółce H&R Wax Company Vertrieb. Ponadto pan G. w okresie pomiędzy rokiem 1999 a 2000 był równocześnie szefem produkcji w SRS GmbH (spółce należącej do grupy H&R, kontrolowanej pośrednio przez spółkę H&R ChemPharm) oraz kierownikiem sprzedaży w spółce Tudapetrol.
- 46 Jeżeli chodzi o powiązania handlowe pomiędzy grupą H&R a spółką Tudapetrol, Komisja wskazuje w motywie 22 zaskarżonej decyzji, że ta ostatnia była spółką sprzedażową i dystrybucyjną wosków parafinowych i gaczu dla grupy H&R.
- 47 W związku z powyższym należy stwierdzić, że powody, dla których Komisja często określała spółkę Tudapetrol i grupę H&R wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol” wynikają jasno z zaskarżonej decyzji.
- 48 Po drugie, zbadać należy, czy zaskarżona decyzja zawiera wystarczające uzasadnienie w zakresie zachowań przypisanych odpowiednio spółkom z grupy H&R i spółce Tudapetrol.
- 49 W motywie 106 zaskarżonej decyzji Komisja opisała kulisy funkcjonowania naruszenia w zakresie wosków parafinowych (główną część naruszenia oraz drugą część naruszenia). Tak więc przedstawiciele uczestniczących przedsiębiorstw spotykali się regularnie w ramach „spotkań technicznych”. Spotkania te „podzielone były zawsze na dwie części: wstępną dyskusję dotyczącą kwestii technicznych, po której następowała dyskusja o charakterze antykonkurencyjnym, dotycząca,

między innymi, ustalania cen, podziału rynku i klienteli (w pewnych przypadkach) oraz wymiany i ujawniania informacji stanowiących tajemnice handlowe takich jak aktualna i przyszła polityka cenowa, klientela, zdolności produkcyjne i wielkość sprzedaży”.

- 50 W motywach 381 i 610 oraz w przypisie 625 zaskarżonej decyzji Komisja ustaliła – odrębnie w stosunku do spółki Tudapetrol i spółek należących do grupy H&R – początek, koniec i czas trwania uczestnictwa w naruszeniu. I tak, zgodnie z zaskarżoną decyzją, H&R ChemPharm brała udział w naruszeniu od dnia 1 lipca 2001 r. do dnia 28 kwietnia 2005 r., to jest przez trzy lata i dziewięć miesięcy, a SRS od dnia 22 lutego 2001 r. do dnia 1 lipca 2001 r., to jest przez trzy miesiące. Uczestnictwo spółek Hansen & Rosenthal oraz H&R Wax Company Vertrieb trwało od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 28 kwietnia 2005 r., czyli cztery lata i trzy miesiące. Tudapetrol brał udział w naruszeniu od dnia 24 marca 1994 r. do dnia 30 czerwca 2002 r. to jest przez osiem lat i trzy miesiące. Komisja wskazała również, że elementem decydującym przy ustalaniu czasu trwania uczestnictwa w naruszeniu były okresy, w których panowie W., H. i G. zajmowali stanowiska w spółkach pociągniętych do odpowiedzialności za to naruszenie oraz obecność tych osób na spotkaniach technicznych. W tym zakresie Komisja odsyła do załącznika do zaskarżonej decyzji.
- 51 W załączniku do zaskarżonej decyzji Komisja wymieniła czternaście spotkań technicznych, w których, w świetle dostępnych dowodów, wzięła udział „H&R/Tudapetrol” w okresie uczestnictwa w naruszeniu przyjętym w stosunku do spółki H&R ChemPharm (od dnia 1 lipca 2001 r. do dnia 28 kwietnia 2005 r.). W przypisach odnoszących się do tych spotkań Komisja wskazała pracownika spółki H&R ChemPharm biorącego udział w spotkaniach, to jest pana G., oraz wymieniła dowody potwierdzające jego obecność na nich.
- 52 Z zaskarżonej decyzji odczytywanej w kontekście okoliczności jej wydania wynika jasno, że „H&R/Tudapetrol” zostały przypisane jedynie te spotkania techniczne, w których udział „H&R/Tudapetrol” został odnotowany w dokumentacji posiadanej przez Komisję oraz w których brał udział pracownik skarżącej, pan G.
- 53 Po trzecie, należy jednak przeanalizować okres od dnia 1 lipca 2001 r. do dnia 30 czerwca 2002 r., w odniesieniu do którego Komisja przyjęła odpowiedzialność zarówno spółki H&R ChemPharm, jak i spółki Tudapetrol.
- 54 W tym zakresie, należy przypomnieć (zobacz pkt 50 powyżej), że elementem decydującym przyjętym przez Komisję przy ustalaniu czasu uczestnictwa w naruszeniu były okresy, w których panowie W., H. i G. zajmowali stanowiska w spółkach pociągniętych do odpowiedzialności za naruszenie. Jednakże, w załączniku do zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że na spotkaniach technicznych odbywających się w okresie od dnia 1 lipca 2001 r. do dnia 30 czerwca 2002 r. podmiot „H&R/Tudapetrol” był reprezentowany przez panów G. i H. Wskazała również, w motywie 28 zaskarżonej decyzji, że pan G. był w tym okresie kierownikiem sprzedaży w spółce H&R Wax Company Vertrieb i szefem produkcji w spółce H&R ChemPharm, podczas gdy pan H. był równocześnie zatrudniony w dziale sprzedaży i marketingu spółki Tudapetrol (w latach 1997–2002) i kierownikiem sprzedaży w spółce H&R Wax Company Vertrieb (począwszy od 2001 r. oraz wciąż jeszcze w dniu wydania zaskarżonej decyzji).
- 55 W związku z powyższym z zaskarżonej decyzji jasno wynika, że Komisja przypisała zainteresowanym przedsiębiorstwom tylko te okresy naruszenia, w których ich odpowiedni pracownicy brali udział w spotkaniach technicznych, a powodem ustalenia równoległej odpowiedzialności w okresie od dnia 1 lipca 2001 r. do dnia 30 czerwca 2002 r. był fakt, że osoby biorące udział w tych spotkaniach były zatrudnione zarówno w spółce Tudapetrol, jak i w spółkach z grupy H&R, w szczególności u skarżącej.

- 56 Po czwarte, należy przeanalizować argumenty skarżącej, podnoszone w replice, w ramach których twierdzi ona, że samo powołanie się na stosunek zatrudnienia między nią a panem G. nie może stanowić wystarczającego uzasadnienia, biorąc pod uwagę, że „nie prowadziła ona żadnej działalności produkcyjnej ani handlowej” oraz że pan G. był zatrudniony jako szef produkcji a nie sprzedaży i wykonywał pracę na rzecz skarżącej jedynie przez 30% swojego czasu.
- 57 W tym względzie należy zauważyć, że twierdzenie skarżącej, iż „nie prowadziła ona żadnej działalności produkcyjnej ani handlowej” stoi w sprzeczności z jej oświadczeniami składanymi w toku postępowania administracyjnego. Do pisma skarżącej z dnia 8 grudnia 2005 r. jest załączona lista „producentów parafiny/wosków w Europie”, na której figuruje również, między innymi, skarżąca. W piśmie z dnia 15 grudnia 2006 r. skarżąca oświadcza, że „H&R ChemPharm jest przedsiębiorstwem wyłącznie produkcyjnym i nie sprzedaje zatem parafiny podmiotom trzecim”. Ponadto, w piśmie z dnia 31 stycznia 2008 r., skarżąca podnosi, że obrót spółek Hansen & Rosenthal i H&R Wax Company Vertrieb GmbH jest „w znacznej większości realizowany poprzez dystrybucję produktów H&R ChemPharm”.
- 58 Jeśli chodzi o stanowisko pana G., w piśmie z dnia 19 stycznia 2007 r. skarżąca wskazała, że był on „łącznikiem pomiędzy produkcją a dystrybucją”, gdyż pełnił podwójną funkcję, to jest szefa produkcji i szefa sprzedaży. Zgodnie z tym samym pismem ta podwójna funkcja była przewidziana w umowie o pracę zawartą ze skarżącą.
- 59 Z powyższego wynika, że twierdzenia skarżącej co do braku prowadzenia produkcji przez spółkę H&R ChemPharm i braku udziału pana G. w dystrybucji wosków parafinowych nie znajdują odzwierciedlenia w okolicznościach faktycznych. Ponadto okoliczność, że wykonywał on pracę na rzecz skarżącej jedynie przez 30% swojego czasu, nie stała na przeszkodzie wywieraniu przezeń wpływu na zachowania handlowe skarżącej przez pryzmat informacji uzyskiwanych na spotkaniach technicznych. Uzasadnienie zaskarżonej decyzji jest w związku z powyższym spójne z wyjaśnieniami przedstawionymi przez skarżącą w toku postępowania administracyjnego i pozwala na zrozumienie powodów, dla których Komisja powiązała odpowiedzialność skarżącej za naruszenie ze stosunkiem pracy pomiędzy skarżącą a panem G.
- 60 W związku z powyższym stwierdzić należy, że zaskarżona decyzja, odczytywana w całości i w kontekście okoliczności jej wydania, zawiera wystarczające uzasadnienie co do faktów stanowiących naruszenie, którymi obciążono skarżącą, i pozwala odróżnić je od faktów obciążających spółkę Tudapetrol.
- 61 Wniosek ten nie może być podważony przez argument skarżącej, zgodnie z którym nie można wymagać, by poszukiwała ona uzasadnienia zaskarżonej decyzji w przypisach i załącznikach do niej i odtwarzała w ten sposób rozumowanie, które doprowadziło Komisję do ustalenia jej odpowiedzialności za pewne okresy.
- 62 Mając na uwadze ilość informacji i ocen popierających decyzję o nałożeniu grzywny na szereg spółek, z których każda ma prawo do wystarczającego uzasadnienia w zakresie dotyczących jej elementów, nie można bowiem zarzucać Komisji, że uzasadnia swoją decyzję wielopoziomowo. W szczególności Komisja nie narusza żadnej normy prawnej, podając w treści decyzji jedynie główne podstawy jej wydania, jak również stwierdzenia odnoszące się do konkretnych argumentów podnoszonych przez pociągnięte do odpowiedzialności przedsiębiorstwa w odpowiedziach na pisma w sprawie przedstawienia zarzutów oraz przedstawiając informacje lub uwagi wyjaśniające i odwołania do dowodów w przypisach lub załączniku do decyzji.
- 63 Dodać należy, że Komisja posługiwała się już wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol” w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, w szczególności w kontekście badania dowodów oraz w zestawieniu dotyczącym udziału przedsiębiorstw w poszczególnych spotkaniach technicznych, mimo że czas trwania uczestnictwa w naruszeniu został ustalony oddzielnie dla H&R i Tudapetrol. Jednakże

skarżąca nie podniosła tego zarzutu w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, którą złożyła wspólnie ze spółką Tudapetrol i innymi spółkami z grupy H&R, pomimo że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów zostało skierowane odrębnie do każdej ze spółek. Ponadto, w wyżej wymienionej odpowiedzi, H&R i Tudapetrol również regularnie posługiwały się nazwą „H&R/Tudapetrol” w swojej argumentacji, z wyjątkiem pkt 2.7.2, który zawiera fragment, w którym podniesiono, że naruszenie popełnione przez spółkę Tudapetrol uległo przedawnieniu, gdyż rzekomo zakończyła ona swoją działalność w zakresie wosków parafinowych z dniem 1 maja 2000 r. Zważywszy na powyższe, skarżąca nie może skutecznie zarzucać Komisji braku bardziej wyraźnego uzasadnienia co do aspektów będących przedmiotem sporu.

- 64 W drugiej kolejności należy rozpatrzyć zastrzeżenie dotyczące naruszenia art. 81 WE.
- 65 Po pierwsze, należy przeanalizować posługiwanie się przez Komisję w zaskarżonej decyzji wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol”.
- 66 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że w zaskarżonej decyzji Komisja powołała się na powiązania o charakterze osobistym pomiędzy spółką Tudapetrol a grupą H&R, które nie są kwestionowane przez skarżącą.
- 67 Ponadto z fragmentów notatek i sprawozdań, którymi dysponowała Komisja, oraz z oświadczeń uczestników kartelu przywołanych w zaskarżonej decyzji, jak również z akt zawierających całość materiału dowodowego, do których dostęp miała skarżąca przed wydaniem zaskarżonej decyzji, wynika, że inni uczestnicy naruszenia często odwoływali się do wspólnego podmiotu „SRS/Tudapetrol” lub „H&R/Tudapetrol” lub w inny sposób wiązali spółkę Tudapetrol i spółki z grupy H&R w kontekście zachowania noszącego znamiona naruszenia. W związku z tym należy podnieść, że częste posługiwanie się przez Komisję wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol” odpowiada również odbiorowi innych uczestników kartelu.
- 68 Następnie Komisja odniosła się również do istnienia wertykalnego związku pomiędzy grupą H&R a spółką Tudapetrol.
- 69 Skarżąca nie kwestionuje, że Tudapetrol był „spółką sprzedażową i dystrybucyjną wosków parafinowych i gaczu dla H&R”, wobec czego między tymi dwoma przedsiębiorstwami istniał wertykalny związek. Istnienie takiego związku świadczy o tym, że przedsiębiorstwa te miały wspólny interes handlowy polegający na maksymalizacji zysków z produktów z wosków parafinowych produkowanych lub sprzedawanych przez nie. Interes ten leżał u podstaw uczestnictwa w naruszeniu będącym przedmiotem sporu, którego celem było w szczególności ustalanie cen, pozwalające na osiągnięcie marży zysku wyższej, niż miałyby to miejsce w warunkach wolnej konkurencji. Ponadto, zważywszy, że woski parafinowe sprzedawane przez spółkę Tudapetrol były produkowane przez grupę H&R, wyżej wymieniony wertykalny związek mógł potęgować wrażenie innych uczestników kartelu co do ścisłego związku tych dwóch przedsiębiorstw, w ten sposób, że postrzegali je jako jeden podmiot, co wynika zresztą z dokumentów będących w posiadaniu Komisji.
- 70 Z powyższego wynika, że Komisja mogła, zgodnie z prawem, powołać się na wertykalny związek pomiędzy spółką Tudapetrol a grupą H&R, jako jeden z elementów uzasadniających posługiwanie się wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol” w pewnych fragmentach zaskarżonej decyzji.
- 71 Należy wreszcie przypomnieć, że spółki z grupy H&R i spółka Tudapetrol przedstawiły wspólną odpowiedź na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. W związku z powyższym Komisja postąpiła zgodnie z zasadami logiki, przedstawiając podniesioną przez te podmioty argumentację jako pochodzącą od „H&R Tudapetrol”.

- 72 W związku z tym, biorąc pod uwagę powiązania o charakterze osobistym pomiędzy tymi przedsiębiorstwami w ocenie pozostałych uczestników kartelu, jak również związek wertykalny pomiędzy spółką Tudapetrol a grupą H&R oraz wspólną odpowiedź na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, uznać należy, że Komisja nie naruszyła art. 81 WE, posługując się wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol” w ramach analizy pewnych aspektów naruszenia.
- 73 Po drugie, należy przypomnieć, że Komisja przypisała skarżącej jedynie te spotkania techniczne, w których brał udział pracownik spółki H&R ChemPharm, zgodnie z oceną będących w jej posiadaniu dokumentów (zob. pkt 45–52 powyżej). Obecność pracownika lub innych przedstawicieli na spotkaniach antykonkurencyjnych jest elementem faktycznym pozwalającym Komisji na ustalenie odpowiedzialności przedsiębiorstwa za naruszenie art. 81 WE. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uprawnienie Komisji do nałożenia na przedsiębiorstwo sankcji za popełnienie naruszenia jest uwarunkowane jedynie przesłanką, by czyn stanowiący naruszenie został popełniony przez osobę ogólnie upoważnioną do działania na rachunek tego przedsiębiorstwa (wyroki: z dnia 29 kwietnia 2004 r., Tokai Carbon i in./Komisja, T-236/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01, Rec, EU:T:2004:118, pkt 277; z dnia 15 grudnia 2010 r., E.ON Energie/Komisja, T-141/08, Zb.Orz., EU:T:2010:516, pkt 258; zob. także podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 1983 r., Musique Diffusion française i in./Komisja, od 100/80 do 103/80, Rec, EU:C:1983:158, pkt 97).
- 74 W związku z powyższym, posługując się wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol” w pewnych fragmentach zaskarżonej decyzji, wskazawszy jednak, że udział w spotkaniach technicznych został przypisany skarżącej z uwagi na obecność na nich jednego z jej pracowników, Komisja nie naruszyła art. 81 WE.
- 75 Zważywszy, że skarżąca nie wykazała naruszenia obowiązku uzasadnienia ani naruszenia art. 81 WE, część pierwszą zarzutu pierwszego należy oddalić.

W przedmiocie części drugiej opartej na naruszeniu prawa do obrony

- 76 Skarżąca twierdzi, że w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji nie dokonano rozróżnienia między czynami przypisywanymi jej a tymi przypisywanymi spółce Tudapetrol, wobec czego nie była ona w stanie zidentyfikować zachowania, które jej zarzucono. W związku z powyższym jej możliwości przedstawienia dowodów na brak winy były ograniczone. Jako pociągnięta do współodpowiedzialności za wszystkie zachowania spółki Tudapetrol, skarżąca musiała w związku z tym, celem udowodnienia swojej niewinności, podważyć wszystkie materialnoprawne zarzuty wobec Tudapetrolu dotyczące okresu jej uczestnictwa w kartelu.
- 77 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem poszanowanie prawa do obrony wymaga, aby zainteresowanemu przedsiębiorstwu stworzono w toku postępowania administracyjnego możliwość przedstawienia stanowiska na temat prawdziwości i znaczenia dla sprawy faktów i okoliczności podnoszonych przez Komisję, a także dokumentów, którymi Komisja posługuje się na poparcie zarzutu istnienia naruszenia (ww. w pkt 73 wyrok Musique Diffusion française i in./Komisja, EU:C:1983:158, pkt 10; wyroki Trybunału: z dnia 7 stycznia 2004 r., Aalborg Portland i in./Komisja, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P, Rec, EU:C:2004:6, pkt 66; z dnia 25 stycznia 2007 r., Dalmine/Komisja, C-407/04 P, Zb.Orz., EU:C:2007:53, pkt 44).
- 78 Rozporządzenie nr 1/2003 przewiduje w art. 27 ust. 1, że do stron wysyła się pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, które musi wskazywać w wyraźny sposób wszystkie istotne okoliczności, na których Komisja opiera się na tym etapie postępowania, aby umożliwić zainteresowanym stronom skuteczne zapoznanie się z zachowaniami, które Komisja im zarzuca, i umożliwić im skuteczną obronę przed wydaniem przez nią ostatecznej decyzji. Takie pismo w sprawie przedstawienia zarzutów stanowi gwarancję proceduralną stosowania podstawowej zasady prawa Unii, która wymaga poszanowania

prawa do obrony w każdym postępowaniu (wyroki: z dnia 3 września 2009 r., Papierfabrik August Koehler i in./Komisja, C-322/07 P, C-327/07 P i C-338/07 P, Zb.Orz., EU:C:2009:500, pkt 35; z dnia 17 maja 2011 r., Elf Aquitaine/Komisja, T-299/08, Zb.Orz., EU:T:2011:217, pkt 135).

- 79 Zasada ta wymaga w szczególności, by pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skierowane przez Komisję do przedsiębiorstwa, na które zamierza ona nałożyć sankcję za naruszenie reguł konkurencji, zawierało istotne okoliczności uwzględnione przeciw temu przedsiębiorstwu, takie jak zarzucane mu czyny, ich kwalifikacja oraz dowody, na których opiera się Komisja, tak by owo przedsiębiorstwo mogło skutecznie przedstawić swe argumenty w ramach postępowania administracyjnego wszczętego przeciwko niemu (zob. ww. w pkt 78 wyrok Papierfabrik August Koehler i in./Komisja, EU:C:2009:500, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 80 W szczególności pismo w sprawie przedstawienia zarzutów powinno jednoznacznie określać osobę prawną, na którą mogą zostać nałożone grzywny, powinno być skierowane do tej osoby oraz powinno wskazywać, w jakim charakterze występuje ta osoba, której przypisuje się zarzucane czyny (ww. w pkt 78 wyrok Elf Aquitaine/Komisja, EU:T:2011:217, pkt 137, zob. także podobnie ww. w pkt 78 wyrok Papierfabrik August Koehler i in./Komisja, EU:C:2009:500, pkt 37, 38).
- 81 W pierwszej kolejności należy w tym względzie podkreślić, że w dniu 29 maja 2007 r. Komisja skierowała do skarżącej pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 82 W pkt 104 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów Komisja zamieściła tabelę, zawartą w motywie 124 i załączniku do zaskarżonej decyzji, określającą, zgodnie z dostępnymi tej instytucji informacjami, spotkania, w których brał udział podmiot „H&R/Tudapetrol”.
- 83 Komisja wskazała również, w pkt 2 i 257 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, jak również w przypisie 493 do pkt 257, że zamierza stwierdzić odpowiedzialność spółki H&R ChemPharm, w okresie od 1 lipca 2001 r. do 28 kwietnia 2005 r., za naruszenie art. 81 WE polegające na porozumieniach i uzgodnionych praktykach dotyczących ustalania cen i wymiany poufnych informacji handlowych dotyczących rynku wosków parafinowych. Komisja wskazała również, że przy określaniu czasu trwania uczestnictwa w naruszeniu elementem decydującym były okresy, w których panowie W., H. i G zajmowali stanowiska w spółkach uznanych za winne naruszenia. W pkt 31 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów Komisja przedstawiła już okresy zatrudnienia i stanowiska zajmowane przez te trzy osoby, podobnie jak w motywie 28 zaskarżonej decyzji. Ponadto we fragmencie uzasadnienia zatytułowanym „4.2. Szczegółowe informacje dotyczące spotkań technicznych” wskazano dowody wzięte pod uwagę przez Komisję w odniesieniu do każdego ze spotkań technicznych.
- 84 Z pisma w sprawie przedstawienia zarzutów jasno wynika, że Komisja wzięła pod uwagę i przypisała spółce H&R ChemPharm jedynie te spotkania techniczne, w których brał udział jeden z jej pracowników. Skarżąca nie może zatem skutecznie podnosić, że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów nie pozwalało na ustalenie przypisanych jej zachowań i celem udowodnienia swojej niewinności musiała podważyć wszystkie materialnoprawne zarzuty wobec spółki Tudapetrol.
- 85 Dodatkowo należy przypomnieć, że Tudapetrol i spółki z grupy H&R odpowiedziały wspólnie na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, pomimo że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów zostało skierowane odrębnie do każdej ze spółek. Ponadto Tudapetrol i spółki z grupy H&R w odpowiedzi posługiwały się wspólną nazwą „H&R/Tudapetrol”. Skarżąca nie wykazała, aby ta nazwa uniemożliwiła jej obronę przed zarzutami stawianymi wyłącznie w stosunku do niej.
- 86 W świetle powyższych rozważań należy oddalić część drugą zarzutu pierwszego, a w konsekwencji cały zarzut pierwszy.

W przedmiocie zarzutu drugiego opartego na naruszeniu art. 81 WE z uwagi na brak dowodu na istnienie naruszenia popełnionego przez skarżącą

- 87 Zarzut drugi, podniesiony posiłkowo, jest podzielony na dwie części. W pierwszej części skarżąca podnosi, że Komisja nie zgromadziła dowodów wystarczających do ustalenia jej odpowiedzialności indywidualnej. W drugiej części skarżąca podnosi, że jej odpowiedzialność nie może być także ustalona na podstawie dowodów przeciwko innym spółkom z grupy H&R.

W przedmiocie części pierwszej dotyczącej braku dowodów na bezpośrednią odpowiedzialność skarżącej

- 88 Zdaniem skarżącej Komisja nie wykazała, że skarżąca osobiście popełniła czyn noszący znamiona naruszenia.
- 89 W pierwszej kolejności skarżąca twierdzi, że w toku oceny dowodów Komisja nie wzięła pod uwagę faktu, że nie uznała skarżącej odpowiedzialną za dwie części naruszenia, to jest za podział klientów i rynków (druga część naruszenia) oraz za naruszenie w części dotyczącej niemieckiego rynku gaczu (część naruszenia dotyczącą gaczu). W świetle motywu 328 zaskarżonej decyzji uznano odpowiedzialność skarżącej jedynie za pierwszą część naruszenia, to jest ustalanie cen oraz wymianę i ujawnianie poufnych informacji handlowych odnoszących się do wosków parafinowych. W związku z powyższym skarżąca uważa, że postępowanie dowodowe powinno zostać przeprowadzone przez Komisję w sposób bardziej szczegółowy, celem zidentyfikowania dotyczących jej dowodów i uniknięcia sytuacji, w której zostają jej przypisane dowody pozwalające na ustalenie jedynie odpowiedzialności osób trzecich.
- 90 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o przyjęty okres naruszenia od 1 lipca 2001 r. do 28 kwietnia 2005 r., żaden z pracowników aktywnie działających na rzecz skarżącej nie brał udziału w spotkaniach antykonkurencyjnych. Pan G., „szef produkcji” zatrudniony u niej od 2001 r., nie pełnił funkcji w dziale handlowym skarżącej. Wykonywał pracę na rzecz skarżącej jedynie przez 30% swojego czasu. Jego zadania, jako jednego z trzech zarządzających produkcją skarżącej, polegały na opracowywaniu produktów parafinowych i emulsji woskowych przy użyciu nowych składów chemicznych. Nie obejmowały żadnych zadań ani odpowiedzialności związanych z działalnością handlową skarżącej, ani tym bardziej, jej reprezentacją. W tym względzie skarżąca wnioskuje o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania osoby zarządzającej przedsiębiorstwem, pana S.
- 91 Zdaniem skarżącej w piśmie z dnia 19 stycznia 2007 r. wskazano, że pan G. był „sales managerem” (kierownikiem sprzedaży) w H&R Wax Company Vertrieb, spółce odrębnej od skarżącej. Skarżąca kwestionuje, by H&R Wax Company Vertrieb była jej spółką dystrybucyjną. Była ona odrębnym podmiotem prawa, a skarżąca nie posiadała w niej udziałów ani akcji, ani też uprawnień do zarządzania tą spółką. Skarżąca kwestionuje również, by H&R Wax Company Vertrieb była jej współnikiem lub posiadała „szczególne prawo kontroli” nad nią. W związku z powyższym odpowiedzialność spółki H&R Wax Company Vertrieb nie może być jej przypisywana.
- 92 Ponadto, zdaniem skarżącej, Komisja nie wykazała, że pan G. działał na jej rzecz, uczestnicząc w spotkaniach technicznych. W związku z powyższym, ogólnie rzecz biorąc, brak było jakiegokolwiek dowodu na udział skarżącej w naruszeniu.
- 93 W trzeciej kolejności skarżąca podnosi, że nawet w przypadku, gdyby Sąd uznał, iż pan G. był jej przedstawicielem na spotkaniach technicznych, to i tak Komisja nie przedstawiła dowodów naruszenia przez skarżącą art. 81 WE. Skarżąca przedstawiła w tym zakresie szczegółową analizę poszczególnych spotkań technicznych, w których zgodnie z zaskarżoną decyzją brała udział grupa H&R.

– W przedmiocie pojęć porozumienia i uzgodnionej praktyki

- 94 Zgodnie z art. 81 ust. 1 WE niezgodne ze wspólnym rynkiem i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz wspólnego rynku.
- 95 Do istnienia porozumienia w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE wystarczy, aby dane przedsiębiorstwa wyraziły wspólną wolę postępowania na rynku w określony sposób (wyroki Sądu: z dnia 17 grudnia 1991 r., Hercules Chemicals/Komisja, T-7/89, Rec, EU:T:1991:75, pkt 256; z dnia 20 marca 2002 r., HFB i in./Komisja, T-9/99, Rec, EU:T:2002:70, pkt 199).
- 96 Można stwierdzić, że porozumienie w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE jest zawarte, jeżeli istnieje zgodność woli co do samej zasady ograniczenia konkurencji, nawet jeżeli konkretne elementy planowanego ograniczenia stanowią jeszcze przedmiot negocjacji (wyrok z dnia 16 czerwca 2011 r., Heineken Nederland i Heineken/Komisja, T-240/07, Zb.Orz., EU:T:2011:284, pkt 45; zob. także podobnie ww. w pkt 95 wyrok w sprawie HFB i in./Komisja, EU:T:2002:70, pkt 151–157, 206).
- 97 Pojęcie uzgodnionej praktyki oznacza pewien rodzaj koordynacji pomiędzy przedsiębiorstwami, która wprawdzie nie prowadzi jeszcze do zawarcia umowy we właściwym tego słowa znaczeniu, lecz pozwala świadomie na zastąpienie konkurencji wraz z jej zagrożeniami praktyczną współpracą przedsiębiorstw (wyroki z dnia 8 lipca 1999 r.: Komisja/Anic Participazioni, C-49/92 P, Rec, EU:C:1999:356, pkt 115; Hüls/Komisja, C-199/92 P, Rec, EU:C:1999:358, pkt 158).
- 98 W tym względzie art. 81 ust. 1 WE sprzeciwia się wszelkim kontaktom między podmiotami gospodarczymi, zarówno bezpośrednim, jak i pośrednim, które mogłyby wywrzeć wpływ na postępowanie aktualnego lub potencjalnego konkurenta na rynku bądź ujawnić temu konkurentowi postępowanie, które podmiot ten sam zdecydował się lub planuje realizować na rynku, jeżeli celem lub skutkiem tych kontaktów jest ograniczenie konkurencji (ww. w pkt 96 wyrok T-240/07 Heineken Nederland i Heineken/Komisja, EU:T:2011:284, pkt 47, zob. także podobnie ww. w pkt 97 wyrok Komisja/Anic Participazioni, EU:C:1999:358, pkt 116, 117).

– W przedmiocie zasad oceny dowodów

- 99 Zgodnie z orzecznictwem na Komisji ciąży obowiązek wykazania stwierdzonego przez nią naruszenia i przedstawienia dowodów, które w sposób wystarczający pod względem prawnym pozwalają wykazać istnienie okoliczności faktycznych stanowiących naruszenie (wyrok z dnia 17 grudnia 1998 r., Baustahlgewebe/Komisja, C-185/95 P, Rec, EU:C:1998:608, pkt 58; zob. wyrok Sądu z dnia 27 września 2006 r., Dresdner Bank i in./Komisja, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP i T-61/02 OP, Zb.Orz., EU:T:2006:271, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 100 Jeśli chodzi o zakres kontroli sądowej, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sąd, w przypadku gdy wpływa do niego skarga o stwierdzenie nieważności decyzji wydanej na podstawie art. 81 ust. 1 WE, powinien zasadniczo dokonać całościowej kontroli pod kątem tego, czy spełnione są przesłanki zastosowania art. 81 ust. 1 WE (zob. wyrok z dnia 26 października 2000 r., Bayer/Komisja, T-41/96, Rec, EU:T:2000:242, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 101 W tym kontekście wątpliwości sądu powinny być rozpatrywane na korzyść przedsiębiorstwa będącego adresatem decyzji stwierdzającej naruszenie. Sąd nie może zatem uznać, że Komisja wykazała w wymagany prawem sposób istnienie danego naruszenia, jeżeli ma on jeszcze wątpliwości w tym względzie, zwłaszcza w ramach skargi o stwierdzenie nieważności decyzji nakładającej grzywnę (ww. w pkt 99 wyrok. Dresdner Bank i in./Komisja, EU:T:2006:271, pkt 60; z dnia 12 lipca 2011 r., Hitachi i in./Komisja, T-112/07, Zb.Orz., EU:T:2011:342, pkt 58).

- 102 W tej ostatniej sytuacji konieczne jest bowiem poszanowanie przewidzianej w szczególności w art. 6 ust. 2 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., zasady domniemania niewinności, należącej do praw podstawowych, które stanowią zasady ogólne prawa Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę charakter spornych naruszeń oraz charakter i surowość związanych z nimi sankcji, zasada domniemania niewinności ma zastosowanie w szczególności do postępowań w sprawie naruszenia reguł konkurencji, stosowanych w przypadku przedsiębiorstw, które mogą zakończyć się nałożeniem grzywnien lub kar pieniężnych (ww. w pkt 101 wyrok Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 59; zob. także podobnie ww. w pkt 99 wyrok w sprawie Dresdner Bank i in./Komisja, EU:T:2006:271, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 103 Tak więc konieczne jest, by Komisja wskazała precyzyjne i spójne dowody w celu wykazania istnienia naruszenia. Niemniej jednak należy podkreślić, że nie każdy z dowodów dostarczonych przez Komisję musi koniecznie odpowiadać tym kryteriom w odniesieniu do każdego elementu naruszenia. Wystarczy, by zbiór wskazanych przez instytucję poszlak, rozpatrywany jako całość, odpowiadał temu wymogowi (zob. ww. w pkt 99 wyrok Dresdner Bank i in./Komisja, EU:T:2006:271, pkt 62, 63 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 104 Poszlaki wskazane przez Komisję w zaskarżonej decyzji w celu dowiedzenia dopuszczenia się przez przedsiębiorstwo naruszenia art. 81 ust. 1 WE winny być oceniane nie odrębnie, ale jako całość (zob. wyrok z dnia 8 lipca 2008 r., BPB/Komisja, T-53/03, Zb.Orz., EU:T:2008:254, pkt 185 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 105 Należy wskazać również na to, że w praktyce Komisja często jest zobowiązana do udowodnienia istnienia naruszenia w warunkach mało sprzyjających temu zadaniu, ponieważ od czasu wystąpienia okoliczności faktycznych stanowiących naruszenie mogło upłynąć wiele lat, i że wiele przedsiębiorstw objętych dochodzeniem nie współpracowało aktywnie z Komisją. Jeżeli więc Komisja jest zobligowana do wykazania, że bezprawne porozumienie o ustalaniu cen zostało zawarte, byłoby nadmiernym wymogiem, aby dostarczyła ona jeszcze dowodu szczególnego mechanizmu, za pomocą którego cel ten miałby być osiągnięty. Przedsiębiorstwu winnemu naruszenia byłoby bowiem zbyt łatwo uniknąć jakiegokolwiek kary, jeżeli mogłoby ono podnieść argument, że informacje przedstawione w odniesieniu do funkcjonowania bezprawnego porozumienia są zbyt niejasne w sytuacji, w której istnienie porozumienia i jego antykonkurencyjny cel zostały wykazane w sposób wystarczający. Przedsiębiorstwa mogą bronić się odpowiednio w takiej sytuacji w ten sposób, że mają możliwość zajęcia stanowiska wobec wszystkich dowodów przedstawionych przeciwko nim przez Komisję (wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., JFE Engineering/Komisja, T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00, Zb.Orz., EU:T:2004:221, pkt 203).
- 106 Jeśli chodzi o środki dowodowe, które mogą zostać przedstawione w celu wykazania naruszenia art. 81 WE, w prawie Unii istotną rolę odgrywa zasada swobodnej oceny dowodów (wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., Dalmine/Komisja, T-50/00, Zb.Orz., EU:T:2004:220, pkt 72; ww. w pkt 101 wyrok w sprawie Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 64).
- 107 Co się tyczy wartości dowodowej różnych środków dowodowych, jedynym kryterium oceny przedstawionych dowodów jest ich wiarygodność (ww. w pkt 106 wyrok Dalmine/Komisja, EU:T:2004:220, pkt 72).
- 108 Zgodnie z ogólnie obowiązującymi zasadami dotyczącymi przeprowadzenia dowodu wiarygodność, a zatem wartość dowodowa dokumentu zależy od pochodzenia dokumentu, okoliczności jego sporządzenia, jego adresata, a także od jego treści (wyrok z dnia 15 marca 2000 r., Cimenteries CBR i in./Komisja, T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95, Rec, EU:T:2000:77, pkt 1053, 1838; ww. w pkt 101 wyrok Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 70).

- 109 Jeśli w celu stwierdzenia istnienia naruszenia Komisja opiera się wyłącznie na zachowaniu danych przedsiębiorstw na rynku, wystarczy, że wspomniane przedsiębiorstwa wykażą istnienie okoliczności, które stawiają w innym świetle fakty ustalone przez Komisję i które pozwalają tym samym zastąpić innym przekonywającym wyjaśnieniem faktów wyjaśnienie, jakie instytucja ta przyjęła w celu stwierdzenia istnienia naruszenia reguł konkurencji Unii (zob. podobnie ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 186).
- 110 Natomiast w przypadku gdy Komisja oparła się na dowodach z dokumentów, przedsiębiorstwa, do których została skierowana ta decyzja, są zobowiązane nie tylko do samego przedstawienia przekonywającej alternatywy dla stanowiska tej instytucji, lecz również do wykazania, że dowody przyjęte w zaskarżonej decyzji w celu wykazania istnienia naruszenia są niewystarczające (ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 187). Taka ocena dowodów nie narusza zasady domniemania niewinności (zob. podobnie wyrok z dnia 8 lipca 1999 r., Montecatini/Komisja, C-235/92 P, Rec, EU:C:1999:362, pkt 181).
- 111 Biorąc pod uwagę fakt, że zakaz porozumień antykonkurencyjnych jest powszechnie znany, nie można wymagać od Komisji, by przedstawiła dokumenty poświadczające w wyraźny sposób nawiązanie kontaktu między omawianymi podmiotami gospodarczymi. Należy umożliwić uzupełnienie fragmentarycznych i pojedynczych danych, którymi mogła dysponować Komisja, wnioskowaniem pozwalającym na odtworzenie istotnych okoliczności. Istnienie praktyki antykonkurencyjnej lub porozumienia antykonkurencyjnego może więc zostać wyprowadzone z szeregu zbieżnych zdarzeń i poszlak, które – analizowane łącznie – mogą stanowić, w braku innego spójnego wytłumaczenia, dowód naruszenia reguł konkurencji (ww. w pkt 77 wyrok Aalborg Portland i in./Komisja, EU:C:2004:6, pkt 55–57, zob. także ww. w pkt 99 wyrok Dresdner Bank i in./Komisja, EU:T:2006:271, pkt 64, 65 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 112 Przy ocenie mocy dowodowej dowodów z dokumentów należy nadać istotną wagę okoliczności, że dokument został sporządzony w bezpośrednim związku z okolicznościami faktycznymi (wyroki: z dnia 11 marca 1999 r., Ensidesa/Komisja, T-157/94, Rec, EU:T:1999:54, pkt 312; z dnia 16 grudnia 2003 r., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisja, T-5/00 i T-6/00, Rec, EU:T:2003:342, pkt 181) lub przez bezpośredniego świadka tych okoliczności (ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 207).
- 113 Brak daty lub podpisu na dokumencie lub okoliczność, że został niewyraźnie napisany, nie pozbawia dokumentu jego mocy dowodowej, w szczególności jeżeli jego pochodzenie, prawdopodobna data i zawartość mogą zostać określone z wystarczającym stopniem prawdopodobieństwa (wyrok z dnia 13 grudnia 2006 r., FNCBV/Komisja, T-217/03 i T-245/03, Zb.Orz., EU:T:2006:391, pkt 124; zob. także podobnie wyrok z dnia 10 marca 1992 r., Shell/Komisja, T-11/89, Rec, EU:T:1992:33, pkt 86).
- 114 Z zasady swobodnej oceny dowodów wynika, że nawet jeśli brak dowodów z dokumentów może okazać się istotny w ramach całościowej oceny zbioru poszlak, na jakich opiera się Komisja, to nie umożliwia on sam w sobie zainteresowanemu przedsiębiorstwu podważenia twierdzeń tej instytucji poprzez przedstawienie alternatywnego wytłumaczenia okoliczności faktycznych. Jest tak jedynie w przypadku, gdy dowody przedstawione przez Komisję nie pozwalają wykazać istnienia naruszenia w jednoznaczny sposób i bez konieczności dokonywania wykładni (ww. w pkt 101 wyrok Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 65; zob. także podobnie wyrok z dnia 12 września 2007 r., Coats Holdings i Coats/Komisja, T-36/05, EU:T:2007:268, pkt 74).
- 115 Ponadto żaden przepis ani żadna ogólna zasada prawa Unii nie zakazują Komisji wykorzystania przeciwko przedsiębiorstwu oświadczeń innych przedsiębiorstw oskarżanych o uczestnictwo w kartelu. Gdyby tak nie było, ciężar dowodu zachowań sprzecznych z art. 81 WE, który spoczywa na Komisji, byłby nie do udźwignięcia i nie do pogodzenia z misją nadzoru właściwego stosowania tych przepisów (ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 192; ww. w pkt 101 wyrok Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 67).

- 116 Szczególnie wysoka wartość dowodowa może być przyznana oświadczeniom, które, po pierwsze, są wiarygodne, po drugie, są składane w imieniu przedsiębiorstwa, po trzecie, pochodzą od osób mających zawodowy obowiązek działania w interesie tego przedsiębiorstwa, po czwarte, są sprzeczne z interesem składającej je osoby, po piąte, pochodzą od bezpośredniego świadka opisanych przez niego okoliczności, i po szóste, zostały złożone na piśmie w sposób rozważny i po głębokim zastanowieniu (ww. w pkt 101 wyrok Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 71; zob. także podobnie ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 205–210).
- 117 Jednakże oświadczenie przedsiębiorstwa, któremu zarzuca się udział w kartelu, a którego prawdziwość jest kwestionowana przez szereg innych przedsiębiorstw, którym zarzuca się udział w kartelu, nie może być uważane za stanowiące wystarczający dowód istnienia naruszenia popełnionego przez te ostatnie, jeżeli nie jest poparte innymi dowodami, przy czym wymagany stopień, w jakim musi być ono potwierdzone, może być niższy ze względu na wiarygodność omawianych oświadczeń (ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 219, 220; ww. w pkt 101 wyrok Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 68).
- 118 Ponadto, nawet jeśli należy zasadniczo założyć pewną podejrzliwość w odniesieniu do zeznań złożonych dobrowolnie przez głównych uczestników niedozwolonego porozumienia ze względu na możliwość, iż uczestnicy ci prawdopodobnie będą zmierzać do umniejszenia znaczenia swojego udziału w naruszeniu i wyolbrzymienia udziału pozostałych uczestników, faktem jest, że wystąpienie o skorzystanie z zastosowania komunikatu w sprawie współpracy z 2002 r. w celu uzyskania zwolnienia z grzywny lub zmniejszenia jej wysokości nie musi koniecznie stanowić zachęty do przedstawiania nieprawdziwych dowodów dotyczących pozostałych uczestników kartelu. Każda próba wprowadzenia Komisji w błąd mogłaby bowiem podać w wątpliwość szczerłość wnioskodawcy, jak również kompletność współpracy z jego strony, a tym samym wystawić na niebezpieczeństwo szansę skorzystania przez niego w pełni z mającego zastosowanie komunikatu w sprawie współpracy z 2002 r. (ww. w pkt 101 wyrok Hitachi i in./Komisja, EU:T:2011:342, pkt 72; zob. także podobnie wyrok z dnia 16 listopada 2006 r., Peróxidos Orgánicos/Komisja, T-120/04, Zb.Orz., EU:T:2006:350, pkt 70).
- 119 W szczególności należy uznać, że fakt, iż dana osoba przyznaje, że popełniła naruszenie i w ten sposób potwierdza istnienie okoliczności faktycznych wykraczających poza te, których istnienie można było wyprowadzić bezpośrednio z odnośnych dokumentów, implikuje a priori, o ile nie występują okoliczności szczególne wskazujące na coś przeciwnego, że osoba ta postanowiła mówić prawdę. Oświadczenia sprzeczne z interesem podmiotu, który je składa, należy z zasady postrzegać jako dowody szczególnie wiarygodne (ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 211, 212; wyroki Sądu: z dnia 26 kwietnia 2007 r., Bolloré i in./Komisja, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 i T-136/02, Zb.Orz., EU:T:2007:115, pkt 166; z dnia 8 lipca 2008 r., Lafarge/Komisja, T-54/03, EU:T:2008:255, pkt 59).
- 120 Przytoczone wyżej orzecznictwo ma w drodze analogii zastosowanie do art. 53 porozumienia EOG.
- W przedmiocie zaskarżonej decyzji
- 121 Przede wszystkim należy przypomnieć, iż Komisja stwierdziła w motywie 2 zaskarżonej decyzji, zatytułowanym „Streszczenie naruszenia”, że adresaci uczestniczyli w jednolitym, złożonym i ciągłym naruszeniu art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG. Główna część naruszenia polegała na „porozumieniach lub praktykach uzgodnionych dotyczących ustalania cen oraz wymiany i ujawniania poufnych informacji handlowych” odnoszących się do wosków parafinowych. Część główna naruszenia była jedynym elementem naruszenia, w którym uczestniczyła skarżąca, zgodnie z zaskarżoną decyzją. Pewne inne przedsiębiorstwa, o których mowa w zaskarżonej decyzji, uczestniczyły również w innych częściach naruszenia, to jest: „podziale klientów lub rynków” odnoszącym się do wosków parafinowych (druga część naruszenia), jak również dotyczącym „gaczu sprzedawanego odbiorcom końcowym na rynku niemieckim” (część naruszenia dotycząca gaczu).

122 W ramach pkt 4 zaskarżonej decyzji, zatytułowanego „Opis zdarzeń” i pkt 4.1, zatytułowanego „Zasady podstawowe i funkcjonowanie kartelu”, Komisja w następujący sposób opisała, w motywie 106 i następných decyzji, treść praktyk polegających na ustalaniu cen:

„[...]

- (106) Spotkania techniczne zawsze podzielone były na dwie części: dyskusję wstępną dotyczącą kwestii technicznych, a następnie dyskusję o charakterze antykonkurencyjnym dotyczącą między innymi ustalania cen, podziału rynków i klientów (w niektórych przypadkach), a także wymiany i ujawniania poufnych informacji handlowych, takich jak aktualna i przyszła polityka cen, klienci, zdolności produkcyjne i wielkość sprzedaży.
- (107) Dyskusje dotyczące cen i potencjalnych podwyżek cen zwykle odbywały się pod koniec spotkań technicznych. Ogólnie rzecz biorąc, grupa Sasol analizowała dyskusje dotyczące cen, a następnie ceny i cenowe strategie polityczne były omawiane przez wszystkich uczestników w formie »tour de table« [...] Dyskusje dotyczyły jednocześnie podwyżek cen i cen docelowych dla poszczególnych klientów oraz ogólnych podwyżek cen, a także cen minimalnych i cen docelowych dla całego rynku [...]. Podwyżki cen były zwykle uzgadniane w wartościach bezwzględnych, a nie w procentach (na przykład 60 EUR na tonę w przypadku rafinowanych wosków parafinowych) [...]. Ceny minimalne były uzgadniane nie tylko w przypadku, gdy istniało porozumienie dotyczące podwyżki cen, ale także wtedy, gdy podwyżka cen była niewykonalna (na przykład w okresie spadku cen) [...]

[...]

- (109) Przedstawiciele przedsiębiorstw wymieniali się między innymi poufnymi informacjami handlowymi oraz ujawniali swoje strategie ogólne [...].
- (110) Przedsiębiorstwa, z wyjątkiem MOL, były reprezentowane przez przedstawicieli, którzy mieli uprawnienia do określania strategii cenowej ich przedsiębiorstw oraz ustalania cen dla poszczególnych klientów [...]
- (111) Podczas większości spotkań technicznych dyskusje w zakresie cen dotyczyły co do zasady wosków parafinowych [...], a rzadko wyłącznie poszczególnych rodzajów wosków parafinowych (jak woski parafinowe rafinowane, woski parafinowe półrafinowane, mieszanki wosków/woski specjalne, woski parafinowe twarde lub woski hydrorafinowane). Ponadto dla wszystkich przedsiębiorstw było oczywiste, że ceny wszystkich wosków parafinowych wzrosną o taką samą kwotę lub ten sam procent [...]

[...]

- (113) Rezultat spotkań technicznych był co do zasady wprowadzany w życie poprzez ogłoszenie podwyżek cen klientom i unieważnienie istniejących formuł cenowych [...]. Sporadyczne przypadki oszustw lub niestosowania ustaleń spotkań technicznych były omawiane podczas kolejnych spotkań [zob. na przykład motywy (149) i (157)]. Co do zasady jedno z przedsiębiorstw podejmowało inicjatywę i rozpoczynało podwyższanie cen. Zasadniczo było to przedsiębiorstwo Sasol, ale zwracało się ono czasami do innego uczestnika o rozpoczęcie podwyższania cen. Niedługo po ogłoszeniu przez przedsiębiorstwo klientom zamiaru podwyższenia cen inni dostawcy czynili to samo i także ogłaszali podwyżki cen [...]. Osoby reprezentujące przedsiębiorstwa podczas spotkań technicznych informowały innych o działaniach podjętych w celu wprowadzenia w życie rezultatów spotkań technicznych. Informacje te były przekazywane ustnie [...] lub poprzez przesłanie kopii ogłoszeń o podwyżce cen lub unieważnienia cen do jednego lub wszystkich przedsiębiorstw [uczestniczących w kartelu]. Komisja odkryła bowiem, że takie ogłoszenia były przesyłane pomiędzy stronami.

Wykryto około 150 pism tego rodzaju, które zostały przesłane w okresie sześciu tygodni po spotkaniach technicznych. [...] Oświadczono również, że zgodnie z porozumieniem reprezentowane przedsiębiorstwa nie powinny wykorzystywać wprowadzenia w życie uzgodnionej podwyżki cen w celu zwiększenia ich własnego udziału w rynku. [...] Oświadczenie to nie zostało podważone w odpowiedziach na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów”.

123 W ramach pkt 4.2 zaskarżonej decyzji, zatytułowanego „Szczegółowe informacje dotyczące spotkań technicznych”, Komisja najpierw przedstawiła tabelę pokrótce wskazującą miejsca i daty spotkań technicznych, a także przedsiębiorstwa w nich uczestniczące (motyw 124 zaskarżonej decyzji). Następnie zbadała dostępne dowody dotyczące każdego ze spotkań technicznych (motywy 126–177 zaskarżonej decyzji).

124 W pkt 5 zaskarżonej decyzji, zatytułowanym „Stosowanie art. 81 WE w niniejszej sprawie”, i w pkt 5.3, zatytułowanym „Charakter rozpatrywanego w niniejszej sprawie naruszenia” Komisja wyjaśniła mające zastosowanie w rozpatrywanym przypadku zasady kwalifikacji zachowań antykonkurencyjnych:

„5.3.1. Zasady [...]

(205)

[W] przypadku długotrwałego i złożonego naruszenia nie jest konieczne, aby Komisja kwalifikowała je jako [porozumienie lub praktykę uzgodnioną]. Pojęcia porozumienia [lub] praktyki uzgodnionej są niejednoznaczne i mogą się pokrywać. Zachowanie antykonkurencyjne może zmieniać się w czasie, a jego mechanizmy mogą być dostosowane lub wzmocnione w celu uwzględnienia zmieniającej się sytuacji. Takie rozróżnienie może nawet okazać się niemożliwe, ponieważ naruszenie może jednocześnie posiadać cechy każdej z form zakazanego zachowania, podczas gdy niektóre z tych zachowań, rozpatrywane odrębnie, mogłyby być zdefiniowane jako przybierające daną formę. Sztuczne byłoby przyjęcie w ramach analizy podziału tego, co stanowi wyraźnie wprowadzenie w życie zachowań posiadających jeden jednolity i ogólny cel, na szereg odrębnych form naruszeń. Jeden i ten sam kartel może zatem jednocześnie stanowić porozumienie i praktykę uzgodnioną. Artykuł 81 [WE] nie przewiduje szczególnej klasyfikacji złożonego naruszenia, takiego jak opisane w niniejszej decyzji [...].

(206)

Ze względu na to, że rozpatrywany kartel miał wielu członków, których zachowanie antykonkurencyjne może być zakwalifikowane w zależności od czasu trwania jako porozumienie lub praktyka uzgodniona (naruszenia złożone), Komisja nie ma potrzeby przeprowadzania szczegółowej oceny, do jakiej kategorii należy każdy typ zachowania [...].

125 Następnie, wciąż w pkt 5.3 zaskarżonej decyzji, zatytułowanym „5.3. Charakter rozpatrywanego w niniejszej sprawie naruszenia”, Komisja opisała treść naruszenia w następujący sposób:

„5.3.2. Zastosowanie

(210)

Na podstawie okoliczności faktycznych opisanych w [pkt] 4 niniejszej decyzji zostało wykazane, że wszystkie przedsiębiorstwa objęte niniejszym postępowaniem uczestniczyły w mających znamiona zmyślnych działaniach dotyczących wosków parafinowych, a w przypadku spółek wymienionych w motywie 2 – gaczu, [...] oraz że regularnie uczestniczyły w spotkaniach, podczas których omawiano:

- 1) ustalanie cen[;]
- 2) [...] podział klientów lub podział rynków[;]
- 3) ujawnianie i wymianę poufnych informacji handlowych, w szczególności na temat klientów, określania cen, zdolności produkcyjnych i wielkości sprzedaży [...]

5.3.2.2.

Ustalanie cen

(240)

Z motywów 98, 107, 126, 128, 131, 133, 135, 137, 139, 140, 142, 145, 147, 149, 152, 153, 156, 157, 163, 168, 174, 176 i 177 wynika, że rozpatrywane przedsiębiorstwa ustalały ceny minimalne i podwyżki cen (działanie zwane dalej »ustalaniem ceny«).

(241)

Grupy ExxonMobil, Repsol, Sasol i Shell potwierdziły istnienie praktyk polegających na ustalaniu ceny [zob. motyw 107] i ponownie potwierdziły tę informację podczas ich przesłuchania, a także w pisemnej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów”.

– W przedmiocie możliwości przypisania spółce H&R ChemPharm odpowiedzialności za obecność pana G. na spotkaniach technicznych

126 Skarżąca podnosi, że nie może ponosić odpowiedzialności za obecność pana G. na spotkaniach technicznych. Jego zadania, jako zarządzającego produkcją, polegały na opracowywaniu produktów z wyłączeniem działalności handlowej i odpowiedzialności związanej z reprezentacją skarżącej. W każdym razie wykonywał on pracę na rzecz skarżącej jedynie przez 30% swojego czasu pracy.

127 Zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 73 powyżej uprawnienie Komisji do nałożenia na przedsiębiorstwo sankcji za popełnienie naruszenia jest uwarunkowane jedynie przesłanką, by czyn stanowiący naruszenie popełniony został przez osobę ogólnie upoważnioną do działania na rachunek tego przedsiębiorstwa.

128 Jeśli chodzi o odpowiedzialność pana G., w piśmie z dnia 19 stycznia 2007 r. skarżąca oświadczyła, co następuje:

„Pan G. pełnił funkcję szefa produkcji u SRS od 1994 r. do 1 lipca 2001 r., na podstawie umowy o pracę. W dniu 1 lipca 2001 r. jego stanowisko zostało przeniesione do spółki H&R Management & Service [później H&R ChemPharm]. W związku z tym [pan G.], od 2001 r. do dzisiaj, był zatrudniony w spółce H&R ChemPharm [...] jako szef produkcji. [...] Począwszy od 1 stycznia 2001 r., pełni on funkcje szefa sprzedaży (Sales Manager) w spółce H&R Wax Company Vertrieb, nie będąc formalnie jej pracownikiem [...]. Pan G., począwszy od 1999 r., pełni podwójną funkcję szefa produkcji i szefa sprzedaży (Sales Manager). Jako szef produkcji, jest on koordynatorem produkcji i dystrybucji. Poza ciągłym dostosowywaniem możliwości produkcyjnych do wymogów rynku zadania szefa produkcji polegają w szczególności na udzielaniu klientom pomocy technicznej przy stosowaniu produktów. W ramach tej podwójnej funkcji [pan G.] odpowiada na pytania techniczne klientów i wspólnie z [panem H.] również na zapytania handlowe. Ta podwójna funkcja jest przewidziana w umowie o pracę zawartej ze spółką H&R ChemPharm”.

129 Ponadto w piśmie z dnia 8 grudnia 2005 r. skarżąca oświadczyła, co następuje:

„Począwszy od wejścia spółki [H&R ChemPharm] na rynek parafin w 1994 r. i aż do 2001 r., [pan W.] odpowiadał za dystrybucję. [Pan W.] jest na emeryturze od końca 2001 r. W związku z planowanym odejściem [pana W.] do działu dołączył wpierw [pan H.] (począwszy od 1997 r.) aby go wesprzeć, a następnie w 1999 r. [pan G.]. Te dwie osoby są w dalszym ciągu odpowiedzialne za dystrybucję parafin”.

- 130 W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że pan G., jako szef produkcji w spółce H&R ChemPharm, był upoważniony do działania w jej imieniu. Taki wniosek znajduje potwierdzenie w oświadczeniu skarżącej, zgodnie z którym jednym z zadań pana G. było „udzielanie klientom pomocy technicznej przy stosowaniu produktów”, co oznacza, iż był on uprawniony do działania w imieniu skarżącej wobec klientów w ramach wykonywania swoich zadań związanych wyłącznie z produkcją.
- 131 W drugiej kolejności Sąd uważa, że znaczenie mają również funkcje pana G. związane z dystrybucją. Komisja udowodniła w niniejszej sprawie, że pracownik skarżącej, którego umowa o pracę obejmowała obowiązki związane z produkcją oraz dystrybucją, był obecny na spotkaniach antykonkurencyjnych. Przedsiębiorstwu winnemu naruszenia byłoby zbyt łatwo uniknąć jakiegokolwiek kary, jeżeli mogłoby ono podnieść argument, że jego pracownik obecny na spotkaniach działał w rzeczywistości na rzecz innej spółki. Takie rozwiązanie pozwoliłoby również spółkom uczestniczącym w kartelu na uchylenie się od odpowiedzialności poprzez jednoczesne zatrudnianie swoich pracowników w podmiotach nieuczestniczących w kartelu i powoływanie się na okoliczność, że wspólny pracownik działał jedynie na rzecz tego drugiego podmiotu.
- 132 W trzeciej kolejności należy przypomnieć, że skarżąca sama deklarowała, iż pan G. był „koordynatorem produkcji i dystrybucji”, a jego zadaniem było „ciągłe dostosowywanie możliwości produkcyjnych do wymogów rynku”, a także udzielanie odpowiedzi na „zapytania handlowe”. Takie stanowisko pozwalało panu G. wywierać wpływ na zachowania handlowe skarżącej przez pryzmat informacji uzyskiwanych na spotkaniach technicznych, w szczególności na temat „wymogów rynku”, którymi manipulowanie jest zresztą często przedmiotem zмовy między konkurentami, a więc skarżąca czerpała korzyści z takich działań.
- 133 W czwartej kolejności, jak już wspomniano w pkt 58 powyżej, twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym pan G. pracował na jej rzecz jedynie przez 30% swojego czasu pracy, jest pozbawione znaczenia. Nawet bardzo ograniczony w czasie kontakt z przedsiębiorstwem produkcyjnym pozwala bowiem na przekazanie informacji uzyskanych w trakcie spotkań antykonkurencyjnych lub poleceń określonych w świetle powyższych informacji, uwzględniających ustalenia poczynione w trakcie spotkań antykonkurencyjnych.
- 134 W piątej kolejności twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym nie uczestniczyła ona w dystrybucji wosków parafinowych, stoi w sprzeczności nie tylko z faktem, że obowiązki dyrektora sprzedaży były zapisane w kontrakcie łączącym pana G. ze skarżącą, a także z faktem, że poczynawszy od dnia 28 lutego 2001 r. zatrudniła ona również pana W. jako dyrektora sprzedaży.
- 135 W związku z powyższym należy stwierdzić, że Komisja nie popełniła błędu w ocenie, uznając, że stosunek pracy pomiędzy panem G. i skarżącą uzasadniał przypisanie skarżącej jego działań.
- W przedmiocie wniosków dowodowych skarżącej
- 136 Skarżąca wnioskuje o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania osoby zarządzającej jej przedsiębiorstwem, pana S., celem wykazania, że obowiązki pana G. u skarżącej ograniczały się do opracowywania nowych produktów.
- 137 W tym względzie należy podnieść, że sama skarżąca oświadczyła, in tempore non suspecto, że pan G. wykonywał obowiązki związane z dystrybucją i że był koordynatorem produkcji i dystrybucji. Wartość dowodowa tych oświadczeń jest większa niż zeznania złożone in tempore suspecto, z tym skutkiem, że pozwalają one Sądowi na dokonanie ustaleń zawartych w pkt 135 powyżej i oddalenie niniejszego zarzutu skarżącej. W związku z powyższym wniosek dowodowy skarżącej zostaje odrzucony.

– Ogólna ocena dowodów potwierdzających dopuszczenie się przez skarżącą naruszenia

- 138 W pierwszej kolejności należy podnieść, że większa liczba przedsiębiorstw przyznała, że w trakcie spotkań technicznych omawiano ceny wosków parafinowych w ramach ogólnego celu uzgodnienia ich poziomu.
- 139 W szczególności, zgodnie z oświadczeniem złożonym przez grupę Sasol w dniu 12 maja 2005 r. spotkania techniczne co do zasady prowadziły do mających znamiona zмовы działań, ponieważ omawiano podczas nich podwyżki i obniżki cen wosków parafinowych i wymieniano się informacjami na temat cen brutto i planów w zakresie zdolności produkcyjnych.
- 140 Zgodnie z oświadczeniem złożonym przez grupę Repsol w dniu 19 maja 2005 r. podczas spotkań technicznych prowadzono dyskusje na temat wysokości cen stosowanych przez ich uczestników.
- 141 Grupa Shell oświadczyła, że wszystkie spotkania techniczne dotyczyły ustalania cen. Zgodnie z jej oświadczeniem z dnia 14 czerwca 2006 r. co najmniej od 1999 r., kiedy to zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez jej przedstawiciela zaczęła ona uczestniczyć w spotkaniach technicznych, decyzje dotyczące cen wosków parafinowych nigdy nie były podejmowane jednostronnie, ale zawsze były ustalane przez konkurentów podczas spotkań technicznych.
- 142 Poza tym te same przedsiębiorstwa stwierdziły także w tych samych oświadczeniach, że podczas kilku spotkań technicznych uczestnicy rzeczywiście uzgadniali ceny minimalne lub podwyżki cen, a czasami także środki skutkujące podwyżkami cen.
- 143 Należy podkreślić, że w szczególności w oświadczeniach, o których wspomniano w pkt 139–141 powyżej, oraz w odpowiedzi grupy Sasol z dnia 18 grudnia 2006 r. na żądanie udzielenia informacji wystosowane przez Komisję wskazano na udział SRS, SRS/Tudapetrol, H&R/Tudapetrol lub Hansen & Rosenthal w spotkaniach technicznych oraz podano nazwisko pana G., pracownika skarżącej, jako osoby obecnej na owych spotkaniach.
- 144 Ponadto należy podnieść, że Komisja odniosła się do rozpatrywanych oświadczeń w motywach 107 i 113 zaskarżonej decyzji.
- 145 Oświadczenia te zostały złożone na podstawie zeznań osób, które brały udział w spotkaniach technicznych, po głębokim namyśle i są obciążające również dla przedsiębiorstw, w imieniu których zostały złożone. Ponadto oświadczenia te co do zasady pokrywają się z opisem naruszenia, co dodatkowo wzmacnia ich wiarygodność. Zatem w rozumieniu ww. w pkt 116 orzecznictwa są one szczególnie wiarygodne.
- 146 W drugiej kolejności należy stwierdzić, że oświadczenia, o których wspomniano w pkt 139–141 powyżej, są poparte notatkami pochodzącym z okresu, w którym odbywały się spotkania techniczne, które to notatki Komisja odnalazła podczas kontroli, a do których skarżąca miała dostęp w toku postępowania administracyjnego i których część została przytoczona między innymi w motywach 165, 173, 174 i 177 zaskarżonej decyzji. Notatki pana SC. wspomniane w motywie 173 zaskarżonej decyzji, notatka grupy Total wspomniana w motywie 174 i notatka grupy MOL przytoczona w motywie 177 tej decyzji są odrębnymi notatkami sporządzonymi w trakcie spotkań przez uczestniczącą w nich osobę, a ich treść jest uporządkowana i dość szczegółowa. A zatem ich moc dowodowa jest bardzo duża. Jeśli chodzi o sprawozdanie „Blauer Salon” grupy Sasol (motyw 163 zaskarżonej decyzji), są to dokumenty pochodzące z okresu trwania naruszenia i powstałe tempore non suspecto, to jest niedługo po spotkaniu technicznym, do którego się odnoszą. A zatem ich moc dowodowa jest duża.

- 147 W trzeciej kolejności należy wskazać, że zgodnie z zaskarżoną decyzją, w okresie uczestnictwa w naruszeniu (trwającym od 1 lipca 2001 r. do 28 kwietnia 2005 r.), skarżąca na każdym z czternastu spotkań technicznych była reprezentowana przez pana G. Skarżąca nie kwestionuje udziału pana G. we wszystkich powyższych spotkaniach technicznych.
- 148 Jeśli chodzi o porozumienia o charakterze antykonkurencyjnym, które są zawierane, tak jak w niniejszym przypadku, podczas spotkań konkurujących ze sobą przedsiębiorstw, Trybunał stwierdził już, że naruszenie art. 81 WE ma miejsce, gdy spotkania te mają na celu zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji i zmierzają w ten sposób do sztucznej regulacji rynku. W takim przypadku w celu udowodnienia udziału danego przedsiębiorstwa w kartelu wystarczy, aby Komisja wykazała, że przedsiębiorstwo to uczestniczyło we wspomnianych spotkaniach, podczas których zostały zawarte porozumienia o charakterze antykonkurencyjnym. Jeśli uczestnictwo w takich spotkaniach zostało wykazane, to na tym przedsiębiorstwie spoczywa obowiązek przedstawienia dowodów, które mogą świadczyć, że jego udziałowi w tych spotkaniach w najmniejszym stopniu nie przyświecał cel antykonkurencyjny, poprzez wykazanie, że poinformowało ono swoich konkurentów o tym, iż uczestniczy w tych spotkaniach w innym aniżeli oni celu (ww. w pkt 77 wyrok Aalborg Portland i in./Komisja, EU:C:2004:6, pkt 81; wyrok z dnia 25 stycznia 2007 r., Sumitomo Metal Industries i Nippon Steel/Komisja, C-403/04 P i C-405/04 P, Zb.Orz., EU:C:2007:52, pkt 47).
- 149 Racją leżącą u podstaw tej zasady jest, że gdy dane przedsiębiorstwo wzięło udział w takim spotkaniu, nie odcinając się publicznie od jego przebiegu, pozwala ono w ten sposób pozostałym uczestnikom porozumienia zakładać, że uczestniczy ono w porozumieniu będącym skutkiem takiego spotkania oraz że będzie go przestrzegać (ww. w pkt 77 wyrok Aalborg Portland i in./Komisja, EU:C:2004:6, pkt 82; ww. w pkt 148 wyrok Metal Industries i Nippon Steel/Komisja, EU:C:2007:52, pkt 48). Zasady wyprowadzone z tego orzecznictwa znajdują również zastosowanie do spotkań, które zapoczątkowały uzgodnione praktyki, zdefiniowane w orzecznictwie przytoczonym w pkt 97 powyżej.
- 150 Jednakże w niniejszym przypadku skarżąca nie twierdzi, że otwarcie zdystansowała się od przebiegu spotkań o charakterze antykonkurencyjnym.
- 151 W czwartej kolejności należy przypomnieć, że przedsiębiorstwo może być pociągnięte do odpowiedzialności za cały kartel, nawet jeżeli zostało udowodnione, że uczestniczyło ono bezpośrednio tylko w jednym lub kilku elementach tego kartelu, o ile, z jednej strony, wiedziało ono lub bezwzględnie powinno było wiedzieć, że tajne porozumienie, w którym ono uczestniczyło w szczególności poprzez regularne spotkania odbywające się przez wiele lat, było częścią pewnego ogólnego układu mającego na celu zakłócenie normalnej konkurencji i że, z drugiej strony, układ ten obejmował wszystkie elementy konstytutywne kartelu. Podobnie fakt, że poszczególne przedsiębiorstwa odgrywały różne role w realizacji wspólnego celu, nie zmienia niczego w jego antykonkurencyjnym charakterze i tym samym w naruszeniu, o ile każde przedsiębiorstwo na swojej płaszczyźnie przyczyniało się do osiągnięcia wspólnego celu (zob. ww. w pkt 105 wyrok JFE Engineering i in./Komisja, EU:T:2004:221, pkt 370 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 152 Po pierwsze, przeanalizować należy argumentację skarżącej, zgodnie z którą w przypadku pewnych spotkań technicznych Komisji nie udało się odtworzyć przebiegu tych spotkań, wobec czego spotkania te mogły dotyczyć jedynie tych części naruszenia – podziału klientów i ustaleń dotyczących gaczu – w odniesieniu do których odpowiedzialność skarżącej nie została ustalona.
- 153 Przede wszystkim należy podkreślić, że Komisja dysponuje dowodami na to, że w trakcie spotkań technicznych odbywała się zazwyczaj co najmniej jedna dyskusja w przedmiocie cen. W szczególności w oświadczeniu z dnia 12 maja 2005 r. grupa Sasol potwierdziła, że spotkania techniczne co do zasady prowadziły do mających znamiona zмовы działań, ponieważ „omawiano podczas nich podwyżki i obniżki cen” i wymieniano się informacjami na temat cen brutto i planów w zakresie zdolności produkcyjnych. Zgodnie z oświadczeniem złożonym przez grupę Repsol w dniu 19 maja 2005 r. podczas spotkań technicznych prowadzono dyskusje na temat wysokości cen stosowanych przez ich

uczestników. Grupa Shell oświadczyła, że wszystkie spotkania techniczne dotyczyły ustalania wysokości cen (zob. również pkt 139–141 powyżej). Skarżąca nie może skutecznie podnosić, że chodzi o dowody przedstawione po raz pierwszy w odpowiedzi na skargę, biorąc pod uwagę, że Komisja odwołała się do powyższych oświadczeń grupy Sasol, Repsol i Shell w motywie 107 zaskarżonej decyzji oraz że zostały one udostępnione stronie skarżącej w ramach postępowania administracyjnego.

- 154 Następnie należy dodać, że w motywie 240 zaskarżonej decyzji Komisja wyjaśniła, że dowody świadczące o tym, że wskazane przedsiębiorstwa ustalały ceny minimalne i podwyżki cen, zostały przedstawione w szczególności w motywach 163, 168, 174, 176 i 177 zaskarżonej decyzji. Ponadto w motywach 165 i 175 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że uczestnicy tych spotkań technicznych wymieniali poufne informacje handlowe co do wosków parafinowych, dotyczące w szczególności poziomu cen. We wskazanych wyżej motywach przytoczono pisemne dowody pochodzące z okresu, w którym odbywały się spotkania techniczne, które to dowody świadczące o wymianie informacji na temat poziomu cen, o zamiarze podwyższenia lub stabilizacji cen, a w niektórych przypadkach, o uzgodnionych podwyżkach cen, i które to dowody uzupełnione są odesłaniami do oświadczeń przedsiębiorstw.
- 155 W związku z powyższym należy uznać, że, generalnie zaskarżona decyzja zawiera poparte dowodami uzasadnienie co do odpowiedzialności skarżącej z tytułu naruszenia.
- 156 Powyższego wniosku nie są w stanie podać w wątpliwość argumenty podniesione przez skarżącą.
- 157 W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wyjaśnienia przedstawione przez skarżącą dotyczą za każdym razem danego spotkania technicznego. A zatem nie mogą one stanowić wiarygodnego wyjaśnienia w odniesieniu do całokształtu zebranych przez Komisję dowodów, które pozwoliły jej na ustalenie, że doszło do jednolitego i ciągłego naruszenia.
- 158 W drugiej kolejności znaczna część argumentacji skarżącej dotyczy domniemanego braku porozumienia co do cen wosków parafinowych. Jednakże argumentacja ta jest pozbawiona znaczenia.
- 159 Jak wynika z orzecznictwa przytoczonego w pkt 96 powyżej, można uznać, iż porozumienie w rozumieniu art. 81 WE jest zawarte, jeżeli istnieje zgodność woli co do samej zasady ograniczenia konkurencji, nawet jeżeli konkretne elementy planowanego ograniczenia stanowią jeszcze przedmiot negocjacji. W związku z powyższym, celem zastosowania art. 81 WE w niniejszej sprawie, Komisja nie musiała udowadniać, że uczestnicy faktycznie doszli do porozumienia co do ustalonego poziomu cen lub szczególnych środków i wysokości podwyżek. Wystarczyło wykazać, że istniała zgodna wola uczestników co do ustalenia lub wyrównania cen. Skarżąca nie podnosi zaś żadnego szczególnego argumentu mającego na celu podważenie złożonych przez grupy Sasol, Repsol i Shell oświadczeń, zgodnie z którymi celem spotkań technicznych było ustalanie cen.
- 160 Następnie Komisja posiadała całość niezbitych dowodów, z których wynika, że uczestnicy spotkań technicznych przez ponad 12 lat, w tym w okresie udziału w nich spółki H&R ChemPharm, regularnie wymieniali się informacjami na temat cen i przewidywanych podwyżek. Tymczasem skarżąca nie przedstawiła dotyczącego tych działań spójnego wyjaśnienia, które mogłoby podważyć twierdzenie Komisji, zgodnie z którym celem tych praktyk było w szczególności ustalanie cen. Przeciwnie, długi okres systematycznego odbywania spotkań stanowi sam w sobie przesłankę, że uczestnicy dążyli do skoordynowania polityk cenowych poprzez świadome zastąpienie ryzyka rynkowego współpracą przedsiębiorstw.
- 161 Ponadto, zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 98 powyżej art. 81 ust. 1 WE stoi na przeszkodzie wszelkim kontaktom między podmiotami gospodarczymi, zarówno bezpośrednim, jak i pośrednim, które mogłyby wyrzucić wpływ na postępowanie aktualnego lub potencjalnego konkurenta na rynku bądź ujawnić temu konkurentowi zachowanie, które ów podmiot sam

zdecydował się lub planuje realizować na rynku, jeżeli celem lub skutkiem tych kontaktów jest ograniczenie konkurencji. Skarżąca nie kwestionuje zaś faktu nawiązania kontaktów ani wymiany informacji poufnych podczas spotkań technicznych.

162 W świetle powyższego należy stwierdzić, że argumenty skarżącej, co do zasady, nie pozwalają na podważenie słuszności oceny Komisji zawartej w zaskarżonej decyzji. Poniżej Sąd zbada, po pierwsze, sytuację panującą w momencie rozpoczęcia uczestnictwa skarżącej w kartelu, a po drugie, pewne konkretne spotkania techniczne, celem zweryfikowania ustaleń Komisji co do dat rozpoczęcia i zakończenia uczestnictwa skarżącej w naruszeniu, jak również ustaleń, zgodnie z którymi sporne spotkania techniczne faktycznie dotyczyły przypisanej skarżącej pierwszej części naruszenia.

– W przedmiocie daty początkowej uczestnictwa skarżącej w naruszeniu

163 Tytułem wstępu należy przedstawić istotne wydarzenia poprzedzające objęcie funkcji przez pana G. u skarżącej, w dniu 1 lipca 2001 r. Analiza ta pozwoli ustalić, czy pan G. miał świadomość pierwszej części naruszenia (ustalania cen oraz wymiany informacji handlowych odnoszących się do cen wosków parafinowych) oraz czy antykonkurencyjne ustalenia dotyczące cen mogły mieć wpływ na zachowania konkurencyjne spółki H&R ChemPharm począwszy od tej daty.

164 W pierwszym rzędzie w tym względzie należy wskazać, że Tudapetrol, spółka sprzedająca woski parafinowe skarżącej do dnia 1 maja 2000 r., uczestniczyła w kartelu począwszy od dnia 24 marca 1994 r., reprezentowana na spotkaniach technicznych przez swojego pracownika pana W. Udział spółki Tudapetrol w pierwszej części naruszenia został należycie udokumentowany i szczegółowo przeanalizowany w wyroku w powiązanej sprawie T-550/08 Tudapetrol/Komisja.

165 Ponadto spółka H&R Wax Company Vertrieb, która przejęła rolę dystrybutora wosków parafinowych od skarżącej począwszy od dnia 1 maja 2000 r., także uczestniczyła w kartelu, reprezentowana na spotkaniach technicznych przez swojego pracownika pana H. W odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów oraz w swoich pisemnych uwagach przed Sądem skarżąca nie kwestionuje, że wraz ze spółką H&R Wax Company Vertrieb stanowiły część jednego przedsiębiorstwa (motywy 381 i nast. zaskarżonej decyzji). Ponadto z akt sprawy wynika również, że panowie H. i G. ściśle współpracowali i wspólnie reprezentowali grupę H&R na co najmniej trzynastu spotkaniach technicznych, w tym tych, które odbyły się w dniach 25 i 26 maja 2000 r., 22 i 23 lutego 2001 r. oraz 26 i 27 kwietnia 2001 r. (w okresie, gdy pan G. był szefem produkcji w SRS, spółce zależnej pośrednio od skarżącej).

166 W drugim rzędzie należy w tym względzie przypomnieć odpowiedź grupy Sasol z dnia 18 grudnia 2006 r. na żądanie udzielenia informacji, w której oświadczyła, co następuje:

„W odniesieniu do początków »niebieskiego salonu« [nazwa używana przez grupę Sasol dla określenia spotkań technicznych, nazywanych również spotkaniami »Blauer salon«], spotkania te początkowo odbywały się w »kręgu niemieckim« w następującym składzie: Deutsche Texaco AG (obecnie Shell/DEA), HOS (obecnie Sasol), Wintershall (której działalność w zakresie wosków parafinowych prowadzi obecnie Hansen & Rosenthal) i Arco (której działalność w zakresie wosków parafinowych została następnie przejęta przez HOS). Wintershall była wówczas spółką zależną BASF. Wintershall reprezentowana była przez pana W., będącego jednym z »ojców założycieli« »niebieskiego salonu«. Wintershall/BASF regularnie uczestniczyły w spotkaniach »niebieskiego salonu« (reprezentowane przez [pana W.]). [...]. Zaangażowanie (pośrednie) BASF zakończyło się w 1994 r., kiedy to działalność spółki Wintershall w zakresie wosków została przejęta przez spółkę Hansen & Rosenthal (wówczas SRS). Od tego momentu [pan W. i pan H.], syn [pana HA.] (głównego akcjonariusza spółki Hansen & Rosenthal) brali udział w spotkaniach »niebieskiego salonu« w imieniu i na rzecz spółki Hansen & Rosenthal. Po odejściu [pana W.] na emeryturę jego funkcje przejęli [pan H.] z [panem G.]”.

- 167 Udział pana G. i jego rola reprezentanta podmiotu „H&R/Tudapetrol” w trakcie spotkań technicznych oraz fakt przejścia przez niego, wraz z panem H., funkcji pana W. po jego odejściu na emeryturę, zostały również potwierdzone przez grupy Repsol, Shell i ExxonMobil.
- 168 Ponadto pan W., który był obecny na licznych spotkaniach technicznych poczynawszy od 1994 r. i który według Sasol był „jednym z ojców założycieli” spotkań antykonkurencyjnych, był jednocześnie pracownikiem skarżącej poczynawszy od dnia 28 lutego 2002 r.
- 169 W trzecim rzędzie należy podnieść, że nawet przed nawiązaniem współpracy pomiędzy spółką H&R ChemPharm i panem G. uczestniczył on już w spotkaniach technicznych w dniach 25 i 26 maja 2000 r. (motywy 159 zaskarżonej decyzji), w dniach 22 i 23 lutego 2001 r. (motywy 161 zaskarżonej decyzji) i w dniach 26 i 27 kwietnia 2001 r. (motywy 162 zaskarżonej decyzji). W odniesieniu zaś do tych spotkań technicznych grupy Shell, Sasol i Repsol niezależnie oświadczyły, że miały one charakter antykonkurencyjny. W każdym razie Komisja dysponuje dowodami na to, że w trakcie spotkań technicznych odbywała się zazwyczaj co najmniej jedna dyskusja w przedmiocie cen (zob. pkt 153 powyżej).
- 170 Ponadto należy przypomnieć, że zgodnie ze znanymi Komisji dowodami przedstawionymi w motywie 159 w trakcie spotkania technicznego w dniach 25 i 26 maja 2000 r. były omawiane ceny wobec konkretnego klienta i w trakcie tej dyskusji grupa Total została posądzona o stosowanie zbyt niskich cen sprzedaży. W związku z powyższym omawiane spotkanie techniczne z pewnością było związane z główną częścią naruszenia, przypisaną skarżącej w odniesieniu do późniejszego okresu.
- 171 Ponadto, o ile prawdą jest, że Komisja nie odnalazła dokumentów potwierdzających koszty dojazdu pana G. na spotkanie techniczne w dniach 26 i 27 czerwca 2001 r. w Paryżu (Francja) (motywy 163 zaskarżonej decyzji), o tyle obecność „SRS-Tuda” została odnotowana w sprawozdaniu „Blauer Salon” grupy Sasol, odnoszącym się do tego spotkania. Pan G., wówczas pracownik SRS, był obecny na dwóch poprzednich spotkaniach technicznych i czternastu następujących po omawianym spotkaniu. W każdym razie pan G. reprezentował grupę H&R na spotkaniach technicznych w ścisłej współpracy z panem H., co ułatwiało wymianę informacji. Biorąc pod uwagę fragmentaryczny i pojedynczy charakter danych, którymi mogła dysponować Komisja (zob. orzecznictwo w pkt 111 powyżej) w zakresie tajnych porozumień, w odniesieniu do których niezbędne jest odtworzenie istotnych okoliczności, należy przyjąć, w oparciu o wymienione wyżej elementy, że skarżąca miała wiedzę co do przebiegu tego spotkania.
- 172 W motywie 163 zaskarżonej decyzji Komisja cytuje sprawozdanie „Blauer Salon” grupy Sasol dotyczące spotkania przeprowadzonego w dniach 26 i 27 czerwca 2001 r. w Paryżu, które to sprawozdanie zawiera w szczególności następujące stwierdzenia:
- „W lipcu: jak najszybciej unieważnić ceny klientów specjalnych [...]
- Koniec sierpnia: unieważnić wszystkie ceny na 30/9.01
- na 1/10.01 + 7 €,-”.

173 Zgodnie z zaskarżoną decyzją „z informacji tych wynika, że przedstawiciele przedsiębiorstw [...] uzgodnili [...], iż w dniu 1 października 2001 r. przeprowadzą podwyżkę cen parafiny [...] o 7 EUR poprzedzoną unieważnieniem, w drugiej połowie roku do dnia 30 września, wszystkich dotychczasowych uzgodnień w zakresie cen”.

174 Należy zatem stwierdzić, że w trakcie spotkania technicznego w dniach 26 i 27 czerwca 2001 r. zawarto porozumienie w sprawie ustalenia cen.

- 175 W związku z tym, podsumowując powyższe, należy przypomnieć, po pierwsze, że pan G. we współpracy z panem H. przejął rolę pana W. w spotkaniach technicznych. W okresie działalności pana W. Tudapetrol, spółka prowadząca działalność w zakresie dystrybucji produktów skarżącej, brała udział w praktykach mających na celu ustalanie cen wosków parafinowych. Pan W. był zatrudniony u skarżącej począwszy od dnia 1 lipca 2001 r. Po drugie, H&R Wax Vertrieb, spółka będąca pośrednio współnikiem skarżącej i prowadząca działalność w zakresie dystrybucji jej produktów, brała już udział w naruszeniu od dnia 1 stycznia 2001 r., reprezentowana przez pana H., ściśle współpracującego z panem G. Po trzecie, pan G. był obecny na spotkaniu technicznym w dniach 25 i 26 maja 2000 r., w trakcie którego omawiano ceny wosków parafinowych. Po czwarte, Komisja wykazała, że podmiot „H&R/Tudapetrol” był obecny na spotkaniu technicznym w dniach 26 i 27 czerwca 2001 r. w Paryżu, że H&R była wówczas reprezentowana przez panów H. i G., oraz że w trakcie tego spotkania zawarto porozumienie w sprawie ustalenia cen. Po piąte, należy przypomnieć (zob. pkt 139–141, 153 powyżej), że Komisja dysponuje dowodami na to, że w trakcie spotkań technicznych odbywała się zazwyczaj co najmniej jedna dyskusja w przedmiocie cen. Pan G. był zaś obecny na co najmniej trzech spotkaniach technicznych mających miejsce przed początkiem okresu, w odniesieniu do którego skarżącej przypisano udział w naruszeniu.
- 176 Mając powyższe na względzie, należy stwierdzić, że pan G. powinien mieć świadomość istnienia głównej części naruszenia, to jest „porozumień lub praktyk uzgodnionych dotyczących ustalania cen oraz wymiany i ujawniania poufnych informacji handlowych” odnoszących się do wosków parafinowych od momentu podjęcia współpracy ze skarżącą. Posiadał on informacje co do sposobu funkcjonowania kartelu, to jest co do uzgodnień mających na celu ustalanie cen wosków parafinowych lub mechanizmów, za pomocą których uczestnicy kartelu świadomie zastąpili konkurencję wraz z jej zagrożeniami praktyczną współpracą przedsiębiorstw. Również zadania wykonywane przez pana G. w ramach umowy o pracę ze spółką H&R ChemPharm pozwalały mu na wpływanie na jej zachowania handlowe w taki sposób, by mogła ona czerpać korzyści z jego wiedzy w zakresie kartelu.
- 177 Tak więc skarżąca dysponowała już wiedzą na temat zasad działania naruszenia, w szczególności jego głównej części, i to od dnia 1 lipca 2001 r., co pozwalało jej na dostosowywanie swoich działań do uzgodnień kartelowych od powyższej daty.
- 178 W związku z powyższym Komisja nie popełniła błędu, przyjmując dzień 1 lipca 2001 r. jako datę początkową uczestnictwa skarżącej w naruszeniu.
- W przedmiocie argumentów skarżącej dotyczących niektórych konkretnych spotkań technicznych
- 179 Poniżej Sąd dokona analizy przebiegu niektórych spotkań technicznych, które miały miejsce w okresie uczestnictwa skarżącej w kartelu.
- 180 Po pierwsze, jeśli chodzi o spotkanie techniczne w dniach 5 i 6 września 2001 r. (motyw 164 zaskarżonej decyzji), skarżąca podnosi, że nie można jej przypisywać odpowiedzialności za to spotkanie, gdyż w zaskarżonej decyzji Komisja ustaliła jedynie ogólnie charakter antykonkurencyjny tego spotkania, nie odnosząc się do udziału skarżącej w jakimkolwiek niedozwolonym zachowaniu.
- 181 W tym względzie należy przypomnieć, że powyższe spotkanie techniczne wpisuje się w długą serię spotkań antykonkurencyjnych stanowiących jednolite i ciągłe naruszenie oraz że Komisja dysponuje dowodami na to, że w trakcie spotkań technicznych odbywała się zazwyczaj co najmniej jedna dyskusja w przedmiocie cen (zob. pkt 153 powyżej).
- 182 Ponadto, jak przyjął Sąd w pkt 176 powyżej, pan G. był świadomy, od momentu podjęcia współpracy ze skarżącą w dniu 1 lipca 2001 r., a zatem w trakcie spotkania w dniach 4 i 5 września 2001 r., że spotkania techniczne prowadziły do antykonkurencyjnych dyskusji odnoszących się do cen wosków parafinowych.

- 183 Ponadto należy przypomnieć, że w świetle orzecznictwa przywołanego w pkt 148 i 149 powyżej, w przypadku ustalenia udziału przedsiębiorstwa w spotkaniu o charakterze antykonkurencyjnym, ciężar dowodu, że odcięło się ono od jego antykonkurencyjnego charakteru spoczywa na tym przedsiębiorstwie, a w niniejszej sprawie skarżąca nie dostarczyła takiego dowodu.
- 184 W związku z powyższym Komisja nie popełniła błędu, przypisując skarżącej odpowiedzialności za spotkanie techniczne w dniach 4 i 5 września 2001 r.
- 185 Po drugie, należy przeanalizować spotkanie techniczne w dniach 21 i 22 lutego 2002 r. w Budapeszcie (Węgry) (motyw 165 zaskarżonej decyzji).
- 186 Skarżąca podnosi, że notatka spółki Eni cytowana przez Komisję w zaskarżonej decyzji nie stanowi wskazówki co do dokonania uzgodnień w przedmiocie cen w toku tego spotkania.
- 187 Jeśli chodzi o treść notatki spółki Eni, w zaskarżonej decyzji Komisja przytoczyła następujący jej fragment:
- „Spotkanie, które odbyło się w bardzo przejrzystej atmosferze, potwierdziło – biorąc również pod uwagę różnice pomiędzy poszczególnymi rynkami oraz różne strategie w zakresie rynku i produktów – możliwość zwiększenia przychodów zgodnie z podjętymi już wcześniej działaniami. W związku z tym możemy kontynuować działania dotyczące zmiany ram umownych i poziomów cen, które wpływają oczywiście na naszych głównych klientów i dystrybutorów parafiny”.
- 188 Zgodnie z zaskarżoną decyzją treść powyższej notatki świadczy o tym, że były prowadzone rozmowy na temat poziomu cen. Należy zgodzić się z tą interpretacją. Okoliczność, że w notatce spółki Eni wspomniano o zmianie cen jako o kolejnym kroku do podjęcia w świetle rozmów prowadzonych w toku spotkania, wskazuje, że uczestnicy tego spotkania wymieniali informacje na temat cen. Powyższe znajduje zresztą potwierdzenie we wniosku o złagodzenie sankcji złożonym przez grupę Shell w dniu 30 marca 2005 r., w którym omawiane spotkanie umieszczono na liście zatytułowanej „Przegląd spotkań i komunikatów dotyczących cen”
- 189 W świetle powyższych ustaleń skarżąca nie może poważnie podawać w wątpliwość faktu, że spotkanie to wchodziło w zakres głównej części naruszenia. Biorąc pod uwagę, że skarżąca brała udział w tym spotkaniu, nie wykazawszy faktu zdystansowania się od jego antykonkurencyjnego charakteru, Komisja nie popełniła błędu, przypisując jej odpowiedzialność za udział w tym spotkaniu technicznym.
- 190 Po trzecie, należy przeanalizować spotkanie techniczne przeprowadzone w dniach 27 i 28 lutego 2003 r. w Monachium (Niemcy) (motyw 169 zaskarżonej decyzji).
- 191 W zaskarżonej decyzji Komisja przytacza oświadczenie grupy Sasol, zgodnie z którym „w toku spotkania dyskutowana była konieczność podniesienia cen”.
- 192 Skarżąca powołuje się na orzecznictwo, zgodnie z którym oświadczenie jednego przedsiębiorstwa, którego prawdziwość jest kwestionowana przez szereg innych przedsiębiorstw, nie może być uważane za stanowiące wystarczający dowód istnienia naruszenia popełnionego przez te ostatnie (zob. pkt 117 powyżej).
- 193 Jednakże w tym przypadku nie ma to miejsca. Jak wynika z motywu 169 zaskarżonej decyzji, grupy Shell i Repsol niezależnie potwierdziły, że omawiane spotkanie techniczne miało charakter antykonkurencyjny. Chociaż prawdą jest, że te ostatnie przedsiębiorstwa nie określiły jego przebiegu, należy przypomnieć, że Komisja dysponuje dowodami na to, iż w trakcie spotkań technicznych odbywała się zazwyczaj co najmniej jedna dyskusja w przedmiocie cen (zob. pkt 153 powyżej).

- 194 Następnie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 148 i 149 powyżej, w przypadku ustalenia udziału przedsiębiorstwa w spotkaniu o charakterze antykonkurencyjnym ciężar dowodu, że odcięło się ono od jego antykonkurencyjnego charakteru, spoczywa na tym przedsiębiorstwie, a w niniejszej sprawie skarżąca nie dostarczyła takiego dowodu.
- 195 W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, przeciwnie do twierdzeń skarżącej, że spotkanie to wchodziło w zakres głównej części naruszenia. Komisja nie popełniła błędu, przypisując skarżącej odpowiedzialność za udział w tym spotkaniu technicznym, gdyż skarżąca brała w nim udział i nie odcięła się od jego antykonkurencyjnego charakteru.
- 196 Po czwarte, należy przeanalizować spotkanie techniczne przeprowadzone w dniach 11 i 12 maja 2004 r. w Hamburgu (Niemcy) (motyw 174 zaskarżonej decyzji).
- 197 W tym względzie odrębna notatka odnaleziona w pomieszczeniach spółki Total France zawiera następujące informacje:
- „-> Sasol 40 €/50 \$. – Koniec lipca.
- > Mer: 38–28.
- > 1 lipca
- + FRP: 70 -> 6000 €/T
- + Świece do podgrzewacza: 50 -> 500 €/T
- + Mikrowosk: 25 -> 50 €/T
- [...]
- > 40 €/T gacz”.
- 198 Skarżąca podnosi, że powyższa notatka stanowi jedynie listę sporządzoną przez grupę Total, dotyczącą jednostronnego zachowania grupy Sasol i nie stanowi dowodu na istnienie porozumienia pomiędzy grupami Sasol i Total, ani tym bardziej pomiędzy nią a tymi dwoma przedsiębiorstwami.
- 199 Należy zaznaczyć, że ta alternatywna interpretacja przedstawiona przez skarżącą stoi w sprzeczności z oświadczeniami pozostałych przedsiębiorstw, biorących udział w tym spotkaniu technicznym. Grupa Sasol oświadczyła, że uczestniczący w spotkaniu dyskutowali na temat podwyżki cen, a grupa Shell wskazała, że podwyżka cen została uzgodniona w toku tego spotkania. W motywie 174 zaskarżonej decyzji Komisja cytuje oświadczenie grupy Shell o następującej treści:
- „Grupa Sasol popierała podwyżkę cen wosków parafinowych. Zostało ponadto uzgodnione, że grupa Sasol pokieruje wprowadzeniem podwyżki. Podwyżka weszła w życie pomiędzy 1 lipca [...] i 1 sierpnia 2004 r.”.
- 200 Ponadto w oświadczeniu z dnia 12 sierpnia 2005 r. grupa Sasol potwierdza również, że „z powodu dramatycznej podwyżki cen surowców HOS [obecnie Sasol] wysłała »serię pism« zapowiadających podwyżkę cen o 5–7 EUR/100 kg w dniu 14 czerwca 2004 r.” oraz że „w dniu 29 czerwca 2004 r. HOS otrzymała od spółki Hansen & Rosenthal pismo zapowiadające podwyżkę cen o 5,20–6,80 EUR/100 kg”.

- 201 Z oświadczenia tego wynika, że grupa Sasol miała zamiar podwyższyć ceny o taką samą kwotę jak ta wskazana w notatce spółki Total oraz że w konsekwencji grupa H&R także wysłała pismo zapowiadające podwyżkę cen, wskazując kwotę podwyżki bardzo zbliżoną do kwoty podwyżki zamierzonej przez grupę Sasol.
- 202 W każdym razie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 148 i 149 powyżej w przypadku ustalenia udziału przedsiębiorstwa w spotkaniu o charakterze antykonkurencyjnym ciężar dowodu, że odcięło się ono od jego antykonkurencyjnego charakteru, spoczywa na tym przedsiębiorstwie, a w niniejszej sprawie skarżąca nie dostarczyła takiego dowodu.
- 203 W świetle powyższego należy stwierdzić, że Komisja posiadała wystarczające dowody, aby uznać, że w trakcie tego spotkania zawarto porozumienie w sprawie ustalenia cen i aby odrzucić argumentację skarżącej. Komisja nie naruszyła zatem w żaden sposób prawa, przypisując skarżącej odpowiedzialność za to spotkanie techniczne.
- 204 Po piąte, należy przeanalizować spotkanie techniczne przeprowadzone w dniach 23 i 24 lutego 2005 r. w Hamburgu (motyw 177 zaskarżonej decyzji).
- 205 W zaskarżonej decyzji Komisja cytuje notatkę grupy MOL zawierającą następujące informacje:
- „ExxonMobil IV.1 [= 1 kwietnia] € 15/t”
- „Shell Cena podwyższona”
- „Sasol IV.12 [= 12 kwietnia] Podwyżka cen”.
- 206 Grupa Sasol potwierdziła dyskusję w przedmiocie podwyżki cen, jak również pochodzący od niej komunikat do pozostałych uczestników spotkania dotyczący wprowadzanej przez nią podwyżki cen. W odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skarżąca potwierdziła również „dyskusję co do ogólnej ewolucji cen, w trakcie której Exxon i Sasol przedstawiły podwyżki swoich cen uzgodnione na poziomie wewnętrznym”. Zarówno grupa Shell, jak i Sasol, w swoich oświadczeniach, do których odnosi się zaskarżona decyzja, uznały omawiane spotkanie za mające znamiona zмовy.
- 207 W toku postępowania skarżąca podniosła, że nie można jej przypisać odpowiedzialności za to spotkanie, ponieważ nie dokonano żadnego uzgodnienia w sprawie cen, oraz że dowody, którymi dysponowała Komisja, wskazują najwyżej na istnienie dwustronnej umowy pomiędzy przedsiębiorstwami Repsol i Total. W każdym razie notatka grupy MOL miałyby wskazywać, że skarżąca nie brała udziału w naruszeniu, gdyż jako uczestników wymienia jedynie ExxonMobil, Shell i Sasol.
- 208 Ten wywód jest chybiony. Należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem celem stwierdzenia, że zostało zawarte porozumienie, wystarczy wykazać istnienie zgodności woli uczestników co do ustalenia bądź wyrównania cen (zob. pkt 96 powyżej). W każdym razie art. 81 ust. 1 WE sprzeciwia się wszelkim kontaktom między podmiotami gospodarczymi, zarówno bezpośrednim, jak i pośrednim, które mogłyby wywrzeć wpływ na postępowanie aktualnego lub potencjalnego konkurenta na rynku (zob. pkt 98 powyżej). Z notatki MOL niewątpliwie wynika, że miała miejsce wymiana informacji co do cen między konkurentami, a oświadczenia przedsiębiorstw potwierdzają ponad wszelką wątpliwość noszący znamiona zмовy charakter tego spotkania technicznego. Ponadto z dowodów zgromadzonych przez Komisję wynika również, że treść spotkania dotyczyła głównej części naruszenia.
- 209 Zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 148 i 149 powyżej w przypadku ustalenia udziału przedsiębiorstwa w spotkaniu o charakterze antykonkurencyjnym ciężar dowodu, że odcięło się ono od jego antykonkurencyjnego charakteru spoczywa na tym przedsiębiorstwie, a w niniejszej sprawie skarżąca nie dostarczyła takiego dowodu.

- 210 Z powyższego wynika, że Komisja nie naruszyła prawa, przypisując skarżącej odpowiedzialność za to spotkanie techniczne.
- 211 W świetle całości powyższych rozważań należy stwierdzić, że w zaskarżonej decyzji Komisja słusznie przyjęła, że naruszenie w niniejszej sprawie dotyczyło działań noszących znamiona zmywy, w ramach których omawiano ceny sprzedaży wosków parafinowych. Podobnie Komisja udowodniła w sposób wystarczający pod względem prawnym, że w trakcie pewnych spotkań uczestnicy dochodzili do porozumienia w sprawie ustalania cen.
- 212 Mając na względzie powyższe, należy potwierdzić ustalenie Komisji, że skarżąca uczestniczyła w głównej części naruszenia w okresie pomiędzy 1 lipca 2001 r. a 28 kwietnia 2005 r. i w związku z powyższym część pierwszą zarzutu drugiego należy oddalić.

W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego

- 213 Skarżąca podnosi, że jej odpowiedzialność z tytułu naruszenia nie może także być ustalana w sposób pochodny. Komisja nie ustaliła ani nawet konkretnie nie wskazała naruszenia, którego dopuścili się spółki zależne skarżącej. Spółka dominująca skarżącej, czyli H&R WASAG, również nie wzięła bezpośrednio udziału w naruszeniu.
- 214 W tym względzie należy przypomnieć, że Komisja w stopniu wystarczającym pod względem prawnym udowodniła, że skarżąca uczestniczyła w głównej części naruszenia w okresie pomiędzy 1 lipca 2001 r. a 28 kwietnia 2005 r. z uwagi na obecność pana G., pracownika skarżącej, na spotkaniach technicznych, których charakter antykonkurencyjny został udowodniony (zob. pkt 212 powyżej).
- 215 W związku z powyższym argumenty skarżącej zmierzające do wykazania braku odpowiedzialności pochodnej za działania jej spółek zależnych lub spółki dominującej są pozbawione znaczenia. W konsekwencji należy oddalić drugą część zarzutu drugiego jako bezpodstawną.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na błędzie w obliczeniach przy ustalaniu wartości sprzedaży

- 216 W ramach zarzutu trzeciego, podniesionego posiłkowo, skarżąca utrzymuje, że Komisja błędnie ustaliła jej obroty na rynkach objętych kartelem (wartość sprzedaży według wytycznych z 2006 r.) wzięte pod uwagę przy obliczaniu wysokości podstawowej kwoty grzywny, a tym samym naruszyła art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003. Wynikiem tego błędu było ustalenie przez Komisję zbyt wysokiej kwoty podstawowej wziętej pod uwagę przy obliczaniu grzywny dla skarżącej.

Uwagi wstępne

- 217 Zgodnie z pkt 6 wytycznych z 2006 r. połączenie wartości sprzedaży mających związek z naruszeniem przepisów z okresem jego trwania stanowi formułę odzwierciedlającą zarówno gospodarcze znaczenie naruszenia, jak i stopień zaangażowania każdego z uczestniczących w nim przedsiębiorstw.
- 218 Zgodnie z pkt 15 i 16 powyższych wytycznych w celu ustalenia wartości sprzedaży danego przedsiębiorstwa Komisja korzysta z najbardziej wiarygodnych danych dostępnych w przypadku tego przedsiębiorstwa. Jeżeli udostępnione przez przedsiębiorstwo dane nie są kompletne lub są niewiarygodne, Komisja może ustalić wartość sprzedaży tego przedsiębiorstwa na podstawie danych częściowych, którymi dysponuje, lub wszelkich innych informacji, które uzna za istotne lub stosowne.
- 219 Należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem samoograniczenie uprawnień dyskrecjonalnych Komisji wynikające z wydania wytycznych nie jest bowiem niezgodne z utrzymaniem znacznego zakresu uznania Komisji. Wytyczne zawierają różnego rodzaju elementy zapewniające elastyczność,

umożliwiającej Komisji wykonywanie jej uprawnień dyskrecyjnych w zgodności z przepisami rozporządzenia nr 1/2003, zgodnie z ich wykładnią dokonaną przez sąd Unii (ww. w pkt 40 wyrok Dansk Rørindustri i in./Komisja, EU:C:2005:408, pkt 267; wyrok z dnia 19 maja 2010 r., Chalkor/Komisja, T-21/05, Zb.Orz., EU:T:2010:205, pkt 62).

- 220 Natomiast przy ustalaniu wysokości grzywny, o jakiej mowa w niniejszej sprawie, Komisja musi przestrzegać ogólnych zasad prawa, przede wszystkim zaś zasady równego traktowania i zasady proporcjonalności (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 kwietnia 2006 r., Degussa/Komisja, T-279/02, Zb.Orz., EU:T:2006:103, pkt 77, 79; z dnia 8 października 2008 r., Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisja, T-69/04, Zb.Orz., EU:T:2008:415, pkt 41).
- 221 Ponadto zakres uznania przysługujący Komisji oraz jego granice, które instytucja ta sama wyznaczyła w wytycznych, co do zasady nie stoją na przeszkodzie, by sąd Unii skorzystał ze swego nieograniczonego prawa orzekania, co upoważnia go do uchylecia, zmniejszenia lub zwiększenia nałożonej przez tę instytucję grzywny (zob. wyrok z dnia 6 maja 2009 r., KME Germany i in./Komisja, T-127/04, Zb.Orz., EU:T:2009:142, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 222 W niniejszej sprawie Komisja ustaliła wartość sprzedaży wszystkich przedsiębiorstw uczestniczących w kartelu do końca okresu jego trwania, biorąc pod uwagę średnie obroty realizowane na rynkach objętych kartelem za ostatnie trzy pełne lata obrotowe naruszenia, to jest lata 2002, 2003 i 2004. Skarżąca nie podważa tego podejścia, które zostało zresztą należycie uzasadnione, w pkt 634 zaskarżonej decyzji, skutkami rozszerzenia Unii w 2004 r.
- 223 W motywie 640 zaskarżonej decyzji Komisja ustaliła wartość sprzedaży produktów „w związku z naruszeniem” przez grupę H&R w okresie od 2002 do 2004 r., na kwotę 26 012 309 EUR rocznie. W pkt 79 odpowiedzi na skargę Komisja wyjaśniła, że doszła do tego rezultatu, opierając się na obrotach za rok 2002 w kwocie 20 594 125 EUR, za rok 2003 w kwocie 18 042 804 EUR i za rok 2004 w kwocie 39 400 000 EUR.

W przedmiocie obrotów przyjętych w odniesieniu do lat 2002 i 2003

- 224 Tytułem wstępu należy wskazać, że cały kapitał spółek Klaus Dahleke, Tudapetrol i Hansen & Rosenthal jest skupiony w rękach czterech osób fizycznych, to jest rodziny H. Żadna z tych spółek nie posiada udziałów w dwóch pozostałych. Klaus Dahleke, Tudapetrol, jej spółka zależna Hansen & Rosenthal, H&R Wax Company Vertrieb, jak również H&R Sales (spółka pośrednio zależna od spółki H&R ChemPharm) w korespondencji skarżącej z Komisją były często określane przez skarżącą jako „spółki dystrybucyjne”. Owe „spółki dystrybucyjne” odpowiadały za sprzedaż wosków parafinowych produkowanych przez „spółki produkcyjne”, to jest H&R ChemPharm i jej spółki zależne. Dla ustalenia wartości grzywny Komisja wzięła pod uwagę wartość sprzedaży „spółek dystrybucyjnych”. Instytucja ta nałożyła na spółkę Tudapetrol osobną grzywnę, wyliczoną w oparciu o obroty przez nią realizowane. Jednakże do obrotów spółek Hansen & Rosenthal i H&R Wax Company Vertrieb dodano uzyskane na rynkach objętych kartelem obroty spółki Klaus Dahleke, która nie została objęta sankcjami w ramach zaskarżonej decyzji. W przypadku roku 2004 dodano jeszcze wartość sprzedaży spółki H&R Sales. Powyższa łączna wartość sprzedaży stanowiła podstawę dla wyliczenia kwoty grzywny nałożonej na spółkę Hansen & Rosenthal i jej spółkę zależną H&R Wax Company Vertrieb, jak również na spółkę H&R ChemPharm.
- 225 Jeśli chodzi o lata 2002 i 2003, skarżąca podnosi zasadniczo, że Komisja powinna była wziąć pod uwagę obroty spółki Hansen & Rosenthal i jej spółki zależnej H&R Wax Company Vertrieb, z wyłączeniem obrotów spółki Klaus Dahleke, która nie była częścią tego przedsiębiorstwa.
- 226 W pierwszym rzędzie należy przeanalizować pisma przesłane przez skarżącą do Komisji w toku postępowania administracyjnego w tym przedmiocie.

- 227 W piśmie z dnia 8 grudnia 2005 r. skarżąca wskazała, że produkowane przez nią woski parafinowe, począwszy od dnia 1 stycznia 2001 r. były sprzedawane głównie przez spółkę H&R Wax Company Vertrieb. Wskazała również, że ograniczone ilości wosków parafinowych były sprzedawane również na rzecz pewnych klientów przez spółki Tudapetrol, Klaus Dahleke oraz Hansen & Rosenthal.
- 228 W piśmie z dnia 23 kwietnia 2008 r. skarżąca podała wysokość obrotów spółek produkcyjnych H&R Chemisch-Pharmazeutische Spezialitäten GmbH i H&R Ölwerke Schindler GmbH na terytorium Unii. Pomimo, że skarżąca odmówiła podania, w odpowiedzi na zapytanie pisemne Sądu, jej powiązań kapitałowych z powyższymi podmiotami, z akt sprawy wynika, że te dwie spółki w okresie trwania naruszenia były podmiotami zależnymi od skarżącej w sposób pośredni lub bezpośredni.
- 229 W tym samym piśmie skarżąca podała również wysokość obrotów spółek H&R Wax Company Vertrieb, Hansen & Rosenthal, jak również Klaus Dahleke. Wyjaśniła, iż większość obrotów spółki Klaus Dahleke pochodzi z dystrybucji produktów „spółek produkcyjnych”, to jest H&R Chemisch-Pharmazeutische Spezialitäten i H&R Ölwerke Schindler, podmiotów zależnych od skarżącej.
- 230 Już w tym piśmie skarżąca wskazywała, że bardziej dokładne dane będą wynikały z obrotów zewnętrznych spółek dystrybucyjnych, to jest H&R Wax Company Vertrieb, Klaus Dahleke i Tudapetrol. Skarżąca wyjaśniła również, że obroty zewnętrzne, to jest wartość sprzedaży spółek dystrybucyjnych, niekoniecznie muszą przekraczać obroty wewnętrzne, to jest wartość sprzedaży spółek produkcyjnych. Część produktów spółek produkcyjnych była sprzedawana innym rafineriom z grupy jako surowce, zaś pozostałe sprzedawane były do spółek dystrybucyjnych. Jednakże, pomimo że część wartości sprzedaży spółek produkcyjnych była realizowana w ramach grupy celem pokrycia zapotrzebowania na surowce, na wielkość obrotu tych spółek wpływała sprzedaż produktów objętych kartelem, zakupionych od podmiotów trzecich i takim podmiotom dalej odsprzedawanych.
- 231 W takich okolicznościach Komisja zażądała od skarżącej dodatkowych wyjaśnień.
- 232 W piśmie z dnia 3 lipca 2008 r. skarżąca wskazała zatem następujące obroty spółek z grupy H&R, ale „bez Tudapetrol”:

H&R Wax Company Vertrieb:

- 2002: 19,78 mln EUR;
- 2003: 17,32 mln EUR;
- 2004: 17,88 mln EUR.

Klaus Dahleke:

- 2002: 0,29 mln EUR;
- 2003: 0,2 mln EUR;
- 2004: 0,16 mln EUR.

Hansen & Rosenthal:

- 2002: 0,52 mln EUR;
- 2003: 0,52 mln EUR;

- 2004: 0,86 mln EUR.
- 233 W tym samym piśmie skarżąca podała również łączną wartość obrotów „spółek dystrybucyjnych”, to jest sumę obrotów spółek H&R Wax Company Vertrieb, Klaus Dahleke i Hansen & Rosenthal zrealizowanych na rynkach objętych kartelem:
- 2002: 20,59 mln EUR;
- 2003: 18,04 mln EUR;
- 2004: 19 mln EUR.
- 234 Skarżąca wyjaśniła również w tym samym piśmie, iż podana wartość dotyczy obrotów na zewnątrz grupy, z wyłączeniem sprzedaży wewnętrznej w ramach grupy.
- 235 W piśmie z dnia 7 lipca 2008 r. skarżąca potwierdziła łączne wartości obrotów spółek H&R Wax Company Vertrieb, Hansen & Rosenthal i Klaus Dahleke, podane przez nią wcześniej w piśmie z dnia 3 lipca 2008 r. (zob. pkt 233 powyżej).
- 236 Po pierwsze, należy zauważyć, że uwzględnione przez Komisję obroty za lata 2002 i 2003 odpowiadają dokładnie danym podanym przez skarżącą w pismach z dni 3 i 7 lipca 2008 r.
- 237 Komisja oparła się zatem na danych podanych przez skarżącą w ramach wymiany pism i rozmów telefonicznych, uwzględniając uwagi skarżącej co do istnienia różnicy w wartości obrotów wynikającej ze sprzedaży wewnętrznej w ramach grupy i wartości sprzedaży wosków parafinowych zakupionych przez spółki dystrybucyjne i odsprzedanych podmiotom trzecim.
- 238 Po drugie, należy podkreślić, że skarżąca w każdym z pism dotyczących tego zagadnienia, to jest pismach z dnia 23 kwietnia, 3 lipca i 7 lipca 2008 r. uwzględniała obroty spółki Klaus Dahleke w ramach obrotów grupy H&R. Ponadto spółka Klaus Dahleke jest wymieniana w piśmie skarżącej z dnia 3 lipca 2008 r. (wspólnie z H&R Wax Company Vertrieb i Tudapetrol) jako jedna z trzech spółek dystrybuujących produkty objęte kartelem. W żadnym z pism skarżąca nie wskazała, że w jej ocenie przy obliczaniu wartości sprzedaży grupy H&R nie należy uwzględniać obrotów spółki Klaus Dahleke. Przeciwnie, nawet w ostatnim piśmie, czyli tym z dnia 7 lipca 2008 r., skarżąca podała jedną łączną wartość obrotów dla „spółek dystrybucyjnych” H&R Wax Company Vertrieb, Hansen & Rosenthal i Klaus Dahleke, za każdy rok z odnośnych lat, nie zastrzegając, iż obroty tej ostatniej powinny zostać odjęte od podanych przez nią wartości.
- 239 Po trzecie, należy podnieść, że prezentowane przez skarżącą w postępowaniu administracyjnym i przyjęte przez Komisję podejście do uwzględnienia wartości sprzedaży spółki Klaus Dahleke w przekazanych danych jest w ocenie Sądu uzasadnione troską o właściwe określenie ciężaru naruszenia popełnionego przez H&R. W piśmie z dnia 23 kwietnia 2008 r. skarżąca podaje, że obroty spółki Klaus Dahleke były „prawie wyłącznie” generowane przez dystrybucję produktów „spółek produkcyjnych” z grupy H&R. W związku z powyższym, gdyby z wartości podanych przez skarżącą w pismach z dni 3 i 7 lipca 2008 r. wyłączyć obroty spółki Klaus Dahleke, część produkcji objętej kartelem, to jest woski parafinowe produkowane przez grupę H&R i sprzedawane przez Klaus Dahleke, a nie Hansen & Rosenthal lub H&R Wax Company Vertrieb, zostałyby pominięta.
- 240 Uwzględniając przy obliczeniach wartość obrotów spółki Klaus Dahleke, zgodnie z wolą skarżącej, zdaniem której obliczeń należało dokonać w oparciu o obroty na zewnątrz grupy, Komisja postąpiła zgodnie z pkt 15 wytycznych z 2006 r., w myśl którego „w celu ustalenia wartości sprzedaży danego przedsiębiorstwa Komisja skorzysta z najbardziej wiarygodnych danych dostępnych w przypadku tego przedsiębiorstwa”. Komisja określiła zatem wartość sprzedaży grupy H&R w sposób odzwierciedlający ciężar popełnionego przez nią naruszenia, zgodnie z wymogami art. 23 rozporządzenia nr 1/2003.

- 241 Należy również nadmienić, że w wykonaniu nieograniczonego prawa orzekania Sąd szczegółowo przeanalizował pisma w tej sprawie wymieniane pomiędzy Komisją a skarżącą w ramach postępowania administracyjnego, a także zadał skarżącej na piśmie liczne pytania celem dalszego wyjaśnienia kwestii dostaw pomiędzy spółką Klaus Dahleke a „spółkami produkcyjnymi” zależnymi pośrednio lub bezpośrednio od skarżącej. Odpowiedzi udzielone na te pytania nie doprowadziły do wykrycia błędów w obliczeniach Komisji. Należy również dodać, że niektóre z udzielonych odpowiedzi okazały się niedokładne w świetle akt sprawy i wyjaśnień udzielonych przez skarżącą na rozprawie.
- 242 W drugim rzędzie należy jednak przeanalizować twierdzenie skarżącej, że uwzględnienie spółki Klaus Dahleke w ramach przedsiębiorstwa H&R jest sprzeczne z rozwiązaniami wypracowanymi w wyroku z dnia 2 października 2003 r., Aristrain/Komisja (C-196/99 P, Rec, EU:C:2003:529), gdyż H&R i Klaus Dahleke nie stanowią jednego przedsiębiorstwa. Zgodnie z pkt 98 i 99 wspomnianego wyroku sama tylko okoliczność, że kapitał dwóch odrębnych spółek handlowych należy do tej samej osoby lub do tej samej rodziny, nie wystarczy do ustalenia, że te dwie spółki tworzą razem jedną jednostkę gospodarczą, co prowadzi do przypisania działań jednej spółki drugiej spółce i skutkuje zobowiązaniem jednej spółki do zapłaty grzywny za drugą.
- 243 Należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie, inaczej niż miało to miejsce w sytuacji rozważanej przez Trybunał w ww. w pkt 242 wyroku Aristrain/Komisja (EU:C:2003:529, pkt 98, 99), nie chodzi o przypisanie działań o charakterze antykonkurencyjnym spółki Klaus Dahleke grupie H&R czy w szczególności skarżącej, ale o obliczenie wartości sprzedaży grupy H&R. Bezsporne jest, że obroty spółki Klaus Dahleke, w zakresie produktów objętych kartelem, pochodziły „prawie wyłącznie” z odsprzedaży wosków parafinowych produkowanych w latach 2002 i 2003 przez spółki produkcyjne z grupy H&R, które same uczestniczyły w kartelu. Należy przypomnieć, że zgodnie z informacjami, którymi dysponuje Sąd, termin „spółki produkcyjne” oznacza skarżącą oraz podmioty pośrednio lub bezpośrednio od niej zależne.
- 244 Alternatywą dla uwzględnienia obrotów na zewnątrz grupy byłoby uwzględnienie „wewnętrznych obrotów” i obrotów, które spółki z grupy H&R osiągnęły, sprzedając produkty objęte kartelem spółce Klaus Dahleke. Sama skarżąca wskazała, iż woli, by Komisja uwzględniła obroty na zewnątrz grupy H&R, do których należała jej zdaniem część obrotów spółki Klaus Dahleke wskazanych w pismach z dni 3 i 7 lipca 2008 r. W każdym razie Sąd zadał skarżącej na piśmie pytanie co do stosunków dostawy pomiędzy „spółkami produkcyjnymi” a spółką Klaus Dahleke. Jednakże skarżąca nie przedstawiła żadnej informacji, która mogłaby skłonić Sąd do zmiany jego oceny sytuacji w niniejszej sprawie.
- 245 W związku z powyższym, ponieważ ww. w pkt 242 wyrok Aristrain/Komisja (EU:C:2003:529) dotyczy znacząco różnej sytuacji faktycznej, skarżąca nie może się skutecznie na niego powoływać.
- 246 Biorąc pod uwagę całość powyższych rozważań, Sąd stwierdza, że Komisja nie naruszyła art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, obliczając wartość sprzedaży grupy H&R w oparciu o dane przedstawione przez skarżącą w pismach z dni 3 i 7 lipca 2008 r. bez pomniejszenia jej o wartość obrotów spółki Klaus Dahleke.
- 247 Podobnie, w oparciu o dowody przedstawione przez strony, Sąd uważa, że wartość sprzedaży za lata 2002 i 2003 w sposób prawidłowy odzwierciedla ciężar naruszenia popełnionego przez skarżącą.
- 248 W związku z powyższym należy oddalić niniejsze zastrzeżenie.

W przedmiocie obliczenia obrotów za rok 2004 oraz uwzględnienia „spółek zagranicznych” i H&R ESP International

249 W zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, co następuje:

„[...]”

(636)

H&R/Tudapetrol podnosi, że rok 2004 nie powinien być w jej przypadku traktowany jako rok referencyjny z uwagi na fakt, że obroty za rok 2004 obejmują obroty spółki H&R ESP International, nabytej dopiero w dniu 1 stycznia 2004 r. Przejęcie to doprowadziło do ponaddwukrotnego zwiększenia łącznych obrotów, co zdaniem H&R/Tudapetrol, nie jest wynikiem reprezentatywnym dla czasu trwania naruszenia. H&R/Tudapetrol podnosi ponadto, że środki produkcyjne spółki H&R ESP International nie są w całości wykorzystywane w produkcji produktów objętych naruszeniem.

(637)

Zarzuty te nie mogą zostać uwzględnione. Wzrost obrotów w danym roku nie wyłącza sam w sobie możliwości przyjęcia tego roku jako podstawy obliczenia [wysokości] grzywny. Okoliczność, że podmioty powiązane H&R/Tudapetrol nie prowadziły działalności w zakresie produktów związanych z naruszeniem, znajduje odzwierciedlenie właśnie w wysokości kwoty podstawowej grzywny, która nie uwzględnia wartości sprzedaży dotyczącej tych produktów. Jak wskazano w motywie 634, Komisja jako podstawę obliczenia [wysokości] grzywny dla H&R, przyjmie, z innych przyczyn, średnią wartość sprzedaży za lata 2002, 2003 i 2004”.

250 W odpowiedzi na skargę Komisja wyjaśniła, w jaki sposób otrzymała kwotę 39,4 mln EUR przyjętą jako wartość sprzedaży przedsiębiorstwa H&R za rok 2004, biorąc pod uwagę informacje przekazane przez skarżącą na stronach 2 i 12 pisma z dnia 23 kwietnia 2008 r.

251 Zgodnie z danymi zawartymi w pierwszej kolumnie tabeli na stronie 2 tego pisma obroty grupy w roku 2004 w zakresie czterech odnośnych kategorii wosków parafinowych wyniosły 27,5 mln EUR, przy czym kwota ta została pomniejszona przez Komisję o wartość obrotów Tudapetrol (1,2 mln EUR). W ten sposób, na pierwszym etapie, Komisja otrzymała kwotę 26,3 mln EUR.

252 Następnie do otrzymanego wyniku Komisja dodała obroty „spółek zagranicznych”, wynoszące 9,2 mln EUR (pierwsza kolumna tabeli na stronie 12 pisma z dnia 23 kwietnia 2008 r.) oraz obroty spółki H&R Ölwerke Schindler wynoszące 3,9 mln EUR (druga kolumna tabeli na stronie 12 wyżej wymienionego pisma). Dodanie powyższych kwot do kwoty 26,3 mln EUR przyjętej dla grupy H&R było zdaniem Komisji uzasadnione tym, że w szczególności na stronach 1 i 12 pisma z dnia 23 kwietnia 2008 r. skarżąca wielokrotnie wskazywała, że w jej ocenie obroty „spółek zagranicznych” ani H&R Ölwerke Schindler osiągnięte za pomocą sprzedaży spółki H&R Sales, nie były przedmiotem wystosowanego przez Komisję żądania udzielenia informacji, gdyż spółki te nie brały udziału w naruszeniu.

253 W ten sposób, dodając wartość sprzedaży „spółek zagranicznych” (9,2 mln EUR) i spółki H&R Ölwerke Schindler (3,9 mln EUR) do pierwotnej kwoty 26,3 mln EUR, Komisja ustaliła wartość obrotów grupy H&R za rok 2004 w zakresie produktów objętych kartelem, wynoszącą 39,4 mln EUR.

254 W celu podważenia tego rachunku skarżąca podnosi trzy zastrzeżenia. Po pierwsze, podnosi ona, że wartość sprzedaży „spółek zagranicznych” i spółki H&R Sales nie powinna być brana pod uwagę, ponieważ podmioty te nie uczestniczyły w kartelu. Po drugie, obliczona w ten sposób wartość sprzedaży nie oddaje w jej ocenie gospodarczego znaczenia popełnionego przez nią naruszenia. Po trzecie, Komisja dwukrotnie doliczyła odpowiednie obroty „spółek zagranicznych” do wartości sprzedaży grupy H&R.

– W przedmiocie uwzględnienia, przy obliczaniu wartości sprzedaży, sprzedaży „spółek zagranicznych” i spółki H&R Sales, osiągniętej w roku 2004

- 255 Skarżąca podnosi, że odpowiednie obroty „spółek zagranicznych” i spółki H&R Sales nie powinny być uwzględniane przy obliczaniu wartości sprzedaży grupy H&R, ponieważ spółki te zostały nabyte dopiero w roku 2004 i nie podniesiono w stosunku do nich żadnego zarzutu dotyczącego udziału w kartelu. W każdym razie Komisja powinna była pominąć obroty zakładów konwersji, które nie produkują wosków parafinowych.
- 256 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r. w celu ustalenia kwoty podstawowej grzywny Komisja uwzględni wartość sprzedaży dóbr lub usług zrealizowanych przez przedsiębiorstwo, mających bezpośredni lub pośredni związek z naruszeniem, na danym obszarze geograficznym na terytorium EOG.
- 257 Ponadto zgodnie z orzecznictwem podlegająca uwzględnieniu wartość sprzedaży nie jest obliczana w oparciu o obroty uzyskane ze sprzedaży produktów, na które faktycznie oddziaływało naruszenie, ale w oparciu o obrót uzyskany generalnie na rynkach, których dotyczy naruszenie, przez przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 81 WE, biorące udział w naruszeniu (zob. wyrok z dnia 16 czerwca 2011 r., Putters International/Komisja, T-211/08, Zb.Orz., EU:T:2011:289, pkt 59–61 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 258 W związku z powyższym sam fakt, że „spółki zagraniczne” i H&R Sales nie uczestniczyły w kartelu przed 2004 r. pozostaje bez wpływu na fakt, że w 2004 r. spółki te, nabyte przez grupę H&R, stały się częścią przedsiębiorstwa uczestniczącego w kartelu. W tym względzie należy podkreślić, że w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, w szczególności w pkt 261–264, Komisja opisała już grupę H&R jako przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE, a skarżąca nie zakwestionowała tej kwalifikacji w odpowiedzi na powyższe pismo.
- 259 Ponadto w niniejszej sprawie dwie spółki z grupy H&R bezpośrednio uczestniczyły w kartelu w roku 2004, to jest H&R Wax Company Vertrieb i H&R ChemPharm, z uwagi na udział w spotkaniach technicznych panów G. i H., którzy pracowali na rzecz tych podmiotów w roku 2004.
- 260 Sąd zadał skarżącej na piśmie pytania zmierzające do wyjaśnienia sytuacji „spółek zagranicznych” i „powiązań kapitałowych pomiędzy tymi spółkami, spółką H&R Ölwerke Schindler, spółką ESP International, H&R Sales i grupą H&R”, celem ustalenia miejsca każdej z tych spółek w strukturze grupy H&R.
- 261 W odpowiedzi skarżąca wyraźnie zaprzeczyła, jakoby posiadała udział kapitałowy w „spółkach zagranicznych”, i uchyliła się od zidentyfikowania tych podmiotów.
- 262 Skarżąca zaprzeczyła również, jakoby posiadała udziały kapitałowe w spółkach H&R Ölwerke Schindler, ESP International i H&R Sales. Odpowiedź ta była oczywiście nieprawdziwa, co przyznała skarżąca na rozprawie, po zapoznaniu jej z dowodami, którymi dysponował Sąd. ESP International jest bowiem spółką zależną skarżącej, w której to spółce skarżąca objęła 100% kapitału, zaś H&R Ölwerke Schindler jest spółką zależną ESP International, która objęła 100% kapitału tej pierwszej. Wreszcie w roku 2004 H&R Sales była spółką zależną spółki H&R Ölwerke Schindler, będącej w posiadaniu 100% jej kapitału. Chodzi zatem o spółki, których kapitał w omawianym okresie był w 100% kontrolowany przez skarżącą.
- 263 W świetle powyższego skarżąca nie wykazała, aby Komisja popełniła jakikolwiek błąd, uwzględniając wartość sprzedaży „spółek zagranicznych” i spółki H&R Sales przy obliczaniu wartości sprzedaży grupy H&R za rok 2004.

- 264 Ponadto skarżąca nie może skutecznie podnosić, że Komisja powinna była pominąć obroty zakładów konwersji, które nie produkują wosków parafinowych. Jak jasno wynika z wyjaśnień Komisji przedstawionych w odpowiedzi na skargę, Komisja uzyskała kwotę 26,3 mln EUR poprzez zsumowanie jedynie czterech rodzajów wosków parafinowych (wosków utwardzanych, wosków nieutwardzanych, wosków parafinowych i specjalnych wosków utwardzanych) wskazanych w pierwszej kolumnie tabeli na stronie 2 pisma skarżącej z dnia 23 kwietnia 2008 r. z wyłączeniem zarówno gaczu, jak i obrotów zakładów konwersji. Komisja w ten sam sposób postąpiła z danymi zawartymi na stronie 12 wskazanego pisma (wartość sprzedaży „spółek zagranicznych” i spółki H&R Sales).
- 265 W związku z powyższym Komisja, która przyjęła wartość sprzedaży grupy H&R za rok 2004 w oparciu o łączne obroty spółek należących do tego przedsiębiorstwa zrealizowane na rynkach, których dotyczy naruszenie, postąpiła zgodnie z wytycznymi z 2006 r. oraz znajdującym zastosowanie orzecznictwem i nie naruszyła art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003. Badane zastrzeżenie należy zatem oddalić.
- W przedmiocie zawyżenia średniej wartości sprzedaży w okresie referencyjnym poprzez uwzględnienie obrotów spółek nabytych w roku 2004
- 266 Zdaniem skarżącej uwzględnienie obrotów spółek nabytych w roku 2004 powoduje, że przyjęta wartość sprzedaży, obliczona jako średnia wartości sprzedaży w latach 2002–2004, nie odzwierciedla ciężaru naruszenia.
- 267 Należy zaznaczyć, że połączenie lub przejęcie podmiotu, który nie brał udziału w naruszeniu przed koncentracją, może mieć wpływ na wartość sprzedaży, jeżeli wartość sprzedaży po koncentracji nie stanowi, w stosunku do całego okresu uczestnictwa w naruszeniu „formuły odzwierciedlającej zarówno gospodarcze znaczenie naruszenia, jak i stopień zaangażowania [...] uczestnicząc[ego] w nim przedsiębiorstw[a]” w rozumieniu pkt 6 wytycznych z 2006 r. (zob. pkt 217 powyżej).
- 268 W niniejszej sprawie jako okres referencyjny dla obliczenia wartości sprzedaży Komisja przyjęła okres trzech pełnych lat uczestnictwa spółki H&R ChemPharm w naruszeniu (lata 2002–2004). Pierwszy okres, za który oszacowano wartość sprzedaży w okresie referencyjnym (okres od 1 lipca 2001 r. do 31 grudnia 2001 r.) poprzedzał przejęcie, wobec czego wartość sprzedaży za lata 2002 i 2003 była reprezentatywna w stosunku do tego okresu. Drugi okres, za który oszacowano wartość sprzedaży w okresie referencyjnym (okres od 1 stycznia 2005 r. do 28 kwietnia 2005 r.) następował po przejęciu, wobec czego wartość sprzedaży za rok 2004 była reprezentatywna w stosunku do tego okresu.
- 269 W związku z powyższym w szczególnych okolicznościach niniejszej sprawy Sąd uznaje, że średnia wartość sprzedaży grupy H&R za lata 2002–2004 stanowi „formułę odzwierciedlającą zarówno gospodarcze znaczenie naruszenia, jak i stopień zaangażowania [...] uczestnicząc[ego] w nim przedsiębiorstw[a]” w całym okresie uczestnictwa spółki H&R ChemPharm w naruszeniu.
- 270 W związku z powyższym badane zastrzeżenie należy oddalić.
- 271 Należy ponadto nadmienić, że w wyroku z dnia 11 lipca 2014 r., *Esso i in./Komisja* (T-540/08, Zb.Orz., EU:T:2014:630) Sąd ograniczył kwotę grzywny nałożonej na spółkę *Esso Société anonyme française* w celu uwzględnienia faktu, że wartość sprzedaży po połączeniu grupy *ExxonMobil*, do której należała ta ostatnia, uległa prawie podwojeniu wskutek połączenia spółki *Exxon* ze spółką *Mobil* w 1999 r. oraz że wartość sprzedaży obliczona wyłącznie w oparciu o sprzedaż po połączeniu w latach 2000–2002, została oszacowana także za okres od 1992 do 1999 r., kiedy to w kartelu uczestniczyła wyłącznie spółka *Mobil France*.
- 272 W związku z powyższym okoliczności faktyczne analizowane w postępowaniu, w którym zapadł ww. w pkt 271 wyrok *Esso i in./Komisja* (EU:T:2014:630) różnią się w jednej zasadniczej kwestii od okoliczności faktycznych badanych w niniejszej sprawie, gdyż w wyżej wymienionej sprawie wartość

sprzedaży ExxonMobil po połączeniu nie stanowiła „formuły odzwierciedlającej zarówno gospodarcze znaczenie naruszenia, jak i stopień zaangażowania [...] uczestnicząc[ego] w nim przedsiębiorstw[a]” w całym okresie uczestnictwa w naruszeniu spółki Esso Société anonyme française.

– W przedmiocie zarzucanego dwukrotnego uwzględnienia obrotów „spółek zagranicznych”

273 Skarżąca podnosi, że Komisja dwukrotnie uwzględniła obroty „spółek zagranicznych” w wysokości 9,2 mln EUR. Twierdzi, iż różnica pomiędzy pierwszą kolumną tabeli z danymi na stronie 2 jej pisma z dnia 23 kwietnia 2008 r. (27,5 mln EUR), obejmującą spółkę ESP International, a drugą kolumną (18,3 mln EUR), nieobejmującą spółki ESP International, wynosi dokładnie 9,2 mln EUR. Zatem Komisja dwukrotnie uwzględniła wartość obrotów spółki ESP International.

274 W replice skarżąca podnosi, co następuje:

„51 Jednakże, nawet gdyby uwzględnić spółki [zagraniczne] (to jest ESP International) i H&R Sales GmbH za rok 2004 [...], wartości, na których oparła się Komisja, są błędne i zawyżone. Komisja, wskutek błędu, zsumowała dwukrotnie wartość obrotów spółek [zagranicznych]. Właściwą wartością za rok 2004 powinno być 26,3 mln EUR, z uwzględnieniem spółek [zagranicznych], i 30,2 mln EUR, z uwzględnieniem także spółki H&R Sales. W żadnym wypadku łączna wartość obrotów za rok 2004 nie wynosiła 39,4 mln EUR, którą to wartość przyjęła [Komisja], co wynika z poniższego.

52 Szacunkowa wartość 26,3 mln EUR [wynikająca z pierwszej kolumny danych na stronie 2 pisma z dnia 23 kwietnia 2008 r.] uwzględnia już wartość obrotów spółek [zagranicznych], wynoszącą 9,2 mln EUR, co wynika w sposób jasny i jednoznaczny ze [wskazanego pisma]. [Komisja] popełniła zatem błąd [...], dodając do tej wartości ponownie kwotę 9,2 mln EUR odpowiadającą spółkom [zagranicznym] i dublując tym samym tę część wartości obrotów. Zatem, nawet uwzględniając spółki [zagraniczne], [Komisja] mogła prawidłowo przyjąć jedynie kwotę 26,3 mln EUR. Jeżeli uwzględnić jeszcze spółkę H&R Sales GmbH, kwota ta wyniesie 30,2 mln EUR – jednakże w żadnym wypadku nie 39,4 mln EUR”.

275 W pierwszej kolejności należy zauważyć, że argumenty skarżącej podnoszone w trakcie postępowania są nie do pogodzenia z informacjami przedstawionymi przez nią w toku postępowania administracyjnego, zawartymi w aktach przedstawionych Sądowi.

276 Po pierwsze, należy zauważyć, że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skarżąca podała, że wartość sprzedaży grupy H&R na rynku wosków parafinowych (pomijając spółkę Tudapetrol i wartość sprzedaży emulsji woskowych i gaczu) wyniosła 38,99 mln EUR w roku 2004, która to kwota prawie odpowiada tej obliczonej przez Komisję (39,4 mln EUR).

277 Po drugie, skarżąca wskazała również, w trakcie rozprawy przed urzędnikiem przeprowadzającym postępowanie wyjaśniające, że po nabyciu nowej rafinerii mieszczącej się w Hamburgu Neuhaus (Niemcy), należącej do spółki H&R Ölwerke Schindler, jej wartość sprzedaży na rynkach „produktów parafinowych” wzrosła prawie 2,5-krotnie. W piśmie z dnia 8 grudnia 2005 r. skarżąca przedstawiła również dane w tym zakresie. Z danych tych wynika, że wskutek nabycia nowych środków produkcyjnych w roku 2004 wartość sprzedaży wosków parafinowych wzrosła z 43 000 ton w roku 2003 do 84 400 ton w roku 2004. Skarżąca wyjaśniła również, że w roku 2004 wzrosły ceny tych produktów.

- 278 Jednakże według twierdzeń skarżącej podnoszonych w toku postępowania wartość sprzedaży grupy H&R wzrosła jedynie z 24 107 000 EUR w 2003 r. do 26 300 000 EUR w 2004 r. Powyższe podane przez skarżącą wartości są nieproporcjonalne do wzrostu produkcji i sprzedaży wynikającego z nabycia rafinerii Hamburg-Neuhof i pozostają w oczywistej sprzeczności z informacjami udzielonymi przez skarżącą w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 279 Po trzecie, należy zaznaczyć, że istnieją poważne wątpliwości co do twierdzenia skarżącej, zgodnie z którym pojęcie „spółek zagranicznych” oznacza spółkę H&R ESP International.
- 280 W piśmie z dnia 8 grudnia 2005 r. skarżąca wskazała, że ESP International jest spółką dominującą posiadającą 100-procentowy udział kapitałowy w spółce H&R Ölwerke Schindler. Ponadto z akt sprawy wynika, że H&R Ölwerke Schindler i ESP International są spółkami prawa niemieckiego, a ich zakład produkcyjny znajduje się w Hamburgu-Neuhof.
- 281 Nie są dla Sądu zrozumiałe powody, dla których skarżąca posłużyła się pojęciem „spółek zagranicznych”, podając wartość sprzedaży samej spółki H&R ESP International, która jest spółką prawa niemieckiego i której zakład produkcyjny znajduje się w Niemczech.
- 282 Ponadto, jak słusznie podniosła Komisja, w żadnym z licznych pism skierowanych do tej instytucji w toku postępowania administracyjnego skarżąca nie wskazała, że nazwa spółki H&R ESP International jest równoznaczna z pojęciem „spółki zagranicznej” lub zawiera się w tym pojęciu. Przeciwnie, na pierwszej stronie pisma z dnia 23 kwietnia 2008 r., „spółki zagraniczne” i H&R ESP International są prezentowane obok siebie, co w rzeczywistości stwarza wrażenie, że chodzi o dwa traktowane oddzielnie podmioty. Ponadto przedstawione przez skarżącą w powyższym piśmie powody, dla których wartość sprzedaży tych spółek nie powinna być uwzględniana przez Komisję, również są różne. W przedmiocie „spółek zagranicznych” skarżąca podnosi, że „nie są objęte dochodzeniem”, natomiast spółka H&R ESP International została nabyta, jak podkreśla skarżąca, dopiero w 2004 r., co spowodowało „skok wartości obrotów”.
- 283 Następnie, w piśmie z dnia 8 grudnia 2005 r., skarżąca wspomina również o „siostrzanych spółkach” powiązanych z H&R Ölwerke Schindler, zarządzających zakładami konwersji za granicą. Ponadto, zgodnie ze sprawozdaniem z działalności spółki H&R Wasag za rok 2004 przejęcie działalności w zakresie specjalnych produktów rafineryjnych od spółki BP dotyczyło tylko spółki H&R Ölwerke Schindler w Niemczech oraz spółki H&R ESP Nuth BV w Niderlandach. Co więcej, w piśmie z dnia 7 lipca 2008 r. skarżąca podaje, że spółki zagraniczne z siedzibą w Corryton i Chorley w Zjednoczonym Królestwie, według wstępnych szacunków, z tytułu sprzedaży wosków parafinowych w roku 2004 osiągnęły obroty w wysokości 8,6 mln EUR. Wszystkie te elementy wskazują, że do grupy H&R należały spółki z siedzibą za granicą, w przeciwieństwie do spółki H&R ESP International z siedzibą w Niemczech.
- 284 W oparciu o powyższe należy uznać, że skarżąca nie może skutecznie zarzucać Komisji doliczenia wartości sprzedaży zarówno spółki H&R ESP International, jak i „spółek zagranicznych”, do pierwotnej kwoty 26,3 mln EUR. Przeciwnie, należy uznać, że obliczając wartość sprzedaży za rok 2004, Komisja działała z pełnym poszanowaniem pkt 15 i 16 wytycznych z 2006 r. przytoczonych w pkt 218 powyżej.
- 285 W drugiej kolejności skarżąca nie może skutecznie powoływać się na okoliczność, że szczegółowa kalkulacja wartości sprzedaży nie została przedstawiona przez Komisję w zaskarżonej decyzji, ale w odpowiedzi na skargę. Z jednej strony Komisja oparła się na kwotach podanych przez samą skarżącą w toku postępowania administracyjnego i otrzymała wynik bardzo zbliżony do informacji podanej przez skarżącą w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów oraz przed urzędnikiem przeprowadzającym postępowanie wyjaśniające. Z drugiej strony właśnie w celu umożliwienia skarżącej dwukrotnego odniesienia się do treści odpowiedzi na skargę Sąd zwrócił się wprost do skarżącej o udzielenie pisemnej odpowiedzi na duplikę Komisji w zakresie zarzutu trzeciego.

- 286 W trzeciej kolejności należy zwrócić uwagę, że w toku postępowania Sąd zadał skarżącej na piśmie szereg pytań celem dalszego wyjaśnienia okoliczności faktycznych.
- 287 W szczególności Trybunał wyraźnie zwrócił się do skarżącej o zidentyfikowanie „spółek zagranicznych”. Jednakże skarżąca odmówiła wskazania, o które spółki chodzi, mimo że wносиła o stwierdzenie nieważności lub zmianę zaskarżonej decyzji w oparciu o zarzuty niemożliwe do rozpatrzenia bez zidentyfikowania powyższych spółek. Ponadto skarżąca nie określiła bliżej stosunków „spółek zagranicznych” ze spółkami ESP International, H&R Ölwerke Schindler, H&R Sales i nią samą, a nawet zaprzeczyła, jakoby chodziło o jej spółki zależne.
- 288 Należy również nadmienić, że nie jest jasny powód, dla którego skarżąca proponuje posiłkowo, w pkt 51 repliki, zsumowanie wartości obrotów spółki H&R Sales z kwotą 26,3 mln EUR wskazaną w pierwszej kolumnie na stronie 2 pisma z dnia 23 kwietnia 2008 r. W piśmie tym skarżąca wskazała, że obroty spółki H&R Ölwerke Schindler są tożsame z obrotami spółki H&R Sales, nadmieniając, że „własna dystrybucja przez OWS – H&R Sales GmbH – nie jest według [jej] rozumienia objęta wystosowanym przez Komisję żądaniem udzielenia informacji”. Jednakże w piśmie z dnia 8 grudnia 2005 r. skarżąca wskazała, że H&R Ölwerke Schindler jest spółką zależną, której 100% kapitału należy do spółki ESP International. W związku z powyższym nie jest zrozumiałe, dlaczego skarżąca proponuje posiłkowo zsumowanie kwoty 26,3 mln EUR z wartością obrotów spółki zależnej spółki ESP International, skoro co do zasady sprzeciwia się ona powiększaniu tej kwoty o wartość obrotów „spółek zagranicznych”, które w replice utożsamia ona ze spółką ESP International.
- 289 W świetle całości powyższych rozważań, a w szczególności tych zawartych w pkt 276 i 277 powyżej, nie można zarzucić Komisji popełnienia błędu w zaskarżonej decyzji, co do określenia wartości sprzedaży w roku 2004. Badane zastrzeżenie skarżącej musi zatem zostać oddalone w zakresie, w jakim zmierza do stwierdzenia nieważności części zaskarżonej decyzji.
- 290 Ponadto należy oddalić również żądania skarżącej w zakresie, w jakim zmierzają do obniżenia przez Sąd, w wykonaniu nieograniczonego prawa orzekania, wysokości grzywny nałożonej na skarżącą. Po szczegółowym zbadaniu akt przedstawionych w ramach niniejszej sprawy Sąd uważa bowiem, że, po pierwsze, argumenty skarżącej oraz przedstawione przez nią informacje nie pozwalają na dokonanie takiej zmiany, a po drugie, że dokumenty zgromadzone w aktach, w szczególności te omówione w pkt 276 i 277 poniżej, pozwalają stwierdzić, że wartość sprzedaży przyjęta przez Komisję za rok 2004 w sposób właściwy odzwierciedla ciężar naruszenia popełnionego przez skarżącą.
- 291 Wobec powyższego należy oddalić analizowane zastrzeżenie, a w konsekwencji cały zarzut trzeci.

W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na naruszeniu art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 z powodu błędów w ocenie mających wpływ na obliczenie kwoty grzywny

- 292 Zarzut czwarty, podniesiony pomocniczo, jest oparty na naruszeniu art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 z powodu błędów w ocenie mających wpływ na obliczenie kwoty grzywny. Dzieli się on na trzy części. Po pierwsze, skarżąca kwestionuje zastosowanie w niniejszej sprawie wytycznych z 2006 r. Po drugie, skarżąca uważa, że wynoszący 17% współczynnik wartości sprzedaży, ustalony na podstawie pkt 21 i 25 wytycznych z 2006 r., jest obciążony błędem w ocenie i narusza zasadę proporcjonalności. Po trzecie, skarżąca uważa, że wartość nałożonej na nią grzywny jest nieproporcjonalna i dyskryminująca, biorąc pod uwagę jej wielkość. Skarżąca wnosi do Sądu zasadniczo o zmianę zaskarżonej decyzji i obniżenie wysokości nałożonej na nią grzywny.

W przedmiocie zastosowania wytycznych z 2006 r.

- 293 Skarżąca podnosi, że obliczenie wysokości grzywny jest niezgodne z prawem, ponieważ Komisja oparła je na wytycznych z 2006 r. zamiast na ich wcześniejszej wersji z 1998 r. [Wytyczne w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 traktatu EWWiS (Dz.U. C 9, s. 3)], co doprowadziło do ustalenia znacząco wyższej grzywny, w szczególności ze względu na zastosowanie mnożnika odpowiadającego liczbie lat udziału w naruszeniu. Skarżąca uważa, że naruszona została obowiązująca w prawie karnym zasada niedziałania prawa wstecz, ponieważ w momencie popełnienia naruszenia wytyczne z 2006 r. jeszcze nie obowiązywały. Ponadto Komisja naruszyła również zasadę samoograniczenia zakresu swego uznania poprzez przyjęcie wytycznych oraz zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań, które wytyczne te wzbudzają u podmiotów gospodarczych.
- 294 W tym względzie Sąd orzekł już wcześniej, że fakt, iż Komisja wymierzała w przeszłości grzywny w określonej wysokości za określone rodzaje naruszeń, nie może pozbawić jej możliwości podwyższenia tej wysokości w granicach wyznaczonych w rozporządzeniu nr 1/2003, jeśli jest to konieczne, aby zapewnić realizację polityki konkurencji Unii. Natomiast skuteczne stosowanie reguł konkurencji Unii wymaga, aby Komisja mogła w każdej chwili dostosować wysokość grzywien do potrzeb tej polityki (ww. w pkt 73 wyrok *Musique Diffusion française i in./Komisja*, EU:C:1983:158, pkt 109; ww. w pkt 242 wyrok *Aristrain/Komisja*, EU:C:2003:529, pkt 81; ww. w pkt 40 wyrok *Dansk Rørindustri i in./Komisja*, EU:C:2005:408, pkt 169).
- 295 Zadanie nadzoru, jakie powierzają Komisji art. 81 WE i 82 WE, nie obejmuje bowiem jedynie zadania ściągania i karania poszczególnych naruszeń, ale obejmuje również obowiązek prowadzenia ogólnej polityki zmierzającej do stosowania w zakresie konkurencji zasad ustanowionych w traktacie i nadawania takiego kierunku zachowaniom przedsiębiorstw (zob. ww. w pkt 73 wyrok *Musique Diffusion française i in./Komisja*, EU:C:1983:158, pkt 105; ww. w pkt 40 wyrok *Dansk Rørindustri i in./Komisja*, EU:C:2005:408, pkt 170).
- 296 Jednakże podmioty gospodarcze nie mogą pokładać uzasadnionych oczekiwań w utrzymaniu istniejącej sytuacji, którą Komisja może zmienić w ramach uznania przysługującego jej w związku z zastosowaniem art. 81 WE i 82 WE oraz ogólnie prowadzenia polityki konkurencji (zob. ww. w pkt 40 wyrok *Dansk Rørindustri i in./Komisja*, EU:C:2005:408, pkt 171 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 297 W szczególności przedsiębiorstwa, których dotyczy postępowanie administracyjne mogące zakończyć się nałożeniem grzywny, nie mogą opierać swych uzasadnionych oczekiwań na fakcie, że Komisja nie przekroczy poziomu grzywien stosowanego dotychczas, ani na metodzie obliczania grzywien (ww. w pkt 40 wyrok *Dansk Rørindustri i in./Komisja*, EU:C:2005:408, pkt 228).
- 298 W konsekwencji przedsiębiorstwa te winny brać pod uwagę okoliczność, że w każdej chwili Komisja może zdecydować się podnieść wysokość grzywien w stosunku do poziomu stosowanego w przeszłości. Dotyczy to nie tylko przypadku, gdy Komisja podnosi wysokość grzywien, nakładając je w indywidualnych decyzjach, ale także gdy do podniesienia grzywien dochodzi na skutek stosowania w konkretnych przypadkach ogólnie obowiązujących norm postępowania takich jak wytyczne (zob. ww. w pkt 40 wyrok *Dansk Rørindustri i in./Komisja*, EU:C:2005:408, pkt 229, 230).
- 299 Z tego względu zastąpienie wytycznych z 1998 r. nową metodą ustalania wysokości grzywien zawartą w wytycznych z 2006 r., nawet jeśli skutkowało ona podniesieniem wysokości nakładanych grzywien, było racjonalnie przewidywalne dla uczestników kartelu, zważywszy na to, kiedy ów kartel powstał. Zatem Komisja, stosując w zaskarżonej decyzji wytyczne z 2006 r. do naruszeń popełnionych przed ich przyjęciem, nie naruszyła zasady niedziałania prawa wstecz ani zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań (zob. podobnie ww. w pkt 40 wyrok *Dansk Rørindustri i in./Komisja*, EU:C:2005:408, pkt 231, 232).

300 Należy wreszcie zaznaczyć, że dokonana przez skarżącą wykładnia zasady samoograniczenia zakresu uznania Komisji poprzez przyjęcie wytycznych jest sprzeczna z powyższym orzecnictwem. Gdyby bowiem Komisja miała obowiązek stosować wytyczne obowiązujące w okresie, gdy naruszenie zostało popełnione, obejmującym w niniejszej sprawie 13 lat, to przez takie ograniczenie zostałyby pozbawione znaczenia prawo Komisji, potwierdzone w orzecnictwie przytoczonym w pkt 294 powyżej, do dostosowania metod ustalania grzywny pod kątem spoczywającego na niej obowiązku skutecznego stosowania reguł konkurencji Unii.

301 Powyższa analiza nie może być podważona przez argumenty skarżącej wywiedzione z wyroku z dnia 3 kwietnia 2003 r., Royal Philips Electronics/Komisja (T-119/02, Rec, EU:T:2003:101). Skarżąca wywodzi z pkt 242 tego wyroku, że „jako że wytyczne kierowane są do podmiotów prawnych i tworzą stan zaufania do Komisji, spełniają funkcję gwarancyjną”. Jednakże fragment wyroku, do którego odnosi się skarżąca, nie mówi o uzasadnionych oczekiwaniach ani o funkcji gwarancyjnej, gdyż ogranicza się do wskazania, że komunikat Komisji w sprawie środków zaradczych dopuszczalnych na mocy rozporządzenia Rady (EWG) nr 4064/89 i rozporządzenia Komisji (WE) nr 447/98 (Dz.U 2001, C 68, s. 3) „nie jest pozbawiony wiążącej mocy prawnej” oraz że „Komisja jest związana komunikatami, jakie wydaje w dziedzinie kontroli koncentracji w zakresie, w jakim nie odbiegają one od norm traktatu i rozporządzenia nr 4064/89”.

302 W każdym razie należy podkreślić, że w kwestii koncentracji strony mogą zaproponować zobowiązania w celu zapewnienia zgodności koncentracji z rynkiem wewnętrznym i w konsekwencji, umożliwić Komisji wyrażenie zgody na koncentrację. W związku z powyższym komunikat wymieniony w pkt 301 powyżej ma na celu poinformowanie przedsiębiorstw, które działają w dobrej wierze i które nie dopuściły się żadnego naruszenia, o charakterze zobowiązań wymaganych w celu uzyskania pozytywnego wyniku postępowania administracyjnego prowadzonego przez Komisję. Sytuacja tych przedsiębiorstw nie może być zatem zrównywana z sytuacją przedsiębiorstw, które uczestniczyły w kartelu wyraźnie zakazanym przez art. 81 WE.

303 Podobnie należy podkreślić, że celem wytycznych w zakresie obliczania wysokości grzywien jest zapewnienie przejrzystości i obiektywnego, niedyskryminującego charakteru kar pieniężnych nakładanych w decyzjach Komisji, bez ograniczania jednocześnie ich odstrasżającego charakteru.

304 Jednakże, w dziedzinie prawa konkurencji, inaczej niż w prawie karnym, zarówno korzyści, jak i kary z tytułu bezprawnych działań mają wyłącznie finansowy charakter, podobnie zresztą jak pobudki sprawców, których działania są podyktowane logiką gospodarczą. Z tego względu możliwość mniej lub bardziej dokładnego przewidzenia wysokości grzywny, jaka zostanie wymierzona za udział w niedozwolonym kartelu, miałyby bardzo niekorzystny wpływ na skuteczność polityki konkurencji Unii, ponieważ uczestniczące w naruszeniu przedsiębiorstwa mogłyby bezpośrednio porównywać koszty i korzyści wynikające z niedozwolonej działalności oraz uwzględniać ryzyko związane z jej wykryciem, próbując w ten sposób zapewnić sobie rentowność tej działalności (zob. podobnie ww. w pkt 220 wyroki: Degussa/Komisja, EU:T:2006:103, pkt 83; Schunk i Schunk Kohlenstoff-Technik/Komisja, EU:T:2008:415, pkt 45).

305 W świetle powyższego badane zastrzeżenie należy oddalić.

W przedmiocie naruszenia zasady proporcjonalności i błędu w ocenie z uwagi na przyjęcie współczynnika wynoszącego 17% zarówno ze względu na wagę naruszenia, jak i celem zapewnienia skutku odstrasżającego

306 W zaskarżonej decyzji, po określeniu w motywie 651 zasięgu geograficznego naruszenia, w części zatytułowanej „Ustalenie wagi naruszenia”, Komisja poświęciła wadze naruszenia motyw 653:

„[...]”

- (651) Odnosnie do zasięgu geograficznego naruszenia, obejmowało ono całość EOG, biorąc pod uwagę fakt, że wskazane przedsiębiorstwa prowadziły sprzedaż [wosków parafinowych] we wszystkich państwach EOG [...]
- (653) Zważywszy na charakterystyczne okoliczności rozpatrywanej sprawy oraz na omawiane wcześniej kryteria związane z charakterem naruszenia i jego zasięgiem geograficznym, określona w procentach wartość sprzedaży, jaką należy zastosować do kwoty dodatkowej w przypadku grup ENI i H & R/Tudapetrol, powinna wynosić 17%. Wykazano, iż w przypadku grup ExxonMobil, MOL, Repsol, RWE, Sasol, Shell i Total jednolite i ciągle naruszenie przybierało także postać podziału klientów lub rynków. Podział rynku i podział klientów zaliczają się, ze względu na swój charakter, do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji, ponieważ praktyki te prowadzą do ograniczenia lub wyeliminowania konkurencji na niektórych rynkach lub w odniesieniu do niektórych odbiorców [...]. Ze względu na tę dodatkową wagę czynów określona w procentach wartość sprzedaży, jaką należy zastosować w przypadku grup ExxonMobil, MOL, Repsol, RWE, Sasol, Shell i Total, powinna wynosić 18% [...]”.
- 307 Skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności oraz dopuściła się błędu w ocenie, przyjmując, w zakresie głównej części naruszenia, współczynnik wynoszący 17% zarówno ze względu na wagę naruszenia, na podstawie pkt 21 wytycznych z 2006 r., jak i w celu zapewnienia skutku odstrasżającego, na podstawie art. 25 wyżej wymienionych wytycznych. Współczynnik przyjęty w stosunku do przedsiębiorstw biorących udział także w części naruszenia obejmującej podział rynków i klientów, wynosił bowiem jedynie 18%. Jednoprocentowa różnica w wysokości współczynnika w tym wypadku nie odzwierciedla odpowiednio ciężaru naruszenia. Skarżąca wnosi również zasadniczo, by Sąd zwiększył różnicę pomiędzy współczynnikami w wysokości 17% i 18%, pomniejszając ten pierwszy, to jest współczynnik zastosowany do wartości sprzedaży przedsiębiorstw, które, jak skarżąca, uczestniczyły jedynie w głównej części naruszenia.
- 308 Zgodnie z orzecznictwem z art. 49 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej wynika, że wysokość kary nie może być nieproporcjonalna w stosunku do popełnionego naruszenia oraz że, zgodnie z art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, przy ustalaniu wysokości grzywny uwzględnia się ciężar i czas trwania naruszenia. Zasady proporcjonalności i adekwatności kary do naruszenia zakładają również, że kwota grzywny nałożonej na przedsiębiorstwo powinna być proporcjonalna do wagi oraz czasu trwania tego naruszenia (zob. podobnie wyroki Sądu: z dnia 12 lipca 2001 r., Tate & Lyle i in./Komisja T-202/98, T-204/98 i T-207/98, Rec, EU:T:2001:185, pkt 106; wyrok z dnia 27 września 2006 r., Jungbunzlauer/Komisja, T-43/02, Zb.Orz., EU:T:2006:270, pkt 226).
- 309 W szczególności zasada proporcjonalności oznacza, że Komisja powinna ustalić grzywnę proporcjonalnie do czynników uwzględnionych w ocenie wagi naruszenia i w tym celu musi ocenić te czynniki w sposób spójny i obiektywnie uzasadniony (ww. w pkt 308 wyrok Jungbunzlauer/Komisja, EU:T:2006:270, pkt 226–228; z dnia 28 kwietnia 2010 r., Amann & Söhne i Cousin Filterie/Komisja, T-446/05, Zb.Orz., EU:T:2010:165, pkt 171).
- 310 Ponadto, przy ustalaniu wysokości grzywny, zgodnie z orzecznictwem należy uwzględnić aspekty obiektywne, takie jak treść i czas trwania zachowań antykonkurencyjnych, ich liczbę i natężenie, zakres dotkniętego naruszeniem rynku oraz pogorszenie stanu publicznego porządku gospodarczego. Analiza winna obejmować również względne znaczenie przedsiębiorstw odpowiedzialnych za udział w naruszeniu, ich udział w rynku, jak również ewentualny powrót do naruszenia. W trosce o zapewnienie przejrzystości Komisja przyjęła wytyczne z 2006 r., w których wskazuje, z jakich powodów uwzględnia tę czy inną okoliczność naruszenia, oraz konsekwencje, jakie można z nich wyciągnąć dla wysokości grzywny (zob. podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2011 r., Chalkor/Komisja, C-386/10 P, Zb.Orz., EU:C:2011:815, pkt 57–59).

- 311 Należy podkreślić, iż sposób obliczania wysokości grzywien, jak również rola poszczególnych elementów branych pod uwagę, przewidzianych w wytycznych z 2006 r., nie są kwestionowane przez skarżącą w ramach badanego zastrzeżenia.
- 312 W pierwszej kolejności w niniejszej sprawie należy podnieść, że – jak wskazano w pkt 23 wytycznych z 2006 r. – porozumienia i uzgodnione praktyki dotyczące ustalania cen, stanowiące, jak w tym wypadku, główną część naruszenia, zaliczają się ze względu na swój charakter do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji. W związku z tym stosownie do pkt 21 i 23 wyżej wymienionych wytycznych współczynnik odzwierciedlający wagę naruszenia powinien znajdować się w górnym przedziale skali od 0 do 30%. Ponadto w niniejszej sprawie, porozumienia i uzgodnione praktyki mające na celu ustalanie cen dotyczyły wszystkich państw EOG, co zgodnie z pkt 22 wytycznych z 2006 r. również ma znaczenie (motywy 651 i 653 zaskarżonej decyzji).
- 313 Wobec powyższego Komisja nie popełniła błędu w ocenie, przyjmując współczynnik wynoszący 17% ze względu na wagę naruszenia w zakresie głównej jego części polegającej na „porozumieniach lub uzgodnionych praktykach dotyczących ustalania cen oraz wymiany i ujawniania poufnych informacji handlowych” odnoszących się do wosków parafinowych. To samo dotyczy również ustalenia kwoty dodatkowego podwyższenia celem zapewnienia skutku odstrasżającego zgodnie z pkt 25 wytycznych z 2006 r., zwanej „opłatą za przystąpienie do porozumienia”. Ponadto, Komisja wskazała związek pomiędzy istotnymi czynnikami wziętymi pod uwagę z tytułu wagi naruszenia a przyjętym współczynnikiem.
- 314 Dodać należy, że przyjęcie w niniejszej sprawie współczynnika wynoszącego 17% jest uzasadnione również kryteriami oceny przyjętymi w orzecznictwie przytoczonym w pkt 307 powyżej.
- 315 Z powyższego wynika, że przyjmując współczynnik w wysokości 17% Komisja nie popełniła błędu w ocenie ani nie naruszyła zasady proporcjonalności.
- 316 W drugiej kolejności należy przeanalizować argumentację skarżącej, zgodnie z którą wynosząca jeden punkt procentowy różnica pomiędzy współczynnikiem przyjętym z tytułu głównej części naruszenia a współczynnikiem przyjętym łącznie dla głównej części naruszenia i drugiej części naruszenia nie odzwierciedla różnicy w wadze odpowiadającej uczestnictwie w podziale klientów i rynków.
- 317 W tym względzie należy podkreślić, że – jak wynika z motywów 240 i 248 zaskarżonej decyzji – porozumienia polegające na podziale rynków lub klientów miały miejsce sporadycznie w porównaniu z porozumieniami i uzgodnionymi praktykami dotyczącymi ustalania cen wosków parafinowych. Ponadto zgodnie z niezależnymi oświadczeniami przedsiębiorstw biorących udział w kartelu (zob. pkt 153 powyżej) w trakcie spotkań technicznych zawsze odbywała się dyskusja w przedmiocie cen stosowanych przez uczestników, gdyż spotkania te dotyczyły generalnie ustalania cen.
- 318 Ponadto zgodnie z motywem 267 zaskarżonej decyzji niezgodny z prawem i podlegający sankcjom cel uczestników jednolitego i ciągłego naruszenia polegał w niniejszej sprawie na ograniczeniu lub wyeliminowaniu presji konkurencyjnej, by w konsekwencji osiągać wyższe zyski oraz, w dalszej kolejności, na ustabilizowaniu lub dalszym zwiększeniu tych zysków. Z pewnością druga część naruszenia mogła zwiększyć te negatywne skutki w stosunku do klientów i objętych nim rynków. Jednakże nie miała ona celu antykonkurencyjnego, który można jasno oddzielić od celu związanego z drugą częścią naruszenia, zważywszy, że dotyczyła tych samych produktów i tego samego obszaru geograficznego oraz że ostatecznie podział rynków i klientów służył również osiągnięciu cen powyżej poziomu konkurencyjnego, podobnie jak praktyki zmierzające do ustalania cen.
- 319 W związku z powyższym Komisja nie popełniła błędu w ocenie ani nie naruszyła zasady proporcjonalności, przyjmując z tytułu wagi naruszenia oraz celem zapewnienia skutku odstrasżającego zgodnie z pkt 25 wytycznych z 2006 r., współczynnik w wysokości 17% wartości

sprzedaży w stosunku do przedsiębiorstw uczestniczących wyłącznie w głównej części naruszenia i współczynnik w wysokości 18% wartości sprzedaży w stosunku do przedsiębiorstw uczestniczących również w drugiej części naruszenia.

320 Ponadto, w zakresie żądania ewentualnego dotyczącego obniżenia kwoty grzywny, w wykonaniu nieograniczonego prawa orzekania, Sąd uznaje, że przyjęcie współczynnika w wysokości 17% wartości sprzedaży przedsiębiorstw uczestniczących wyłącznie w głównej części naruszenia w sposób właściwy odzwierciedla wagę naruszenia popełnionego przez skarżącą, jak wymaga tego art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 i orzecznictwo przytoczone w pkt 308 powyżej.

321 W konsekwencji badane zastrzeżenie należy oddalić.

W przedmiocie nieproporcjonalnego i dyskryminującego charakteru kwoty podstawowej grzywny ze względu na rozmiar grupy H&R

322 Skarżąca twierdzi, że nałożona na nią grzywna jest nieproporcjonalna i dyskryminująca w stosunku do rozmiaru jej przedsiębiorstwa, w porównaniu z grzywnami nałożonymi na inne przedsiębiorstwa uczestniczące w kartelu. Podnosi, że kwota podstawowa grzywny przyjęta w stosunku do grupy ExxonMobil stanowi jedynie 0,04% łącznych obrotów tej grupy za rok 2007, podczas gdy w przypadku grupy H&R jest to 2,5%.

323 Zgodnie z orzecznictwem zasada równego traktowania zostaje naruszona jedynie wtedy, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób lub gdy różne sytuacje są traktowane w ten sam sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (wyroki: z dnia 13 grudnia 1984 r., Sermide, 106/83, Rec, EU:C:1984:394, pkt 28; z dnia 4 lipca 2006 r., Hoek Loos/Komisja, T-304/02, Zb.Orz., EU:T:2006:184, pkt 96).

324 Ponadto zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 308 z art. 49 ust. 3 karty praw podstawowych wynika, że wysokość kary nie może być nieproporcjonalna w stosunku do popełnionego naruszenia oraz że zgodnie z art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 przy ustalaniu wysokości grzywny uwzględnia się wagę i czas trwania naruszenia. Zasady proporcjonalności i adekwatności kary do naruszenia zakładają, że kwota grzywny nałożonej na przedsiębiorstwo powinna być proporcjonalna do wagi oraz czasu trwania tego naruszenia.

325 W szczególności zgodnie z orzecznictwem cytowanym w pkt 309 powyżej zasada proporcjonalności oznacza, że Komisja powinna ustalić grzywnę proporcjonalnie do czynników uwzględnionych w ocenie wagi naruszenia i w tym celu musi ocenić te czynniki w sposób spójny i obiektywnie uzasadniony.

326 Ponadto zgodnie z orzecznictwem w celu określenia kwoty grzywny dopuszczalne jest uwzględnienie zarówno całkowitego obrotu przedsiębiorstwa, który stanowi wskazówkę – nawet jeżeli jest ona przybliżona i nieprecyzyjna – co do wielkości tego przedsiębiorstwa i jego siły ekonomicznej, jak i części tego obrotu, który pochodzi ze sprzedaży towarów będących przedmiotem naruszenia, a zatem może stanowić wskazówkę co do skali tego naruszenia. Nie należy przypisywać ani jednemu, ani drugiemu obrotowi nieproporcjonalnego znaczenia w porównaniu z pozostałymi elementami oceny, w związku z czym ustalenie stosownej grzywny nie może być wynikiem prostego obliczenia opartego na całkowitym obrocie (ww. w pkt 40 wyrok Dansk Rørindustri i in./Komisja, EU:C:2005:408, pkt 243; wyrok z dnia 18 maja 2006 r., Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients/Komisja, C-397/03 P, Zb.Orz., EU:C:2006:328, pkt 100).

327 Natomiast prawo Unii nie zawiera ogólnej zasady, zgodnie z którą kara musiałaby być proporcjonalna do łącznego obrotu przedsiębiorstwa uczestniczącego w naruszeniu (zob. analogicznie ww. w pkt 326 wyrok Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients/Komisja, EU:C:2006:328, pkt 101).

- 328 Należy także przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 310 powyżej, w trosce o zapewnienie przejrzystości Komisja przyjęła wytyczne z 2006 r., w których wskazuje, z jakich powodów uwzględnia każdą z okoliczności istotnych dla ustalenia wysokości grzywny, w tym całkowite obroty danego przedsiębiorstwa oraz wartość sprzedaży zrealizowanej przez przedsiębiorstwo na rynku objętym kartelem.
- 329 Ponadto należy podkreślić, że sposób obliczania wysokości grzywny przewidziany w wytycznych z 2006 r. oraz znaczenie poszczególnych elementów uwzględnianych przy jej obliczaniu nie są kwestionowane przez skarżącą w ramach niniejszego zastrzeżenia.
- 330 W niniejszej sprawie, przy ustalaniu kwoty podstawowej grzywny, uwzględniono współczynnik w wysokości odpowiednio 17% wartości sprzedaży grupy H&R i 18% wartości sprzedaży grupy ExxonMobil na rynkach objętych kartelem. Ponadto Komisja zastosowała mnożnik 2 z uwagi na wysokie całkowite obroty grupy ExxonMobil i niski udział wartości sprzedaży na rynkach objętych kartelem w stosunku do powyższych obrotów, celem zapewnienia odpowiedniego skutku odstraszającego stosownie do pkt 30 wytycznych z 2006 r. Ponadto w odniesieniu do każdego z uczestniczących w kartelu przedsiębiorstw Komisja zweryfikowała, czy całkowita wartość grzywny nie przekracza równowartości 10% jego obrotów, jak wymaga tego art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.
- 331 Wobec powyższego w trakcie wielu etapów obliczania wysokości grzywny Komisja wzięła pod uwagę różnice w sytuacji grupy ExxonMobil i skarżącej, zapewniając im w zakresie tych aspektów różne traktowanie.
- 332 Ponadto Komisja postąpiła zgodnie z własnymi wytycznymi oraz z mającym zastosowanie orzecznictwem, w myśl którego dopuszczalne jest uwzględnienie zarówno całkowitego obrotu przedsiębiorstwa, jak i części tego obrotu, który pochodzi ze sprzedaży towarów będących przedmiotem naruszenia. W zaskarżonej decyzji Komisja zastosowała elementy istotne w tym względzie w sposób spójny i obiektywnie uzasadniony.
- 333 Należy wreszcie dodać, że różnica stawki pomiędzy kwotą podstawową grzywny a całkowitymi obrotami grupy, w odniesieniu do grup ExxonMobil i H&R, jest konsekwencją faktu, że przychody z produktów oferowanych na rynkach objętych kartelem stanowią nieporównywalnie mniejszy procent obrotów grupy ExxonMobil niż ma to miejsce w przypadku grupy H&R. Skarżąca nie może jednak skutecznie podnosić, że kwota grzywny jest nieproporcjonalna lub dyskryminująca, powołując się na wybrane arbitralnie dane podlegające uwzględnieniu przy obliczaniu wysokości grzywny oraz na pośredni wynik tych obliczeń, które nie mają ze sobą bezpośredniego związku ani w świetle wytycznych z 2006 r., ani w myśl orzecznictwa.
- 334 W konsekwencji badane zastrzeżenie, oparte na naruszeniu zasady równości traktowania oraz nieproporcjonalnej wysokości grzywny nałożonej na skarżącą musi zostać oddalone.
- 335 Poza tym, w zakresie żądania ewentualnego dotyczącego obniżenia kwoty grzywny, w wykonaniu nieograniczonego prawa orzekania Sąd uznaje, że nałożona na skarżącą grzywna jest odpowiednia ze względu na wagę oraz czas trwania popełnionego przez nią naruszenia.
- 336 W związku z powyższym zarzut czwarty należy w całości oddalić.

W przedmiocie zastrzeżenia podniesionego przez skarżącą na rozprawie, dotyczącego jedności gospodarczej pomiędzy skarżącą a innymi spółkami z grupy H&R

- 337 Na rozprawie skarżąca podniosła, że Komisja nie ustaliła istnienia jedności gospodarczej pomiędzy nią a spółką H&R Wax Company Vertrieb. Jej zdaniem zaskarżona decyzja jest w tym względzie niewystarczająco uzasadniona. Ponadto skarżąca podniosła również, że sam Trybunał, w pisemnych i ustnych pytaniach, nie określił grupy H&R.
- 338 Przede wszystkim należy wskazać, że w pkt 26 i 28 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów Komisja wyraźnie zdefiniowała grupę H&R, utożsamiając ją z przedsiębiorstwem H&R. W braku sprzeciwu ze strony skarżącej opis ten został przyjęty w motywach 22 i 24 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 13 powyżej). W skardze ani w replice skarżąca nie protestowała przeciwko powyższej definicji grupy H&R. Ponadto w pkt 14 skargi skarżąca sama wskazała, że jest „częścią podmiotu gospodarczego [Hansen & Rosenthal]” oraz w tym kierunku rozwinęła swoją argumentację w zakresie pierwszego zarzutu. Hansen & Rosenthal jest zatem, zgodnie z pkt 24 zaskarżonej decyzji, spółką wiodącą grupy H&R.
- 339 W pierwszej kolejności trzeba przypomnieć, że z przepisów art. 44 § 1 lit. c) w związku z art. 48 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem wynika, iż skarga powinna zawierać przedmiot sporu oraz związane przedstawienie powołanych zarzutów oraz że nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że ich podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania.
- 340 W związku z powyższym nowe podniesione przez skarżącą na rozprawie zastrzeżenie, oparte na kwestii zasadności twierdzenia o istnieniu jedności gospodarczej pomiędzy nią a Hansen & Rosenthal, jest niedopuszczalne.
- 341 W drugiej kolejności należy przypomnieć, że obowiązek uzasadnienia przewidziany w art. 253 WE stanowi istotny wymóg proceduralny, który należy odróżnić od kwestii prawidłowości uzasadnienia, wchodzącej w zakres zgodności z prawem spornego aktu. Zarzut naruszenia art. 253 WE, dotyczący braku lub niewystarczającego uzasadnienia, opiera się na naruszeniu istotnych wymogów proceduralnych w rozumieniu art. 230 WE i stanowi bezwzględną przeszkodę procesową, którą sąd Unii powinien uwzględnić z urzędu (zob. orzecznictwo przytoczone w pkt 42 powyżej).
- 342 Należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem uzasadnienie indywidualnej decyzji powinno przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała dany akt, tak aby umożliwiała ono zainteresowanym poznanie podstaw podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonanie jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania (ww. w pkt 42 wyrok Komisja/Sytraval i Brink's France, EU:C:1998:154, pkt 63).
- 343 W niniejszej sprawie Sąd uważa, że powody, dla których Komisja włączyła skarżącą do grupy H&R jasno wynikają z motywów 22 i 24 zaskarżonej decyzji. Ponadto należy podnieść, że w niniejszej sprawie nie chodziło o przypisanie skarżącej odpowiedzialności za naruszenie ze względu na uczestnictwo w kartelu innego podmiotu z grupy H&R, ale za bezpośredni udział w nim skarżącej poprzez obecność w spotkaniach technicznych jednego z jej pracowników.
- 344 Poza tym, jeśli chodzi o obliczenie wartości sprzedaży grupy H&R, należy podkreślić, że Komisja wzięła pod uwagę obrót na zewnątrz grupy na wyraźny wniosek skarżącej, jak wynika to z korespondencji wymienionej w toku postępowania administracyjnego pomiędzy skarżącą a Komisją. Zgodnie z informacjami udzielonymi przez skarżącą obrót na zewnątrz grupy obejmował również obroty spółek Hansen & Rosenthal i jej spółki zależnej H&R Wax Company Vertrieb, które pośrednio posiadają

udział w kapitale skarżącej i które zaliczone zostały do grupy H&R bez sprzeciwu ze strony skarżącej wyrażonego czy to w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, czy w pismach kierowanych do Sądu.

- 345 W związku z powyższym Sąd może w pełni zrozumieć leżące u podstaw rozstrzygnięcia Komisji przyczyny w oparciu o brzmienie zaskarżonej decyzji i okoliczności jej wydania, w związku z czym brak jest podstaw do uwzględnienia z urzędu zarzutu naruszenia obowiązku uzasadnienia decyzji.
- 346 W trzeciej kolejności, jeśli chodzi o zarzucany brak zdefiniowania grupy H&R w ramach postępowania przed Sądem, należy przypomnieć, że w zaskarżonej decyzji zdefiniowano to pojęcie w motywach 22 i 24, a skarżąca sama posługuje się pojęciem „grupy H&R” w tym samym znaczeniu, w szczególności w pkt 68 skargi. W braku sprzeciwu skarżącej wobec takiego zdefiniowania pojęcia grupy H&R i z uwagi na spójne posługiwanie się pojęciem „grupa H&R” przez strony w ramach pisemnego etapu postępowania Sąd przyjął tożsamą definicję w sprawozdaniu na rozprawę. Ponadto, o ile prawdą jest, że skarżąca posługuje się często pojęciem „H&R” w stosunku do spółki „Hansen & Rosenthal KG”, to jednak w sprawozdaniu na rozprawę Sąd zdefiniował pojęcie „H&R” w sposób identyczny z tym, który przedstawiono w pkt 2 powyżej.
- 347 Zatem zastrzeżenie podniesione na rozprawie również należy oddalić.
- 348 W świetle powyższego skargę należy oddalić w zakresie, w jakim zmierza do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji.
- 349 Jeśli chodzi o wykonywanie nieograniczonego prawa orzekania, Sąd stwierdził, że skarżąca nie wykazała żadnego błędu ani nieprawidłowości w zaskarżonej decyzji, które uzasadniałyby obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą. Sąd uznał również, że w świetle wszystkich okoliczności zawisłej przed nim sprawy, w szczególności wagi oraz czasu trwania popełnionego przez skarżącą naruszenia, kwota nałożonej na skarżącą grzywny jest odpowiednia.
- 350 Mając na względzie wszystkie powyższe rozważania, skargę należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

- 351 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, należy – zgodnie z żądaniem Komisji w tym zakresie – obciążyć ją kosztami niniejszego postępowania.
- 352 Ponadto, zgodnie z art. 90 § 1 lit. a) regulaminu postępowania przed Sądem, jeżeli Sąd poniósł koszty, których można było uniknąć, może zarządzić zwrot tych kosztów od strony, która je spowodowała. W niniejszej sprawie, jak wskazano w szczególności w pkt 262 powyżej, skarżąca udzieliła niejednoznacznych i nieścisłych odpowiedzi na zadane przez Sąd na piśmie pytania. Działania skarżącej uczyniły rozpoznanie niniejszej sprawy znacznie bardziej złożonym, co niepotrzebnie utrudniło zadanie Sądu i zmusiło Sąd do podjęcia możliwych do uniknięcia działań. W związku z powyższym należy zobowiązać skarżącą do zwrotu kwoty 10 000 EUR na rzecz Sądu.

Z powyższych względów

SĄD (trzecia izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**

- 2) **Spółka H&R ChemPharm GmbH pokrywa własne koszty oraz koszty poniesione przez Komisję Europejską.**
- 3) **Spółka H&R ChemPharm zostaje zobowiązana do zwrotu na rzecz Sądu kwoty 10 000 EUR na podstawie art. 90 § 1 lit. a) regulaminu postępowania.**

Czucz

Labucka

Gratsias

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 12 grudnia 2014 roku.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu	2
1. Postępowanie administracyjne i wydanie zaskarżonej decyzji	2
2. Powiązania pomiędzy grupą H&R i Tudapetrol	4
Przebieg postępowania i żądania stron	5
Co do prawa	6
1. W przedmiocie wniosku o usunięcie dokumentu z akt sprawy	6
2. Co do istoty	7
W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu art. 81 WE i 253 WE oraz naruszeniu prawa do obrony skarżącej z uwagi na domniemany brak rozróżnienia w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji	7
W przedmiocie części pierwszej opartej na naruszeniu art. 81 WE i 253 WE	7
W przedmiocie części drugiej opartej na naruszeniu prawa do obrony	13
W przedmiocie zarzutu drugiego opartego na naruszeniu art. 81 WE z uwagi na brak dowodu na istnienie naruszenia popełnionego przez skarżącą	15
W przedmiocie części pierwszej dotyczącej braku dowodów na bezpośrednią odpowiedzialność skarżącej	15
– W przedmiocie pojęć porozumienia i uzgodnionej praktyki	16
– W przedmiocie zasad oceny dowodów	16
– W przedmiocie zaskarżonej decyzji	19
– W przedmiocie możliwości przypisania spółce H&R ChemPharm odpowiedzialności za obecność pana G. na spotkaniach technicznych	22
– W przedmiocie wniosków dowodowych skarżącej	23
– Ogólna ocena dowodów potwierdzających dopuszczenie się przez skarżącą naruszenia	24
– W przedmiocie daty początkowej uczestnictwa skarżącej w naruszeniu	27
– W przedmiocie argumentów skarżącej dotyczących niektórych konkretnych spotkań technicznych	29
W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego	33
W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na błędzie w obliczeniach przy ustalaniu wartości sprzedaży	33
Uwagi wstępne	33

W przedmiocie obrotów przyjętych w odniesieniu do lat 2002 i 2003	34
W przedmiocie obliczenia obrotów za rok 2004 oraz uwzględnienia „spółek zagranicznych” i H&R ESP International	38
– W przedmiocie uwzględnienia, przy obliczaniu wartości sprzedaży, sprzedaży „spółek zagranicznych” i spółki H&R Sales, osiągniętej w roku 2004.....	39
– W przedmiocie zawyżenia średniej wartości sprzedaży w okresie referencyjnym poprzez uwzględnienie obrotów spółek nabytych w roku 2004.....	40
– W przedmiocie zarzucanego dwukrotnego uwzględnienia obrotów „spółek zagranicznych”...	41
W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na naruszeniu art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 z powodu błędów w ocenie mających wpływ na obliczenie kwoty grzywny	43
W przedmiocie zastosowania wytycznych z 2006 r.	44
W przedmiocie naruszenia zasady proporcjonalności i błędu w ocenie z uwagi na przyjęcie współczynnika wynoszącego 17% zarówno ze względu na wagę naruszenia, jak i celem zapewnienia skutku odstraszającego.....	45
W przedmiocie nieproporcjonalnego i dyskryminującego charakteru kwoty podstawowej grzywny ze względu na rozmiar grupy H&R	48
W przedmiocie zastrzeżenia podniesionego przez skarżącą na rozprawie, dotyczącego jedności gospodarczej pomiędzy skarżącą a innymi spółkami z grupy H&R	50
W przedmiocie kosztów	51